

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Ljubljana

Tržaška 2,
1000 Ljubljana
Telefon: 01 24 10 624
OELjubljana@zgs.si

LETNI LOVSKO UPRAVLJAVSKI NAČRT ZA
XIII. ZASAVSKO
LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE
ZA LETO 2020

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
2	OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ	2
3	ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI.....	4
3.1	Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019.....	4
3.2	Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020	5
3.3	Škode od divjadi	8
3.4	Vpliv rastlinojede divjadi na gozdne ekosisteme	14
4	ŽIVALSKÉ VRSTE - DIVJAD	17
4.1	Srna (<i>Capreolus capreolus</i>)	17
4.2	Navadni jelen (<i>Cervus elaphus</i>)	20
4.3	Damjak (<i>Dama dama</i>)	24
4.4	Muflon (<i>Ovis ammon musimon</i>)	27
4.5	Gams (<i>Rupicapra rupicapra</i>)	30
4.6	Divji prašič (<i>Sus scrofa</i>).....	33
4.7	Lisica (<i>Vulpes vulpes</i>).....	37
4.8	Jazbec (<i>Meles meles</i>).....	38
4.9	Kuna belica (<i>Martes foina</i>) in kuna zlatica (<i>Martes martes</i>)	39
4.10	Navadni polh (<i>Glis glis</i>).....	40
4.11	Pižmovka (<i>Ondatra zibethicus</i>).....	41
4.12	Poljski zajec (<i>Lepus europaeus</i>).....	42
4.13	Fazan (<i>Phasianus colchicus</i>).....	43
4.13	Raca mlakarica (<i>Anas platyrhynchos</i>)	44
4.14	Sraka (<i>Pica pica</i>), šoja (<i>Garrulus glandarius</i>) in siva vrana (<i>Corvus cornix</i>)	45
4.15	Nutrija (<i>Myocastor coypus</i>)	47
4.16	Šakal (<i>Canis aureus</i>)	48
4.17	Načrt dodajanja divjadi	51
5	EVIDENCE	52
6	PRILOGE.....	54

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1.1: Kronologija nastanka letnega načrta za XIII. Zasavsko LUO za 2020.....	1
Preglednica 2.1: Pregled lovišč	2
Preglednica 3.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019.....	4
Preglednica 3.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2020.....	6
Preglednica 3.3: Škoda, ki jo je povzročila divjad v letu 2019.....	9
Preglednica 3.4: Pregled števila škodnih dogodkov po loviščih za zadnje petletno obdobje.....	11
Preglednica 3.5: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2019.....	11
Preglednica 3.6: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod 2020	12
Preglednica 3.7: Podatki popisa objedenosti v popisni enoti Zasavje v letu 2017	15
Preglednica 3.8: Podatki popisa objedenosti v popisni enoti Litija v letu 2017	15
Preglednica 3.9: Površina in delež posamezne razvojne faze v popisnih enotah Zasavje in Litija	16
Preglednica 4.1.1: Načrt odvzema srnjadi.....	18
Preglednica 4.1.2: Analiza odvzema srnjadi	19
Preglednica 4.2.1: Načrt odvzema jelenjadi	21
Preglednica 4.2.2: Analiza odvzema jelenjadi.....	23
Preglednica 4.3.1: Načrt odvzema damjaka.....	24
Preglednica 4.3.2: Analiza odvzema damjaka	26
Preglednica 4.4.1: Načrt odvzema muflonov.....	28
Preglednica 4.4.2: Analiza odvzema muflonov	29
Preglednica 4.5.1: Načrt odvzema gamsov.....	31
Preglednica 4.5.2: Analiza odvzema gamsov	32
Preglednica 4.6.1: Načrt odvzema divjih prašičev.....	34
Preglednica 4.6.2: Analiza odvzema divjih prašičev	36
Preglednica 4.7: Analiza odvzema lisic	37
Preglednica 4.8: Analiza odvzema jazbecev.....	38
Preglednica 4.9: Analiza odvzema kune belice in zlatice.....	39
Preglednica 4.10: Analiza odvzema polha	40
Preglednica 4.11: Analiza odvzema pižmovk.....	41
Preglednica 4.12: Analiza odvzema poljskih zajcev.....	42
Preglednica 4.13: Analiza odvzema fazanov	43
Preglednica 4.14: Analiza odvzema race mlakarice.....	44
Preglednica 4.15: Analiza odvzema srak, šoj in sivih vran	46
Preglednica 4.16: Analiza odvzema nutrij	47
Preglednica 4.17: Vlaganje divjadi	51

KAZALO SLIK

Slika 2.1: Položaj LUO v Sloveniji	3
Slika 2.2: Lovišča v LUO	3
Slika 3.1: Dinamika ovrednotenih škod od divjadi v LUO.....	10
Slika 3.2: Povračila škode in odvzem divjih prašičev v LUO.....	10
Slika 3.3: Popisne enote v lovsko upravljavskem območju.....	14
Slika 3.4: Delež posamezne drevesne vrste v razredu od 100 do 150 cm	16

SEZNAM PRILOG

Seznam lokacij, kjer je dovoljeno krmiti parkljasto divjad in male zveri v letu 2020.....	55
Vabilo in zapisnik usklajevanja osnutka LN z deléžniki (samo tiskani izvodi LN)	
Zapisnik seje Stokovnega sveta ZGS, OE Ljubljana za določitev osnutka LN (samo tiskani izvodi LN)	
Vabilo in zapisnik javne predstavitve osnutka LN (samo tiskani izvodi LN)	
Izvleček iz zapisnika seje Sveta ZGS, OE Ljubljana za določitev predloga LN (samo tiskani izvodi LN)	

1 UVOD

Letni načrt za XIII. Zasavsko lovsko upravljavsko območje (LUO) za leto 2020 je sestavljen v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl.US, 17/08, 46/14 – ZON-C in 31/18). Zakon določa izdelavo letnih lovsko upravljavskih načrtov za lovsko upravljavska območja (Ur.l. RS, št. 110/04). Za lovišča, ki so opredeljena znotraj obravnavanega LUO so bile v sredini leta 2009 koncesionarjem – lovskim družinam (LD) podeljene koncesije za trajnostno upravljanje s populacijami divjadi za 20 let. Razdelilnik s tem načrtom opredeljenega odvzema in del v življenjskem okolju se naredi za ta lovišča. Skladno z Zakonom o divjadi in lovstvu je bilo ustanovljeno Območno združenje upravljavcev lovišč za Zasavsko LUO in izvoljen devet članski izvršni odbor, ki v postopku izdelave tega načrta zastopa interese upravljavcev lovišč-LD v LUO.

Letni načrt za Zasavsko LUO za leto 2020 temelji zadnjič v desetletju tudi na ciljih in usmeritvah lovsko upravljavskega dela Območnega načrta za Zasavsko LUO 2011-2020. Poleg zgoraj navedenih predpisov je napisan tudi v skladu z:

- Zakonom o gozdovih (Ur.l. RS, št. 30/93 in spremembe).
- Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10).
- Uredbo o določitvi divjadi in lovnih dob (U.l. RS, št. 101/04, 81/2014).
- Odlokom o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur.l. RS, št. 110/04).
- Uredbo o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v RS (Ur.l. RS, št. 117/04, 38/14).
- Odlokom o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur.l. RS, št. 128/04, 38/14).
- Navodili za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji (usklajeno ZGS, znanstveno-raziskovalne institucije, LZS, OZUL-i in IRSKO, 2011).

Preglednica 1.1: Kronologija nastanka letnega načrta za XIII. Zasavsko LUO za 2020

Datum	Kraj	Organ	Vsebina
16. in 17. 1. 2020	Šmartno pri Litiji	Komisija pri OZUL	Pregled odstrela, izgub divjadi
3. 3. 2020	Litija	OZUL, KGZS, ZRSVN, ZGS	Usklajevalni sestanek
10. 3. 2020	Ljubljana	Strokovni svet ZGS, OE LJ	Določitev osnutka LN LUO
19. 3. 2020	Litija	ZGS, OE LJ	Javna predstavitev LN LUO
31. 3. 2020	Ljubljana	Svet ZGS, OE LJ	Določitev predloga LN LUO*
do 10. 4. 2020	Ljubljana	MKGP	Oddaja načrta na MKGP

* korespondenčna seja Sveta OE zaradi zdravstveno-varnostne situacije v RS – Covid-19

Za pogosteje uporabljene izraze so v pričujočem načrtu uporabljene naslednje okrajšave:

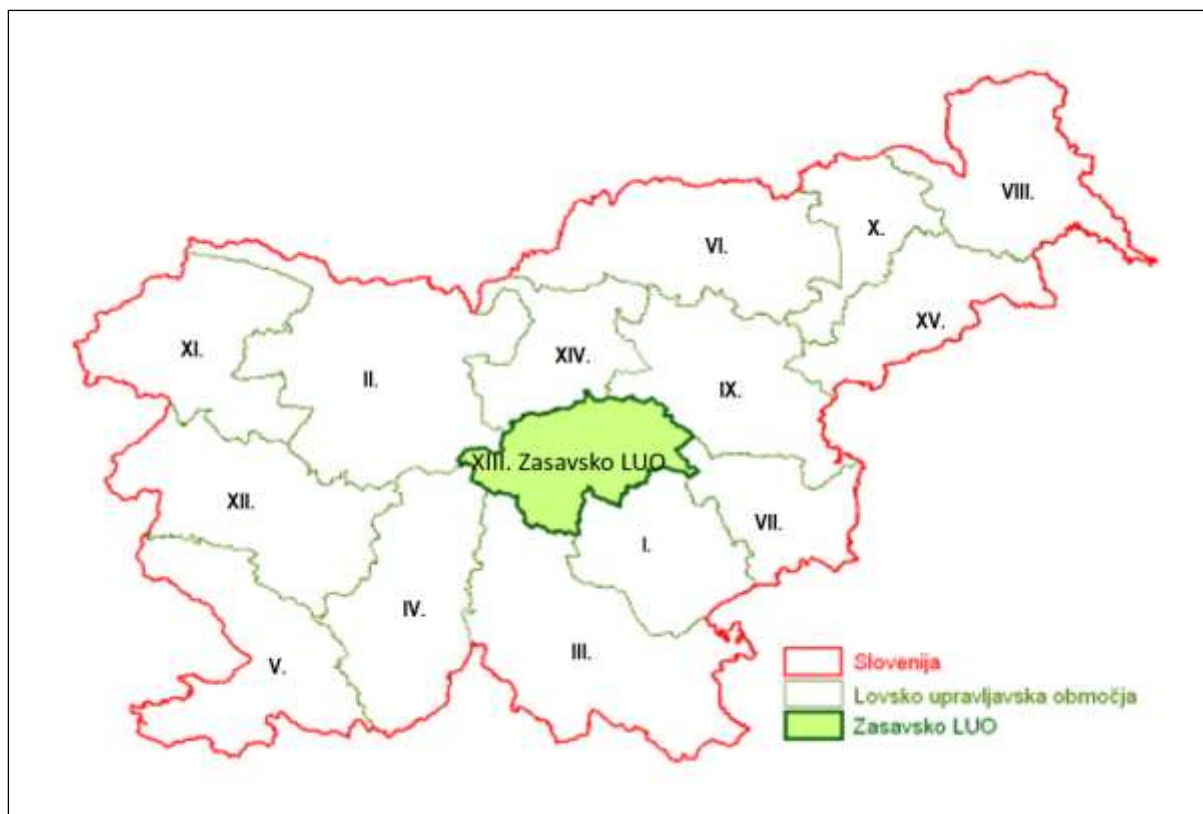
- LUO – Lovsko upravljavsko območje,
- LD – Lovska družina,
- GGO – gozdnogospodarsko območje,
- ZGS – Zavod za gozdove Slovenije,
- MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- OZUL – Območno združenje upravljavcev lovišč,
- IO OZUL – Izvršilni odbor OZUL,
- IRSKGLR – Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo,
- UVHVVR – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

2 OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ

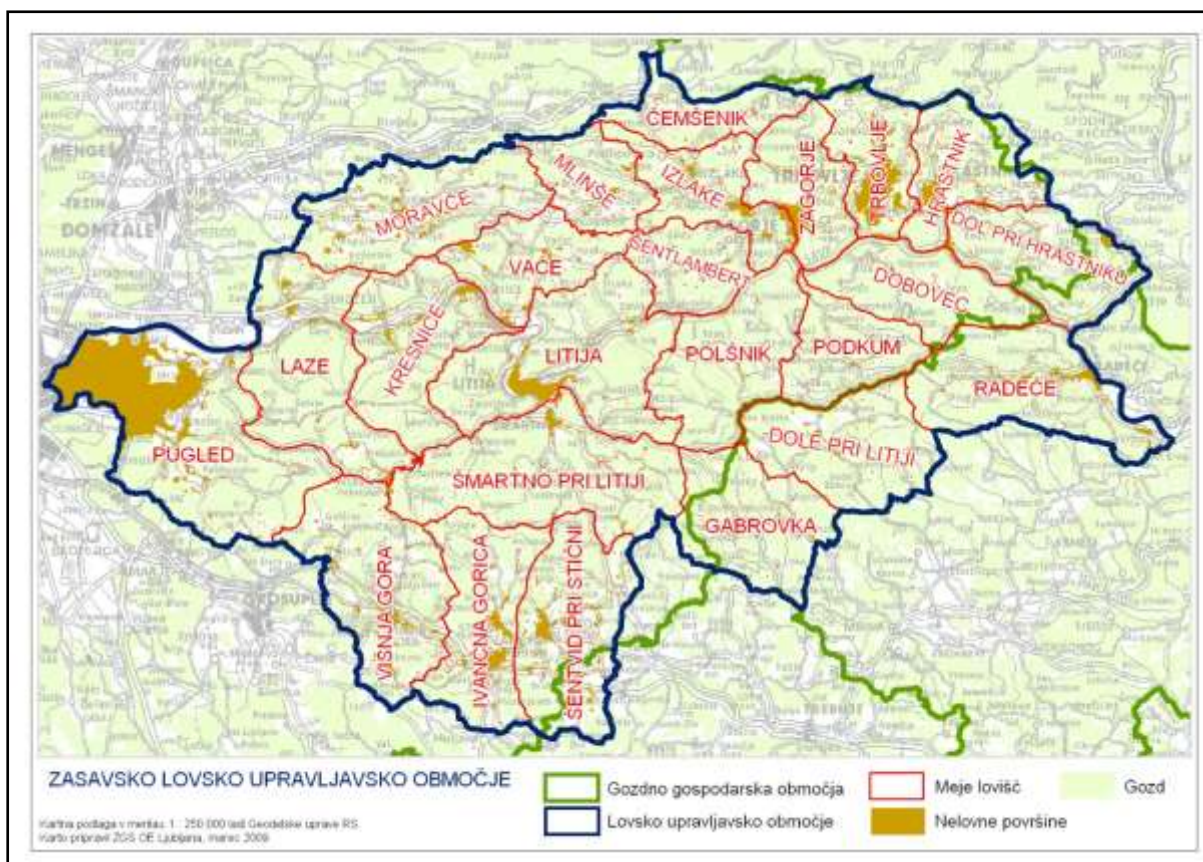
Zasavsko LUO predstavlja vzhodni del ljubljanskega gozdnogospodarskega območja, na katerem opravlja javno gozdarsko službo ZGS OE Ljubljana (84 % LUO). Jugovzhodni del LUO (14 %) sega na območje GGO Brežice, manjši del na jugu (1 %) sega na območje GGO Novo mesto, manjši del na vzhodu (1 %) pa na območje GGO Celje. Površina Zasavskega LUO znaša 98.784 ha, od katere je lovne površine 91 % ali 90.651 ha. Gozdnatost je v povprečju 64 %. Z lovišči upravlja 24 upravljavcev lovišč – vsi predstavljajo koncesionarje - lovske družine. Območje je oblikovano iz lovišč, ki v pretežni meri ležijo med avtocestama od Ljubljane proti Celju in od Ljubljane proti Novemu Mestu. Območje pokriva 8 upravnih enot in 12 občin. V območju je pretežno gozdnata krajina, razen na zahodu proti in v samem delu mesta Ljubljana, kjer sta urbana in kmetijska krajina. Najnižja nadmorska višina je pri Radečah 190 m, najvišja pa na Kumu 1.216 m. Reka Sava območje deli na severni in južni del. Najpogostejšo vrsto parkljaste divjadi v LUO predstavlja srnjad, nato divji prašič, jelenjad, muflon, gams in damjak. Najpogostejša mala divjad je lisica. V zahodnem delu območja je zelo pogosta siva vrana.

Preglednica 2.1: Pregled lovišč

Šifra lovišča		Ime lovišča	Upravna enota	Površina (ha)		
Nekdanja	Sedanja			Skupna	Lovna	Nelovna
338	1308	ČEMŠENIK	Zagorje	2.137	2.032	105
369	1313	DOBOVEC	Trbovlje	3.373	3.285	88
67	1314	DOL PRI HRASTNIKU	Hrastnik	3.774	3.536	238
138	1322	DOLE PRI LITJI	Litija	4.292	4.162	130
143	1321	GABROVKA	Litija	4.079	3.919	160
68	1312	HRASTNIK	Hrastnik	3.140	2.850	290
66	1316	IVANČNA GORICA	Grosuplje	4.225	3.907	318
389	1307	IZLAKE	Zagorje	2.891	2.581	310
139	1303	KRESNICE	Litija	4.503	4.231	272
150	1302	LAZE	Ljubljana	5.406	5.151	255
140	1319	LITJA	Litija	6.401	5.945	456
393	1306	MLINŠE	Zagorje	2.266	2.142	124
49	1304	MORAVČE	Domžale	4.959	4.619	340
392	1323	PODKUM	Zagorje	2.672	2.579	93
141	1320	POLŠNIK	Litija	4.297	4.172	125
149	1301	PUGLED	Ljubljana	8.165	5.715	2.450
127	1324	RADEČE	Laško	5.014	4.744	270
390	1309	ŠENTLAMBERT	Zagorje	2.205	2.121	84
64	1317	ŠENTVID PRI STIČNI	Grosuplje	4.856	4.531	325
144	1318	ŠMARTNO PRI LITJI	Litija	6.482	6.182	300
370	1311	TRBOVLJE	Trbovlje	2.579	2.011	568
142	1305	VAČE	Litija	2.820	2.641	179
65	1315	VIŠNJA GORA	Grosuplje	5.506	5.170	336
391	1310	ZAGORJE	Zagorje	2.742	2.425	317
Skupna površina LUO				98.784	90.651	8.133

Slika 2.1: Položaj LUO v Sloveniji

Slika 2.2: Lovišča v LUO

3 ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI

3.1 Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019

Upravljavci lovišč so ta dela izvajali predvsem v obliki spremljave stanja, zaščite habitatov, postavljanja valilnic, zimskega krmljenja ter sajenja plodonosnih drevesnih vrst. Z namenom izboljšati prehranske in bivalne pogoje divjadi, preprečiti večja neskladja v okolju in olajšati izvedbo po strukturi pravilnega odstrela, so upravljavci lovišč Zasavskega LUO v letu 2019 opravili dela v obsegu, kot je navedeno v preglednici 3.1.

Preglednica 3.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019

Vrsta ukrepa	Enota	Načrt	Realizacija	Stopnja realizacije
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI				
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	7.005	6.962	99%
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI				
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	24,8	24,7	100%
Spravilo sena z odvozom	ha	10,5	10,5	100%
Priprava pasišč za divjad	ha	4,5	4,3	97%
Gnojenje travnikov	ha	9,1	9,1	100%
Vzdrževanje grmišč	ha	3,3	3,3	100%
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	4,1	4,1	100%
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	6,5	6,5	100%
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	79	77	97%
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	3	3	100%
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevoja in grmovja	število	146	135	92%
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	11	6	55%
3. BIOTEHNIČNI UKREPI				
Zimsko krmljenje parkljarjev	kg	23.000	21.755	95%
Zimsko krmljenje male divjadi	kg	460	263	57%
Privabljalno krmljenje	kg	27.638	27.323	99%
Krmne njive	ha	14,4	14,2	99%
Pridelovalne njive	ha	0,8	0,7	94%
Sol	kg	1.074	1.057	98%
4. LOVSKI OBJEKTI				
Solnice (vse založene v tekočem letu)	število	1025	1006	98%
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	163	171	105%
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	57	57	100%
Lovske steze (obnova in novogradnja)	km	89,0	83,1	93%

Realizacija obsega biomeliorativnih in biotehniških ukrepov v zadnjih petih letih niha. Skupen obseg ukrepov ostaja na približno enaki ravni. Med leti se spreminja predvsem zaradi vremenskih razmer, okoljskih danosti in lastniško-najemnih odnosov med upravljavci lovišč in lastniki zemljišč.

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

To so ukrepi, ki jih upravljavci lovišč izvajajo v okviru lovsko čuvajske službe ali načrtno z navodili vodstev LD. Vezani so na spremljanje stanja v habitatih posameznih vrst divjadi in njihovih populacijah. V preteklem letu so bili načrtovani ukrepi izvedeni 99 %. Obseg izvedbe del je tesno povezan s konkretnimi potrebami v posameznem letu in z njihovo učinkovitostjo. Stopnja realizacije je bila nekoliko nižja, kot v letu 2018, sicer je vrednost opravljenih ur med leti 2017-2018-2019 primerljiva. Ker so rezultati opravljenega dela pomembnejši od obsega menimo, da je bila realizacija primerna.

Biomeliorativna dela

Dela s katerimi upravljavci lovišč izboljšujejo bivalno okolje divjadi so bila v povprečju odlično realizirana. Najnižja stopnja realizacije biomeliorativnih del je bila dosežena pri postavitvi in vzdrževanju gnezdnic (le 55 %). Najvišjo stopnjo realizacije predstavlja večina ukrepov, kjer je bila realizacija 100 %. Obseg teh del je v minulem letu primerljiv s preteklimi leti. Menimo, da so bili ukrepi glede na potrebe v okolju ustrezno realizirani.

Biotehnični ukrepi

Ukrepi, s katerimi upravljavci lovišč neposredno izboljšujejo prehranske možnosti divjadi in hkrati sebi zagotavljajo ustrezne pogoje za trajnostno upravljanje z divjadjo, kamor spada tudi izvajanje odstrela, so bili v povprečju dobro realizirani. Manj od načrtovanega je bilo realiziranih večina načrtovanih ukrepov, kar ne ocenjujemo za napako, ravno nasprotno. Visoko je bil dosežen obseg izvedenega privabljalnega krmljenja (99 %), ki je namenjeno lažjemu doseganju odstrela, ki se je v preteklem letu izkazal kot pozitiven glede odstrela divjadi, ki se jo je privabljalno krmilo. Privabljalno se krmi divjega prašiča v vseh loviščih v LUO (24), v treh muflona in navadnega jelena in v sedmih še male zveri. Na enega odstreljenega divjega prašiča je bilo povprečno porabljene 30,5 kg močne škrobne krme, pri čemer je razpon med lovišči znaten.

Lovski objekti

Obnovo in novogradnjo lovsko tehniških objektov se opravlja z namenom izboljšati pogoje za izvajanje lova. Načrti (LN LUO in LN lovišč) predstavljajo pravno podlago za izvajanje le-teh. Pri morebitnem preseganju le teh gre torej za izvedbo nenačrtovanih del (zgolj pri visokih prežah), za katera v letnem načrtu LUO in LD ni bilo pravne podlage, na kar morajo biti LD v LUO v prihodnje bolj pozorne. Kljub temu, da so bila izvajana obnovitvena dela na nekaj dodatnih objektih menimo, da je bila izvedba del v sumariju za LUO po višini povsem ustrezna.

3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020

Izvajanje ukrepov v življenjskem okolju divjadi je namenjeno predvsem izboljšanju prehrabnih in bivalnih pogojev za divjad, preprečevanju večjih neskladij v okolju ter lažjemu izvajanju lova. Ukrepi za izboljšanje naravnega okolja divjadi pripomorejo k vzdrževanju prehranske kapacitete za divjad. Ukrepi niso načrtovani v obsegu, da bi okolje v LUO spreminjali, kar tudi ni potrebno. Ukrepi, ki neposredno izboljšujejo prehranske danosti (predvsem krmljenje), vplivajo tudi na dinamiko populacij nekaterih vrst divjadi. Na te vplive moramo biti pri upravljanju s populacijami še posebej pozorni.

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Ustreznost in učinkovitost teh ukrepov se kaže predvsem v pridobljenih podatkih o stanju populacij divjadi in preprečevanju škodljivih posledic za divjad. Delavne ure za te ukrepe morajo načrtovati vse LD v LUO. Sodimo, da so načrtovani ukrepi ustrezni in da bodo, glede na potrebe in načrtovani obseg, učinkoviti. Pod tem skupnim imenom so načrtovane delavne ure za spremljanje pojava bolezni divjadi, evidentiranje lokacij povožene divjadi, varstvo gnezd divjadi in drugih prostoživečih živalskih vrst, izvajanje lovsko čuvajske službe, monitoring šakala in drugih vrst divjadi ter določitev lokacij postavitve prometnih znakov »divjad na cesti«.

Biomeliorativna dela

So namenjena izboljšavi prehranskega in bivanjskega okolja divjadi. Pomembna so zato, ker z njimi povečujemo količino naravne hrane za divjad. Torej hrane, na kakršno je divjad v naravi navajena in ji daje vse potrebne snovi za normalno rast in razvoj. Menimo, da so načrtovani ukrepi ustrezni in da bodo, glede na načrtovan obseg in danosti v okolju primerni. Načrtovan obseg za leto 2020 je podoben kot za leto 2019, razen načrta priprave pasišč za divjad, ki je nekoliko višji od lanskoletnega.

Biotehnični ukrepi

Biotehniški ukrepi neposredno izboljšujejo prehranske danosti divjadi v naravnem okolju. V zasavskem območju je naravna ponudba hrane sicer dovolj pestra in bogata, da zagotavlja obstoj prisotnih vrst divjadi. Biotehnični ukrepi v naravi niso nujno potrebni, so pa dopustni iz gospodarskega vidika upravljanja z lovišči in divjadjo. Načrtovana količina privabljalnega krmljenja (prašičev) je vezana na odvzem v preteklem letu ter na porabo krme na posameznem krmišču ter število dovoljenih krmišč v lovišču na leto. Načrtovan obseg privabljalnega krmljenja za divje prašiče za leto 2020 je nekoliko višji kot leto poprej, zaradi zasledovanja cilja znižanja številčnosti v letu, ki sledi povečanemu prirastku vrste, kot je bil to primer v letu 2019. Veliko smo skupaj naredili na ureditvi evidence krmišč in krmljenja ter upamo, da bo to dalo ustrezne rezultate. Načrtovan obseg zimskega krmljenja druge divjadi (za divje prašiče ni dovoljeno) je še nižji kot v preteklem letu in je v okviru dopustnih količin glede na omejitve zapisne v dolgoročnem načrtu območja. Menimo, da so načrtovani ukrepi po vsebini ustrezni in da so, glede na načrtovani obseg, okoljsko in gospodarsko sprejemljivi.

Lovski objekti

Lovski tehniški objekti so namenjeni izvajanju lova in nekaterih biotehničnih ukrepov. Izvedba del na teh objektih je načrtovana na podobni ravni kot v preteklih letih. Menimo, da so načrtovani ukrepi ustrezni in da bodo, glede na načrtovani obseg, učinkoviti pri upravljanju z lovišči in trajnostnem gospodarjenju z divjadjo. Novogradnje krmišč za divjad so bile predhodno posebej preverjene in ob odobritvi ZGS ter pisnimi soglasji lastnikov zemljišč vnesene v kataster krmišč, ki je tudi priloga na koncu tega načrta.

Dopustna odstopanja

Načrtovan je **priporočen obseg biomeliorativnih del ter del za varstvo in monitoring divjadi, tako da izvedba ni obvezna, hkrati pa je dovoljeno razumno, mestoma pa kar neomejeno preseganje**. Načrtovan **obseg biotehničnih ukrepov predstavlja zgornji še dopusten obseg. Realizacija torej ni potrebna, hkrati pa preseganje ni dovoljeno**. Načrtovan obseg del na lovskih objektih z načrtovanimi konkretnimi objekti v letnih načrtih lovišč predstavlja pravno podlago za njihovo izvedbo. Vrste divjadi, ki jih je dovoljeno krmiti in lokacije krmljenja, kjer je krmljenje dovoljeno, so navedene v prilogah tega načrta. Podrobnejši podatki o lokacijah krmišč (parcelne številke in koordinate) se nahajajo pri ZGS, na Območni enoti Ljubljana. Usklajenost vrst količin krme z načrtom LUO je dosežena ob izdaji sklepa o usklajenosti letnih načrtov lovišč. V preglednici ne prikazujemo (zimskih) krmišč za malo divjad, izjema so male zveri (lisica, kuna belica, kuna zlatica).

Preglednica 3.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2020

Vrsta ukrepa	Enota	Načrt 2020
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI		
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	6.664
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI		
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	24,2
Spravilo sena z odvozom	ha	10,5
Priprava pasišč za divjad	ha	6,0
Gnojenje travnikov	ha	9,4
Vzdrževanje grmišč	ha	3,2
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	1,1
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	4,4
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	79
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	3
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	138
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	14
3. BIOTEHNIČNI UKREPI		
Zimsko krmljenje parkljarjev	kg	22.660
Zimsko krmljenje male divjadi	kg	440
Privabljalno krmljenje	kg	32.244
Krmne njive	ha	12,7
Pridelovalne njive	ha	0,2
Sol	kg	1.194
4. LOVSKI OBJEKTI		
Solnice (vse založene v tekočem letu)	število	1.102
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	213
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	56
Lovske steze (obnova in novogradnja)	km	94,6

Pri izvajanju biomeliorativnih in biotehniških del je treba poleg določil o lokacijah in obsegu ukrepov, kar je določeno z letnimi načrti lovišč in s tem načrtom, upoštevati še sledeče usmeritve:

Vrste krme so obravnavane s stališča energijske vrednosti, vsebnosti vode ter izvora po naslednjih skupinah:

- Močna škrobna krma (koruza, žita, kostanj, želod, briketi in drugi izdelki iz rastlin);
- Sočna krma (okopavine, tropine, sadje);
- Voluminozna krma (suhe trave, vejniki, travna silaža, koruzna silaža, pesni rezanci) in
- Krma živalskega izvora - SŽP (v skladu z veterinarskimi predpisi).
- Za krmljenje parkljaste divjadi so dovoljene izključno tukaj navedene vrste močne škrobne, sočne in voluminozne krme.

Zimsko je dopustno krmiti naslednje vrste divjadi (le v delu LUO):

- Navadnega jelena (v loviščih Polšnik, Podkum, Dobovec, Dole pri Litiji, Gabrovka in Radeče);
- Muflona (v loviščih Trbovlje, Hrastnik, Dol pri Hrastniku, Dobovec, Podkum in Radeče) ter
- Fazana, poljsko jerebico in poljskega zajca (v vseh loviščih, izključno na krmiščih, ki preprečujejo dostop do krme veliki divjadi).

Količina močne škrobne krme za **zimsko krmljenje** jelenjadi in muflona naj bo v najnižjem deležu - od nič do največ 10 % v skupni količini (po masi) krme. Na istem krmišču, namenjenem zimskemu krmljenju rastlinojede parkljaste divjadi mora biti struktura krme v sledečih deležih – močna škrobna krma do 10 %, sočna krma do 30 %, voluminozna krma vsaj 60 %. Odstopanja od navedene strukture krme za rastlinojedo parkljasto divjad v času zimskega krmljenja so le v smislu vzdrževanja pasišč s košnjo in naknadnim sušenjem sena, ko je tega dovoljeno samostojno zložiti v jasli. Struktura krme za fazana, poljsko jerebico in poljskega zajca ni posebej predpisana, upravljavci lovišč naj uporabljajo krmo, ki je dostopna in uporabljana skladno z dognanji lovske stroke.

Pri **zimskem krmljenju** parkljaste divjadi je močno škrobno krmo dopustno polagati le v mesecih oktober, november, december, sočno in voluminozno krmo pa poleg teh še v mesecih januar, februar in marec, izjemoma še do konca aprila v primeru poznega snega in nizkih temperatur. Krmljenje samo z močno škrobno krmo ni dovoljeno. Količina skupaj položene sočne in voluminozne krme v ustreznem razmerju ni omejena, odvisna naj bo od naravne ponudbe hrane. Pri izvedbi je treba upoštevati spodaj navedene omejitve. Če se na krmišču začne izvajati zimsko krmljenje, mora biti to založeno do konca marca, po potrebi (zima z visokim snegom in nizkimi temperaturami). Pri izvajanju krmljenja je potrebno z razporeditvijo krme omogočiti, da vse živali hkrati pridejo do položene krme. Sestava krme za zimsko krmljenje parkljaste divjadi:

- Močna škrobna krma v deležu do 10 %;
- Sočna krma v deležu do 30 %;
- Voluminozna krma v deležu najmanj 60 %;
- Pri krmljenju z močno škrobno krmo mora biti na krmišču divjadi stalno na razpolago tudi sočna in voluminozna krma;
- V primeru, ko se krmi brez močne škrobne krme naj bo delež sočne krme do 35 %, ostalo pa voluminozna krma.

Privabljalno krmljenje se izvaja s ciljem lažjega odstrela divjadi. Privabljalno krmljenje se lahko izvaja le v času lovne dobe in izvajanja lova na čakanje. Izvajati ga je dopustno za naslednje vrste divjadi (v celem LUO oz. v delu območja):

- Navadni jelen (v delu LUO južno od reke Save);
- Damjak (v loviščih Dol pri Hrastniku in Radeče);
- Muflon (v loviščih Trbovlje, Hrastnik, Dol pri Hrastniku, Dobovec, Podkum in Radeče);
- Divji prašič (v vseh loviščih);
- Lisica (v vseh loviščih);
- Kuna belica (v vseh loviščih);
- Kuna zlatica (v vseh loviščih).

Privabljalno krmljenje divjih prašičev nad nadmorsko višino 900 m se za leto 2020 spet izjemoma dovoli. Dolgoročni načrt (2011-2020) to sicer prepoveduje zaradi potencialne prisotnosti divjega petelina v času nastajanja dolgoročnega načrta. Ker trenutni ažurirani podatki kažejo, da divjega petelina v naravnem okolju LUO ni (več), se krmljenje izjemoma dovoli.

Dopustna količina krme za lovišče na letni ravni je načrtovana z letnim načrtom lovišča. Pri določitvi se upošteva spodaj navedene kriterije.

Privabljalno krmljenje **navadne jelenjadi, muflona, damjaka in divjih prašičev** je namenjeno izključno monitoringu, oceni, izbiri ter lažjemu izvrševanju odstrela. Za doseganje učinka privabljanja so na krmišču potrebne in priporočene le minimalne količine krme, ki opravljajo funkcijo privabljanja divjadi. Pri **divjem prašiču**, ki se ga primarno privabljalno krmi je priporočeno krmljenje na način, da je krma na krmiščih dostopna predvsem tej vrsti (npr.: krmni valj, polaganje krme v tla, prekrivanje krme, močno raztresanje, posebna krmišča...) in ne ostali divjadi (srnjadi, gamsu). Letna maksimalna poraba močne škrobne krme za privabljalno krmljenje divjadi za posamezno lovišče je **kombinacija lovne površine lovišča (30 %) in odvzema v preteklem letu (70 %)**. Izvajanje privabljalnega krmljenja se mora koncentrirati na obdobje lova na čakanje, t.j. na pomlad in poletje ter zgodnjo jesen.

V loviščih je hrano živalskega izvora dovoljeno polagati le na krmišča **za male zveri**, ki morajo biti ustrezno načrtovana in objavljena v prilogi tega načrta. Krmo živalskega izvora za male zveri se polaga na strnjeni površini do največ 4 m². Na krmišču za male zveri je istočasno lahko največ 6 kg hrane živalskega izvora, ki ne predstavlja kadavra divjadi ali največ en kadaver divjadi. Ostanke, ki jih divjad ne poje, je treba zaradi higienskih razlogov redno odstranjevati.

Polaganje soli divjadi je dopustno izključno na solnicah. Kriterij za določanje skupne porabe soli v lovišču na leto je do max. 2 kg na 100 ha gozda. Sol naj se polaga le v spomladanskem času. Postavljanje solnic je prepovedano:

- Bliže kot 50 m od sestojev v pomlajevanju, mladovij in v smrekovih drogovnjakov;
- Bliže kot 50 m od javnih cest in gozdnih rezervatov;
- Bliže kot 50 m od vodnih teles in na način, da sol lahko pride vanje;
- Bliže kot 50 m od kmetijskih površin;
- Na živa drevesa;
- V območja ali bližino območij, kjer so prisotne redke, ogrožene in zavarovane vrste živali ter rastišča redkih, ogroženih in zavarovanih rastlinskih vrst;
- V bližino območij naravnih vrednot, v ožja zavarovana območja in v dele širših zavarovanih območij s strožjim varstvenim režimom (IUCN kategorija II). Izjemoma je tudi na teh območjih možna začasna postavitvev.

3.3 Škode od divjadi

Škode v letu 2019

Lovske družine so v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu ter Pravilnikom o vsebini načrtov upravljanja z divjadjo dolžne v okviru letnega načrta lovišča poročati o škodnih dogodkih v tekočem letu. Po podatkih lovskih organizacij je bilo tako v letu 2019 na območju Zasavskega LUO oškodovancem izplačanih v denarju za 9.227,44 EUR, v materialu povrnjenih za 12.210,03 EUR in z fizičnim delom lovcev na odpravi škode povrnjenih za 3.895,00 EUR odškodnin (delo enotno ovrednoteno za celo SLO na 5,00 EUR). Skupaj torej za 25.332,47 EUR odškodnin za nastalo škodo od divjadi na lovnih površinah. Skupni znesek je za 59 % oz. 9.365,64 EUR višji kot v letu 2018. Največ škode je v letu 2019 povzročil divji prašič (87 %), ostalo pa srnjad, jelenjad, damjak, jazbec, lisica in siva vrana. Velika parkljasta divjad je skupaj povzročila 97,5 % vse nastale škode od divjadi v LUO. V petih lovskih družinah niso evidentirali nobenega škodnega primera. Skupno število obravnavanih škodnih primerov je bilo največje v petletju (237). Največji obseg škode od divjadi (EUR) je bil v preteklem letu v loviščih Litija (29 %), Šmartno pri Litiji (10 %), Čemšenik (9 %), Laze (8 %) in Dol pri Hrastniku (8 %), po številu škodnih dogodkov pa v loviščih Litija (25 %), Pugled (14 %), Šmartno pri Litiji (11 %) in Čemšenik (9 %).

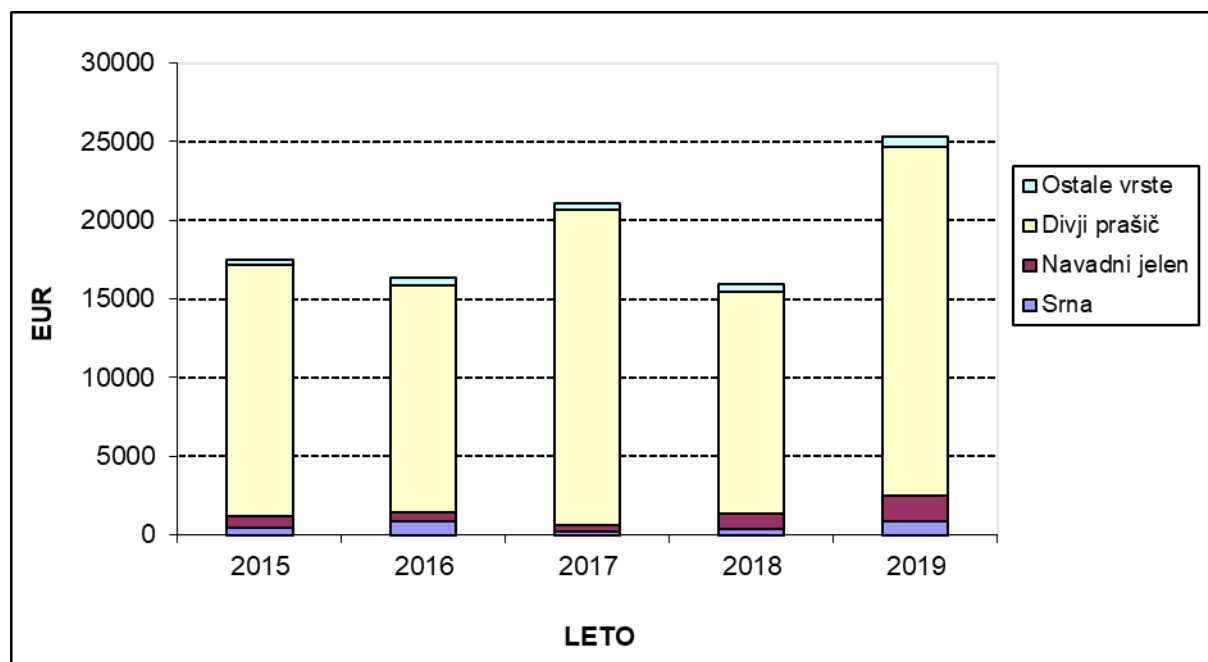
Najvišja škoda v preteklem petletnem obdobju je bila evidentirana v zadnjem letu, v 2019. Razloge za medletna nihanja škod, lahko iščemo v periodično zelo dobrih naravnih razmerah (gozdni obrodi), posledično pa visokemu prirastku in številčnosti divjega prašiča, ki je glavni nosilec škod v zasavskem prostoru. Upravljavci lovišč sicer namenjujejo veliko pozornost obsegu preventivnih ukrepov in nižji gostoti populacij okoljsko vplivnih vrst divjadi, kar je bilo doseženo z zelo dobro realizacijo načrtovanih ukrepov v letu 2019. Kljub temu nekaj lovišč v petletju močno izstopa s številom škodnih primerov od vseh vrst divjadi in sicer: Litija, Pugled, Laze, Radeče, Šmartno pri Litiji, Kresnice, Čemšenik in Dol pri Hrastniku.

Poleg škode na lovnih površinah je bilo v letu 2019 v Zasavskem LUO zabeleženih tudi 12 škodnih dogodkov od divjadi (povzročitelji srna-4x, divji prašič-1x, lisica-2x, jazbec-1x, kuna belica-3x, neznano-1x) na nelovnih površinah v višini 6.967,74 EUR. Škodo so ocenili in obravnavali pooblaščenca ZGS iz OE Ljubljana (in 2x iz OE Brežice) po pooblastilu ministrstva, pristojnega za divjad in lovstvo.

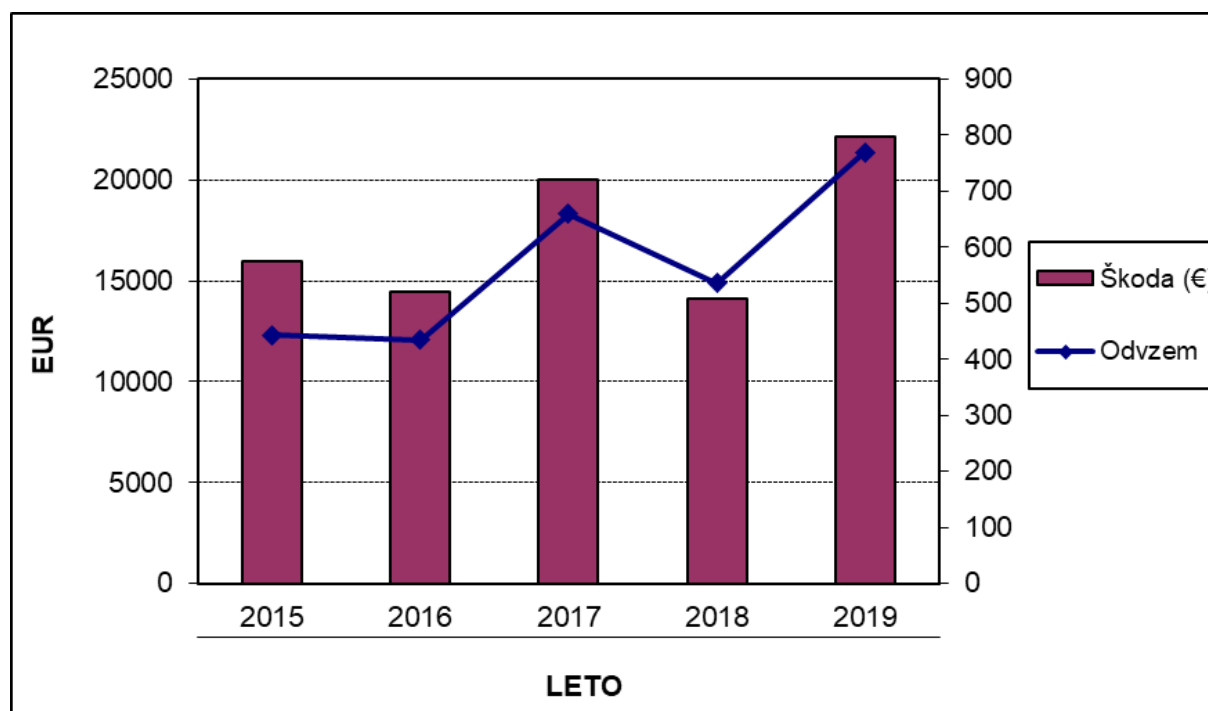
Preglednica 3.3: Škoda, ki jo je povzročila divjad v letu 2019

Vrsta divjadi	Kultura	Ovrednotena škoda 2019	
		EUR	EUR / 100 ha
Srna	Vrtnine	396,20	0,44
	Žita, koruza	275,00	0,30
	Vinska trta	150,00	0,17
	Okopavine	59,03	0,07
	Skupaj	880,23	0,97
Navadni jelen	Žita, koruza	320,20	0,35
	Ind. rastline	250,00	0,28
	Vrtnine	120,00	0,13
	Okopavine	75,00	0,08
	Travna ruša	70,00	0,08
	Gozdna vegetacija	800,00	0,88
Skupaj	1.635,20	1,80	
Damjak	Sadno drevje	50,00	0,06
	Skupaj	50,00	0,06
Divji prašič	Travna ruša, tr. kulture	16.914,06	18,66
	Žita, koruza	4.983,92	5,50
	Okopavine	228,76	0,25
	Skupaj	22.126,74	24,41
SKUPAJ PARKLJARJI		24.692,17	27,24
Lisica	Tr. ruša, dom. živali	109,00	0,12
Siva vrana	Silažne bale	300,00	0,33
Jazbec	Koruza	231,30	0,26
SKUPAJ OSTALO		640,30	0,71
VSE SKUPAJ		25.332,47	27,95

OVREDNOTENA ŠKODA je izplačana odškodnina v denarju (€) + izdan material v denarju (€) + opravljene ure sanacije v denarju (1 ura = 5 €).

Slika 3.1: Dinamika ovrednotenih škod od divjadi v LUO za zadnje petletno obdobje

Slika 3.2: Povračila škode in odvzem divjih prašičev v LUO za zadnje petletno obdobje

Preglednica 3.4: Pregled števila škodnih dogodkov po loviščih za zadnje petletno obdobje

Lovišče	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Čemšenik	8	7	2	8	22	47
Dobovec	3	1		1	5	10
Dol pri Hrastniku	4	4	7	15	11	41
Dole pri Litiji	3	8	16		6	33
Gabrovka	8	9	1	2	1	21
Hrastnik		1	3	3	3	10
Ivančna Gorica	6	4	5	5	7	27
Izlake	2	3				5
Kresnice	15	8	14	6	11	54
Laze	13	25	17	11	16	82
Litija	35	29	33	2	59	158
Mlinše	1	1	1			3
Moravče		4		5		9
Podkum	6	3	2	1	7	19
Polšnik	3	4	2	4	4	17
Pugled	22	27	25	23	32	129
Radeče	11	10	17	22	13	73
Šentlambert	2	1		4	1	8
Šentvid pri Stični			1			1
Šmartno pri Litiji	19	9	4	11	25	68
Trbovlje	3	1	11	8	1	24
Vače	2	2	2	3	2	11
Višnja Gora			3		11	14
Zagorje	5		5	2		12
LUO skupaj	171	161	171	136	237	876

Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v letu 2019

Preglednica 3.5: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2019

Vrsta ukrepa	Preprečevanje škode 2019	
	Število objektov/lovišč	Realizirane ure
Tehnična in kemična sredstva	24	2.781

Upravljavci lovišč so v preteklem letu izvajali ukrepe za preprečevanje škod v kmetijstvu in v prometu. V ta namen so porabili 2.781 delovnih ur in so presegali načrtovana dela in obseg delovnih ur za leto 2019. Opravljena zaščitna dela so bila tehniške in kemične narave: nabava in pomoč pri postavitvi zaščitnih električnih ograj, nabave, razdelitve in uporabe kemičnih zaščitnih sredstev. Poleg tega so v namen zaščite prometa pred divjadjo ob cestah postavili več kemičnih odvrčal in postavili silhuete srnjaka za opozorilo ob prometnejših cestah. Le v 2 LD v LUO niso izvajali nobenih ukrepov za preprečevanje škod od in na divjadi, pri čemer v 1 LD upravičeno (ni bilo potrebe, ni bilo škodnih dogodkov), v 1 LD (Čemšenik) pa je bilo to opravilo nuja, je bilo načrtovano, a ni bilo izvedeno!

Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letu 2020

Preglednica 3.6: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod 2020

Vrsta ukrepa	Preprečevanje škode 2020	
	Število objektov/lovišč	Načrtovane ure
Tehnična in kemična sredstva	24	2.645

Upravljalci lovišč bodo v letu 2020 za preprečevanje škod od divjadi na kmetijskih površinah v skladu s potrebami izvajali podobne ukrepe kot v preteklih letih. Najpogostejši ukrep bo nakup in pomoč pri postavljanju zaščitnih sredstev za preprečevanje škode od divjadi (odvračala, električni pastirji, mreže, žica, izolatorji, šumeče folije,...) v kmetijstvu in postavitve kemičnih ograj ter opozorilnih silhuet v prometu.

Načrtovan obseg ukrepov in potrebnih ur za njihovo izvedbo je nekoliko nižji od lanske realizacije, a bo prilagajan dejanskim potrebam v loviščih in problemom s škodami od divjadi. Dejanska potreba po izvajanju zaščitnih ukrepov za preprečevanje škode od divjadi (predvsem v kmetijstvu) se pokaže šele tekom leta, je močno odvisna od vremenskih in okoljskih danosti v posameznem letu ter seveda od stanja divjadi v loviščih. **Vsak upravljalec lovišča - LD mora imeti v letnem načrtu predvidena vsaj minimalna dela za preprečevanje škod od divjadi! V letu 2020 predvidevamo sicer nižjo številčnost divjega prašiča v primerjavi z letom 2019, vendar naj tem ukrepom vsekakor več aktivnosti posvetijo LD v loviščih z večjo škodo od divjadi v zadnjih 5 zaporednih letih (Kresnice, Laze, Litija, Pugled, Radeče, Šmartno pri Litiji, Dol pri Hrastniku). Za vse LD, kjer bo tekom leta 2020 nastala škoda od divjadi je izvajanje ukrepov za preprečevanje škod od divjadi obveza!**

Za preprečevanje škode od sivih vran kot najbolj učinkovit ukrep priporočamo odvratalni odstrel. Smiselno ga je izvajati lokalno, tam kjer sive vrane dejansko povzročajo škodo. **Ocenjujemo, da bi bilo tako treba ukrepati v loviščih Pugled, Laze, Kresnice, Litija, Šmartno pri Litiji, Šentvid pri Stični in Ivančna Gorica.** V zvezi s tem naj IO OZUL pripravi seznam lokacij, kjer je treba odvratalni odstrel izvajati že pred začetkom lovne dobe in v imenu vseh pristojnih upravljavcev lovišč zaprosi MKGP za dovoljenje.

Pri uveljavljanju pravice do odškodnine za škodo od prosto živečih divjih živali velja:

ŠKODA NA PREMOŽENJU

Za škodo, ki jo povzroči divjad, **na lovni površini** v lovišču in lovišču s posebnim namenom odgovarja upravljavec lovišča. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:

- **Oškodovanec** mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo **pooblaščenцу upravljavca**, katerega osebne podatke in naslov do 31. 12. tekočega leta upravljavec javno objavi na krajevno običajen način.
- **Pooblaščenec lovišča ali lovišča s posebnim namenom** v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v poseben obrazec.
- Če se oškodovanec in pooblaščenec upravljavca, na kraju ogleda ali v osmih dneh, ne sporazumeta o višini odškodnine, pošlje **oškodovanec pisno prijavo škode komisiji**, ki jo za lovsko upravljavsko območje imenuje minister za dobo petih let.
- Komisijo za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah (gozdu oz. gozdnem nasadu), sestavljajo predsednik ali njegov namestnik, ter dva člana ali njuna namestnika. En član komisije in njegov namestnik sta usposobljena za kmetijsko stroko, drugi član komisije in njegov namestnik pa za gozdarsko in lovsko stroko. Komisija zaseda v tričlanski sestavi in odloča z večino glasov. V delu komisije sodeluje tudi lovski inšpektor oziroma inšpektorica brez pravice glasovanja.
- Na podlagi ocene komisije, ki mora opraviti ogled najpozneje v petnajstih dneh od prijave, poizkusita oškodovanec in upravljavec skleniti sporazum o plačilu odškodnine.
- **Oškodovanec ali upravljavec**, ki se ne strinja z odločitvijo komisije, **lahko s tožbo zahteva**, da o odškodnini **odloči pristojno sodišče**. Tožbo morata vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil pisne prijave v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena.

Za škodo, ki je nastala **na nelovnih površinah** od divjadi ali zaradi lova je odgovoren upravljavec lovišča, če je nastala po njegovi krivdi, sicer pa Republika Slovenija. Na podlagi sodne prakse Republika Slovenija ne

odgovarja za škodo na premičnih »objektih škode«, ki se nahajajo na nelovnih površinah, npr. kokoši v kokošnjaku in podobno.

Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine z R Slovenijo:

- Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo krajevno pristojni območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije.
- Pooblaščenec za ugotavljanje škode od divjadi na nelovnih površinah v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v **Zapisnik o nastanku škode, ki jo povzročila divjad**.
- Če se oškodovanec in pooblaščenec ne sporazumeta o višini odškodnine, na kraju ogleda ali v osmih dneh ter ne skleneta Sporazuma o določitvi višine odškodnine od divjadi na nelovnih površinah, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode ministrstvu, pristojnemu za divjad in lovstvo.
- Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo ministrstva, pristojnega za divjad in lovstvo, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo mora vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil pisne prijave v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena.

Za škodo, ki jo povzročajo **zavarovane vrste prostoživečih živali** odgovarja Republika Slovenija, ki je vrste zavarovala. **Škodo ocenjuje pooblaščen delavec ZGS**, ki sestavi predpisan zapisnik in sporazum ter ju posreduje na Agencijo RS za okolje.

ŠKODA NA ZDRAVJU LJUDI

je tista, ki jo divjad povzroči neposredno zdravju človeka in je vsa nematerialna škoda, ki je nastala oškodovancu zaradi delovanja divjadi.

ŠKODA POVZROČENA Z IZVAJANJEM LOVA

je vsaka škoda, ki so jo pri izvrševanju lova povzročili lovci, gonjači in/ali drugi udeleženci lova ter lovski psi.

Za škodo, povzročeno z izvrševanjem lova s strelnim orožjem, odgovarja upravljavec, ne glede na krivdo (objektivna odgovornost). Za ostalo škodo nastalo pri izvrševanju lova in upravljanja z loviščem ali loviščem s posebnim namenom, ima oškodovanec pravico neposredno uveljavljati škodo od povzročitelja.

ŠKODA NA DIVJADI

je premoženjska in ekološka škoda, povzročena z neposrednim protipravnim uničenjem, poškodovanjem ali prilastitvijo divjadi, njenih legel in gnezd ali povzročena posredno s protipravnimi posegi v prostor, ki spreminja, krči ali uničuje habitate, naravne prehode (biokoridorje) in druge za obstoj divjadi pomembne dejavnike. Odgovoren je tisti, ki je ravnal namenoma ali iz malomarnosti (krivdna odgovornost).

Za škodo na divjadi ob trku s premikajočim se vozilom, odgovarja voznik vozila, kolikor se ugotovi, da ni vozil v skladu s predpisi, upravljavec lovišča, kolikor se ugotovi, da je škoda nastala zaradi dejanj upravljavca, ali upravljavec za škodo na divjadi in voznik za škodo na vozilu, kolikor sta oba storila vse potrebno, da do škode ne bi prišlo.

3.4 Vpliv rastlinojede divjadi na gozdne ekosisteme

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi, ki bo na podlagi dolgoročnega periodičnega izvajanja omogočala korektno analize tudi s pomočjo statističnih orodij. Osnovo za izvedbo popisa predstavljajo popisne enote, ki ob upoštevanju populacijskih območij rastlinojede parkljaste divjadi, združujejo med seboj si podobne gozdnogospodarske enote glede na območne rastiščno - gojitvene tipe.

Večji del LUO (92 %) pokrivata popisni enoti Zasavje in Litija. Izven teh dveh LUO sega del lovišča Pugled na zahodu, ki spada v popisno enoto Ljubljana, ki po večini obsega območje, kjer je zelo nizka gozdnatost in visok delež zazidanih in sorodnih zemljišč ter deli lovišč Višnja Gora, Ivančna gorica in Šentvid pri Stični, ki ležijo južno od avtoceste Ljubljana – Novo Mesto. V Zasavskem LUO leži 65 % popisne enote Zasavje in 87 % popisne enote Litija.

V letu 2014 smo v obeh navedenih popisnih enotah izvedli drugi popis objedenosti. V vsaki od popisnih enot je bilo popisanih 54 ploskev, na katerih smo ugotavljali vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na poškodovanost gozdnega mladja. Kljub temu, da je stopnja objedenosti odvisna od številnih dejavnikov, nam ta podatek nudi dodano vrednost pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti in gostot. Kot kazalnike usklajenosti populacije z njenim okoljem uporabljamo objedenost posameznih drevesnih vrst oz. skupin vrst.

V letu 2017 smo izvedli tretji popis objedenosti. V enoti Zasavje je bilo popisanih 51 ploskev, v enoti Litija pa 52 ploskev. Za korektno statistično obdelavo podatkov mora biti vsaj 51 ploskev v enoti.

Pri interpretaciji rezultatov moramo upoštevati lastnosti posameznega kazalnika. Objedenost v prehrani priljubljenih drevesnih vrst (mehki listavci, plemeniti listavci) je visoka že pri nizkih gostotah divjadi. Na drugi strani je objedenost v prehrani manj priljubljenih vrst (smreka) tudi pri visokih gostotah divjadi lahko nizka. Bukev je srednje priljubljena vrsta in se na spreminjane gostoto divjadi odziva pri nizkih in visokih gostotah.

Slika 3.3: Popisne enote v lovsko upravljavskem območju

Preglednica 3.7: Podatki popisa objedenosti v popisni enoti Zasavje v letu 2017

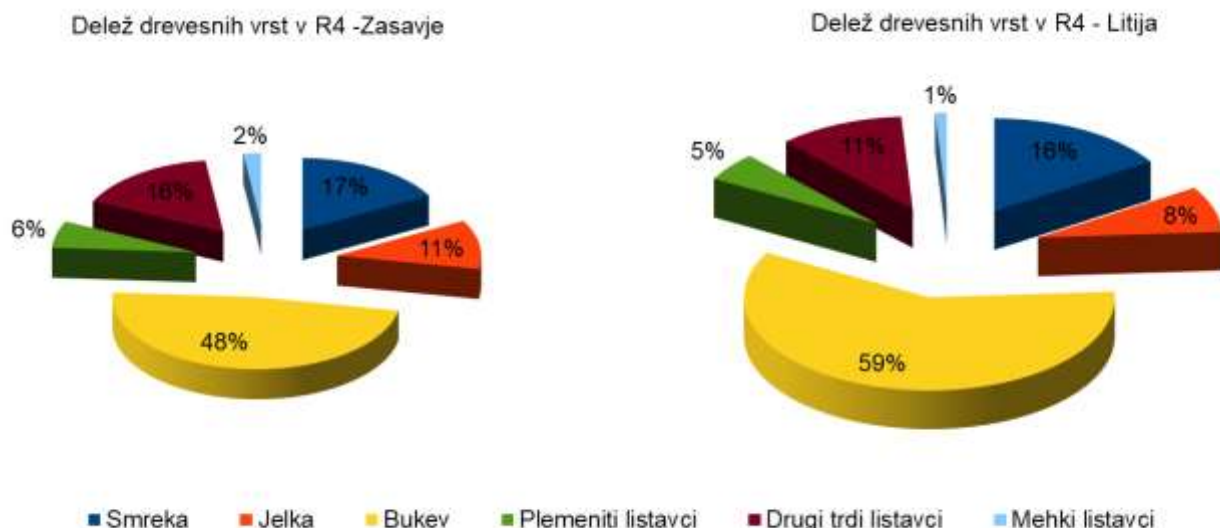
Zasavje 2017	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	26	1	415		8	3642	1,9	16	4281	4	19	2313	3,7	17	846		12	11081	3
Jelka	13	6	2800		4	1657	18,8	9	2382	8,7	9	1036	18,3	11	570		6	5644	12,5
Bori	1								35			17						52	
Bukev	42	14	6430		22	9907	6,8	30	7922	6,3	43	5144	4,7	48	2399	2,2	28	25372	5,8
Hrasti	11	3	1452		4	1640	15,8	2	432	16		35	50		17	100	2	2123	17,1
Plemeniti listavci	42	64	29659		41	18779	39,8	20	5230	68,3	10	1225	74,6	6	293	41,2	29	25528	47,3
Drugi trdi listavci	41	12	5704		21	9510	22,3	22	5834	37	18	2192	43,3	16	828	12,5	21	18365	29
Mehki listavci	12		104		1	397	52,2	2	483	50	1	121	42,9	2	86	20	1	1087	47,6
Iglavci	29	7	3215		12	5299	7,2	25	6697	5,7	28	3366	8,2	28	1415		19	16777	6,2
Listavci	48	93	43348		88	40233	26,7	75	19901	32,9	72	8716	25	72	3625	8,6	81	72475	27,3
Skupaj	51	100	46562		100	45532	24,4	100	26598	26	100	12082	20,3	100	5040	6,2	100	89252	23,3

Iz popisa objedenosti želimo izluščiti tudi informacije o zagotavljanju naravnega pomlajevanja. Zanima nas torej tisti segment gozda, od katerega je odvisno naravno pomlajevanje in s tem nadaljnji razvoj gozda. S tega vidika je predvsem pomembno, kakšna je vrstna sestava mladja v najvišjem višinskem razredu, ki ga še spremljamo. Menimo, da je mladje, ko preraste višino 150 cm varno pred objedanjem. Pomembno je, da se število dreves na hektar z rastjo gozda zmanjšuje in, da se zaradi tega s pravnimi ukrepi (redčenjem) lahko spreminja delež drevesnih vrst, seveda le v okviru, ki ga ponuja mladje. Pričakovani delež plemenitih listavcev v lesni zalogi je 8 %, prav tako drugih trdih listavcev. Pričakovani delež smreke je 10 %. Bukve naj bi bilo cca 70 %. Glede na rezultate popisa je v povprečju te cilje mogoče doseči. V popisni enoti Litija je opaziti, da se jelka in mehki listavci, to so drevesne vrste, ki jih divjad najraje objeda, v višinskem razredu od 100 do 150 cm redkeje pojavljajo, čeprav so v nižjih višinskih razredih prisotne. Razloge za to je iskati v njihovi splošni zelo majhni zastopanosti v mladju (za jelko to velja tudi v splošnem v vseh sestojih) ter v nizkem deležu mladja in sestojev v obnovi, ki je še precej manjši kot v popisni enoti Zasavje. Razliko v pojavljanju jelke in mehkih listavcev lahko delno pojasnimo tudi s prisotnostjo jelenjadi, ki je v popisni enoti Litija zmerno zastopana, v popisni enoti Zasavje pa se redko pojavlja. V primerjavi s preteklim opisom (2014) je opaziti zmanjšanje objedenosti bukke in jelke, v manjši meri pa se je povečal delež objedenosti pri smreki in hrastu. Skupno gledano se je stopnja objedenosti zmanjšala (3-5 %). Jelka se je pojavila tudi v razredu 100 – 150 cm v obeh popisnih enotah.

Preglednica 3.8: Podatki popisa objedenosti v popisni enoti Litija v letu 2017

Litija 2017	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	30	2	711		5	1698	2,7	10	2218	0,7	18	1912		16	994		9	6822	0,9
Jelka	4	7	2742			122		1	229	46,7	2	199		8	474		1	1025	10,4
Bukev	50	26	10562		43	15632	4,6	51	10998	8,9	57	6027	14	59	3549	6	49	36205	7,6
Hrasti	22	2	711		2	780	33,3	1	291	47,4		46	33,3				1	1117	37
Plemeniti listavci	32	54	22037		39	13980	58,8	19	4206	64,4	10	1040	61,8	5	275	38,9	26	19502	59,8
Drugi trdi listavci	41	11	4367		11	3809	30,9	16	3472	55,5	12	1254	50	11	673	38,6	12	9208	43,4
Mehki listavci	10				1	214	71,4	1	184	66,7	2	168	81,8	1	61	25	1	627	68,3
Iglavci	31	8	3453		5	1820	2,5	11	2447	5	20	2111		24	1468		11	7847	2,1
Listavci	52	92	37676		95	34416	30,6	89	19150	30,7	80	8535	26,5	76	4558	13,1	89	66660	28,9
Skupaj	52	100	41129		100	36236	29,2	100	21598	27,8	100	10646	21,3	100	6027	9,9	100	74506	26,1

Na odnos med rastlinojedimi parkljarji in gozdnim mladjem močno vpliva tudi delež mladovja v primerjavi z ostalimi razvojnimi fazami. Za uravnavanje tega odnosa izhajamo iz obstoječega stanja razmerja razvojnih faz. Iz preglednice 3.9. je razvidno, da bi z intenzivnejšim gospodarjenjem lahko dosegli večji delež mladja in s tem večjo ponudbo hrane za rastlinojede parkljarje. S tem bi se pritisk na mladje zmanjšal. Učinek bi bil dolgoročen le, če se ob tem ne bi povečala gostota rastlinojedih parkljarjev

Slika 3.4: Delež posamezne drevesne vrste v razredu od 100 do 150 cm

Na drugi strani pa je uspeh pomlajevanja v dobršni meri odvisen od načina, kako k temu pristopimo. Na vsakem rastišču veljajo posebne zakonitosti, ki bi jih gozdarji morali spoštovati. Z ustreznim pristopom k pomlajevanju bi zagotovili naravno pomlajevanje, hkrati pa ne bi bistveno povečali ponudbe hrane za rastlinojede parkljarje in s tem ne bi dodatno spodbujali rasti populacij. Menimo namreč, da je uspešno naravno pomlajevanje gozda z ustreznim pristopom možno tudi pri sedanjem razmerju razvojnih faz.

Preglednica 3.9: Površina in delež posamezne razvojne faze v popisnih enotah Zasavje in Litija

Razvojna faza	Popisna enota Zasavje				Popisna enota Litija			
	Model		Dejansko		Model		Dejansko	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Mladovje	4.949	15	1.276	4	6.406	15	2.071	5
Drogovnjak	13.527	39	9.026	27	17.510	39	17.241	40
Debeljak	10.228	28	19.170	58	13.239	28	18.811	44
Sestoj v obnovi	4.289	18	3.232	10	5.552	18	2.774	6
Ostalo			290	1			1.811	4

Razlike med stopnjami poškodovanosti gozdnega mladja v letih 2010, 2014 in 2017 smo testirali z neparametrično metodo variance – Friedmanova ANOVA in Kendalova konkordanca. Pri tem smo v vsakokratnem testiranju upoštevali nize podatkov z vsemi ploskvami določene prostorske enote, to je istimi ploskvami, ki so bile popisane v preteklih letih (odvisen vzorec) in novo dodanimi ploskvami. Podatke novih ploskev smo v podatkovne nize na mesta izločenih ploskev razvrstili po slučajnem izboru.

- Za popisno enoto Zasavje smo testirali razlike za vse drevesne vrste skupaj ter posebej za bukev. Rezultati so pokazali, da med deleži posameznih opisov za vse drevesne vrste skupaj ni značilnih razlik, pri bukvi pa so razlike značilne in sicer izstopa leto 2017, kjer se je opazno značilno zmanjšanje.
- Za popisno enoto Litija smo testirali razlike za vse drevesne vrste skupaj ter posebej za bukev. Rezultati so pokazali, da med deleži posameznih opisov za vse drevesne vrste skupaj ni značilnih razlik, pri bukvi pa so razlike značilne in sicer izstopa leto 2017, kjer se je opazno značilno zmanjšanje.

V splošnem lahko ugotovimo, da so razlike v objedenosti gozdnega mladja med vsemi tremi obdobji za vse drevesne vrste skupaj neznačilne, pri objedenosti bukve pa je v zadnjem popisnem letu zaznati značilno zmanjšanje objedenosti.

4 ŽIVALSKES VRSTE - DIVJAD

4.1 Srna (*Capreolus capreolus*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave srne (srnjadi) je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V preteklem letu je bilo iz narave odvzetih 2.199 živali, kar pomeni 103 % glede na načrt. V skupnem odvzemu je bilo 50 % moških osebkov, 50 % ženskih osebkov. Pri starostnih razredih predstavlja pri moškem delu populacije delež mladičev 32 %, enoletnih živali-lanščakov 28 % in srnjakov starejših od dveh let 40 %. Pri ženskem delu populacije je delež mladičev 35 %, enoletnih živali-mladic 24 % in srn starejših od dveh let 41 %. Starostni razred mladiči predstavlja v skupnem številu odvzema srnjadi v LUO 33 %, razred enoletnih 26 % in razred starejših 41 % odvzema. Glede na realizirano predstavlja ugotovljene izgube slabih 13 %, kar je najmanj v zadnjih petih letih. Od tega je bilo 87 % nenaravnih in 13 % naravnih izgub. Nenaravnim izgubam je bil najpogostejši vzrok povoz na prometnicah, in sicer v 72 % od vseh nenaravnih izgub, naravnim pa boleznimi z 53 % od vseh naravnih izgub. Ker gre le za nekaj odstotna odstopanja, ne moremo govoriti, da zaznane spremembe dejansko odražajo spremembe v populaciji. V preteklem letu so bile najnižje izgube (do 5 %) v loviščih Čemšenik in Dole pri Litiji, najvišje pa v loviščih Pugled (26 %), Izlake (26 %) in Polšnik (26 %). Realizacija načrtovane vezave (80 %) odstreljenih srn 2+, glede na odstreljene srnjake 2+, je bila 99 %, kar pozitivno vpliva na manjše število izgub starejših srn in na izboljšavo spolnega razmerja v populaciji. Načrtovano razmerje so dosegle prav vse LD v LUO. Realizacija odvzema na nivoju območja je bila v splošnem zelo ugodna in v okviru dovoljenih odstopanj.

V zadnjem petletnem obdobju znaša realizacija odvzema glede na načrt 101 %, povprečno to pomeni 2.126 živali na leto. Delež moških osebkov v odvzemu je 50 %. Delež moških osebkov v odvzemu v predreprodukativnem razredu (mladiči M in enoletni osebki-lanščaki) je 59 %, v razredu starejših 41 %, pri ženskih osebkih je delež osebkov v predreprodukativnem razredu (mladiči Ž in enoletni osebki-mladice) 58 %, v razredu starejših pa 42 %. Starostna struktura celotnega odvzema srnjadi je: mladiči 33 %, enoletni 26 % in starejši 41 %. Ugotovljenih izgub v obravnavanem obdobju je bilo 1.503 živali ali 14 % odvzema. Od tega nenaravne izgube predstavljajo 83 % in naravne 17 %. Kar 59 % vseh izgub je bilo povzročenih s povozom (glavnina na cestah), sledijo pokos (16 %), boleznimi (9 %) in potepuški psi (5 %). Za 7 % izgub vzrok ni poznan, ostalo odpade na razne druge vzroke.

Ocena stanja populacije

Srnjad, kot temeljna vrsta divjadi v vseh loviščih v LUO, je v območju relativno »enakomerno« zastopana. V obdobju zadnjih petih let izgube le malenkostno varirajo in ne kažejo izrazitega trenda v eno ali drugo smer. Škode od srnjadi ne kažejo trendov rasti ali padanja, čeprav se iz leta v leto lahko bistveno razlikujejo. Menimo, da je to posledica narave teh dogodkov. Večja škoda od srnjadi nastaja tam, kjer je za to priložnost – ob kombinaciji lokalne gostote in dostopne priljubljene kmetijske kulture – vrtno zelenjave ali sadnih drevesc v sadovnjakih. Populacija je stabilna, ne kaže izrazitih trendov in je v celoti gledano usklajena z okoljem. Lokalne neuskklajenosti je treba tudi lokalno reševati. Konkurenčni vrsti divjadi, ki se v tem okolju pojavljata sta jelenjad in damjak. Jelenjad je v Zasavskem LUO sicer razpršeno prisotna, na območju južno od reke Save pa se že kaže koncentracije, ki v nekaterih loviščih pomenijo konkurenco srnjadi. Podobno velja tudi za damjaka, ki je za razliko od navadnega jelena v večjem številu prisoten le v lovišču Dol pri Hrastniku. Plenilski vrsti z največjim vplivom na populacijo srnjadi v tem okolju sta lisica in v zadnjih 3-5 letih šakal. Plenita predvsem mladiče v prvih tednih starosti. Spolno in starostno strukturo ter zdravstveno stanje populacije srnjadi v splošnem ocenjujemo za neproblematično.

Primerjave gostote odvzema med lovišči med vrstami divjadi z večjim odvzemom v LUO pokažejo negativno povezavo gostote odvzema srnjadi in jelenjadi ter pozitivno povezavo gostote odvzema srnjadi in lisice. Povečevanje odvzema lisic, na stanje populacije srnjadi, je pri nižjem odvzemu učinkovitejše, z naraščanjem odvzema prek 1,5 lisic na 100 ha (odvzem 1300 lisic v LUO) pa učinek izzveniti. Na podlagi navedenega zaključujemo, da je lokalno upadanje gostote populacije srnjadi tudi posledica naraščanja gostote populacije jelenjadi. Razlike v gostoti srnjadi med lovišči pa lahko nastajajo tudi zaradi intenzitete lova na lisice.

Prilagojeni cilji

Gostoto populacije je treba na nivoju LUO ohraniti, v kolikor se ohranja tudi približno enaka lovna površina po loviščih. Lokalno, kjer nastajajo škode, jo je treba zmanjšati.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo v LUO **odvzem 2.236 osebkov srnjadi**. Načrtovano razmerje po starostnih razredih je: 31 % mladičev, 29 % enoletnih in 40 % starejših. Podrobnejša struktura načrtovanega odvzema je razvidna iz preglednice 4.1.1.

Preglednica 4.1.1: Načrt odvzema srnjadi

Starostni razred	Moški	Ženski
Mladiči	315 (14 %)	383 (17 %)
Enoletni	353 (16 %)	285 (13 %)
2+ in starejši	450 (20 %)	450 (20 %)
Skupaj	2.236	

Dopustna odstopanja pri realizaciji po loviščih

V posameznem lovišču je dovoljeno odstopanje realizacije v višini do +/-15 % načrtovanega skupnega odvzema srnjadi. V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem manjši od 10 živali, dopustna toleranca +/-15 % pomeni dve (2) živali, pri načrtovanem odvzemu 10 ali več živali pa zaokrožitev na najbližjo celo vrednost.

Pri kategorijah mladičev ali enoletnih osebkov obeh spolov je dovoljeno odstopanje do +/-30 %, skupaj za obe kategoriji pa pri posameznem spolu v višini do +/-15 % načrtovanega števila odvzema.

Dopustno odstopanje v kategoriji nad dvoletnih srnjakov in srn je do +/-15 % od načrtovanega števila odvzema te kategorije.

Zaradi zagotavljanja ustreznega spolnega razmerja med nad dvoletno srnjadjo mora dosegaati odstrel srn 2+ vsaj 80 % odstrela srnjakov 2+. Če zaradi tega pride do preseganja odvzema srn 2+ prek sicer dopustnih odstopanj, se to ne šteje za kršitev načrta.

Časovna in prostorska dinamika odvzema

Zaradi lažje realizacije načrta je priporočeno čim hitreje izvršiti odstrel srn in mladičev, predvidoma vsaj 70 % do 31. oktobra. Pri tem je treba paziti, da zaradi etičnih načel, v tem času čim manj mladičev ostane brez (vodeče) srne. Do 25. 7. je priporočeno odstreliti največ 2/3 za odvzem predvidenih srnjakov 2+.

Določamo, da mora LD Pugled zaradi lokalnih težav s srnjadjo in souporabniki prostora na območju t.i. »Sneberskega polja/proda« minimalno 25 živali vseh kategorij te vrste odstreliti na tem območju (karta spodaj), kar mora biti razvidno iz evidenc, ki se vodijo po predpisih s področja divjadi in lovstva. Priporočamo, da se tudi del preostalega načrta odvzema v LD Pugled izvrši v bližini večjih nelovnih površin z intenzivno pridelavo vrtnin in poljščin (Dobrunje, Zadvor, Sostro, Roje, Zalog, Sadinja vas, Podlipoglav).

Preglednica 4.1.2: Analiza odvzema srnjadi

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj	
Mladiči M	345	350	350	294	358	1.697	31,5	15,8	
Lanščaki	294	290	302	344	306	1.536	28,6	14,3	
Srnjaki 2+	431	427	433	411	444	2.146	39,9	20,0	
Skupaj SRNJAKI	1070	1067	1085	1049	1108	5.379	100,0	50,1	
Mladiči Ž	373	355	339	386	376	1.829	34,1	17,0	
Mladice	242	273	256	254	266	1.291	24,1	12,0	
Srne 2+	449	459	437	446	449	2.240	41,8	20,9	
Skupaj SRNE	1064	1087	1032	1086	1091	5.360	100,0	49,9	
SKUPAJ odstrel in izgube	2134	2154	2117	2135	2199	10.739		100,0	
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom									
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj			
Načrt - skupaj	2.120	2.120	2.100	2.143	2.145	10.628			
Odstrel in izgube / načrt	100,7	101,6	100,8	99,6	102,5	101,0			
Delež srnjakov	50,1	49,5	51,3	49,1	50,4	50,1			
Delež srnjakov 2+	20,2	19,8	20,5	19,3	20,2	20,0			
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede	58,8	58,9	58,9	59,9	59,4	59,2			
Izgube									
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%		
Nenaravne izgube	281	230	249	246	244	1.250	83,2		
Naravne izgube	62	57	35	61	38	253	16,8		
Skupaj izgube	343	287	284	307	282	1.503	100,0		
% izgub	16,1	13,3	13,4	14,4	12,8	14			
Odstrel	1791	1867	1833	1828	1917	9.236			
Vzroki izgub									
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%		
1 neznan	24	23	13	28	20	108	7,2		
2 bolezen	36	31	18	33	17	135	9,0		
3 krivolov	3		1	2	1	7	0,5		
4 cesta	166	160	171	168	176	841	56,0		
5 železnica	12	12	3	8	5	40	2,7		
6 zveri in ujede	2	3	4		1	10	0,7		
7 psi	18	20	13	17	11	79	5,3		
8 kosilnica	72	38	55	39	42	246	16,4		
10 drugo	10	5	6	12	9	42	2,8		
Telesne mase (biološka telesna mase)									
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019				
Mladiči M	8,4	8,8	8,6	8,5	8,7				
Indeks	100,0	104,8	102,4	101,2	103,6				
Lanščaki	12,7	12,9	13,0	12,3	13,3				
Indeks	100,0	101,6	102,4	96,9	104,7				
Mladiči Ž	8,5	8,5	8,3	8,3	8,6				
Indeks	100,0	100,0	97,6	97,6	101,2				
Mladice	13,3	13,4	13,4	12,9	13,3				
Indeks	100,0	100,8	100,8	97,0	100,0				
Mladiči M + Ž	8,8	8,5	8,7	8,4	8,6				
Indeks	100,0	95,5	97,8	94,8	97,8				
Masa trofej srnjakov 2+ (gr)									
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019				
Srnjaki 2+	229	242	247	235	251				
Indeks	100,0	105,7	107,9	102,6	109,6				

4.2 Navadni jelen (*Cervus elaphus*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave navadnega jelena (jelenjadi) je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Osrednje življenjsko območje jelenjadi je v loviščih Polšnik, Dobovec, Podkum, Radeče, Dole pri Litiji in Gabrovka.

Robno življenjsko območje jelenjadi je v loviščih Pugled, Laze, Kresnice, Litija, Šmartno pri Litiji, Višnja gora, Ivančna gorica in Šentvid pri Stični.

Življenjsko območje skupin jelenjadi je v vseh ostalih loviščih (severno od reke Save).

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem navadnega jelena je bil v preteklem letu 179 živali, kar pomeni 99 % realizacijo načrta. Delež moških osebkov v odvzemu je bil 46 %. Delež moških osebkov v odvzemu moškega spola je bil v razredu telet 45 %, v razredu enoletnih osebkov-šilarjev 18 % in v razredu jelenov starejših od dveh let 37 %. Starostni razred telet pri ženskih osebkih predstavlja 44 %, razred enoletnih-junic 18 % in razred košut starih dve leti in več 39 % odvzema. Glede na realiziran odvzem predstavljajo ugotovljene izgube pod 3 % in so najmanjše v petletju. Kot izgube so LD evidentirale 5 živali, in sicer zaradi naleta z vozilom 2 živali, zaradi krivolova 1 žival, zaradi drugega nenaravnega vzroka 1 žival in pri 1 živali vzrok pogina ni bil poznan. V osrednjem območju je bil odstrel realiziran 104 %, z 151 živalmi, povsem v skladu z načrtovano strukturo, načrt junic in košut 2+ je bil realiziran v celoti. V robnem območju je bil odstrel realiziran 90 %, z 28 živalmi, prenizek je bil odvzem starejših košut. V območju »skupin jelenjadi« odvzema ni bilo! Ugotavljamo, da je bil načrt odvzema na nivoju območja realiziran v skladu z dopustnimi odstopanji zelo ugodno že drugo leto zapored ter še veliko bolje glede na pretekla tri leta. Realno se na nivoju območja zaradi delitve na lovišča pojavi večje dopustno odstopanje kot 15 % zaradi določila, da je dopustno odstopanje pri načrtu nižjem od 10 živali +/- 2 živali. Spolna struktura odvzema na nivoju območja je ustrezna, starostna struktura odvzema jelenov 2+ pa kaže na (pre)nizek delež trofejno zrelih osebkov (10+) v populaciji.

Realizacija odvzema je bila v zadnjih petih letih, glede na načrt, 94 %. Delež moških osebkov v odvzemu je 46 %. Delež moških osebkov v odvzemu je v razredu telet 42 %, v razredu šilarjev 17 % in v razredu jelenov 2+ 42 %, pri ženskih osebkih pa v razredu telet 40 %, v razredu junic 18 % in v razredu košut 2+ 42 %. Starostni razred telet predstavlja 41 %, razred enoletnih 17 % in razred starejših 42 % celotnega petletnega odvzema jelenjadi v LUO. Ugotovljenih izgub v obravnavanem obdobju je bilo 45 živali ali slabih 6 % odvzema. Nenaravne izgube od tega predstavljajo 47 %. 31 % vseh izgub je bilo povzročenih s povozom na cestah, 27 % izgubam so bile vzrok bolezni, za 27 % izgub v tem obdobju vzrok ni bil poznan, za kar 13 % izgub pa je bil kot vzrok naveden krivolov. Telesne mase osebkov nihajo. Izrazitega trenda naraščanja ali padanja iz razpoložljivih podatkov ni mogoče ugotoviti. Spolna struktura odvzema je ustrezna.

Ocena stanja populacije

Populacija jelenjadi se v Zasavskem LUO v zadnjem desetletju počasi krepi. Gostota populacije jelenjadi je v splošnem v primerjavi z nekaterimi drugimi območji v Sloveniji še vedno relativno nizka in upravljavsko gledano (še) obvladljiva. Razporeditev v prostoru je krajevna z lokalnimi gostitvami. Pojavlja se predvsem v delu območja južno od reke Save. Tu se v zadnjih letih kaže gostitev populacije na območju lovišča Polšnik, Dobovec, Radeče, Podkum, Dole pri Litiji in Gabrovka. Gostitev je dovolj močna, da lahko govorimo o osrednjem populacijskem območju, ki je z migracijami jelenjadi povezana z drugimi skupinami v južnem delu LUO in v sosednjem Novomeškem LUO. Gostote so v osrednjem delu območja lokalno že tako visoke, da jih bo treba v nekaj letih nekoliko zmanjšati. Obseg ovrednotenih škod sicer ni kritičen, a se lahko zaradi okoljskih danosti (klima, razmere v gozdnih sestojih) hitro poveča. Druga gostitev, ki pa je še precej šibkejša in v zadnjih letih slabi, je na območju lovišč Višnja Gora, Pugled in Laze. To nakazuje tudi popis objedenosti gozdnega mladja. V severnem delu območja se jelenjad pojavlja posamično. Predvsem se pojavljajo posamezni osebki, ki v območje prihajajo s severa, iz Kamniško - Savinjskega lovsko upravljavskega območja. Jelenjad z medvrstnimi odnosi ni ogrožena. Velike zveri v tem okolju namreč niso številčnejše prisotne. Izjema je rjavi medved, ki se tu vendarle pojavlja prehodno. Njegov plenilski vpliv na veliko divjad ni znaten. Spolno in starostno strukturo populacije jelenjadi v LUO ocenjujemo za neproblematično, zaznati je še vedno opazen manko starih-zrelih (10+) jelenov. Prav tako je ugodno zdravstveno stanje populacije, brez omembe vrednih bolezni in posledičnih poginov jelenjadi.

Prilagojeni cilji

Gostoto populacije je treba na nivoju LUO znižati na nivo začetka preteklega petletnega obdobja in to stanje potem ohranjati. Lokalno, kjer nastajajo večje škode na kmetijskih in gozdnih kulturah ali večje koncentracije jelenjadi, je številčnost treba z odstrelom močneje zmanjšati.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **odvzem 200 osebkov jelenjadi** iz narave. Načrtovano spolno razmerje je 45 % moških in 55 % ženskih osebkov, odvzem po starostnih razredih pa 39 % telet, 19 % enoletnih in 43 % starejših osebkov. Podrobnejša struktura načrtovanega odvzema, ki je deloma tudi posledica usklajevanj delitve načrtovanega odvzema na tri populacijska območja in lovišča, je sledeča:

Preglednica 4.2.1: Načrt odvzema jelenjadi

Starostni razred	Moški	Ženski
Teleta	37 (19 %)	41 (21 %)
Enoletni	16 (8 %)	22 (11 %)
Jeleni 2-4/košute 2+	20 (10 %)	
Jeleni 5-9/košute 2+	14 (7 %)	47 (24 %)
Jeleni 10+/košute 2+	3 (1 %)	
Skupaj	200	

Upravljalci lovišč se naj trudijo prvenstveno realizirati načrt odvzema tam, kjer nastajajo škode od jelenjadi na kmetijskih in gozdnih kulturah. Nerealiziran odstrel v robnem populacijskem območju se po 1. 12. po številu lahko realizira v osrednjem populacijskem območju, v skladu z določili glede strukture za preseganje načrta.

Dovoljena odstopanja realizacije po loviščih v osrednjem populacijskem območju

- Dopustno odstopanje od skupno načrtovanega števila odvzema jelenjadi za lovišče je praviloma v višini do + -15 %.
- Načrta odvzema v razredu dve in večletnih jelenov ni treba dosežati, presega pa se ga lahko skupaj z dovoljenim preseganjem ostalih kategorij jelenjadi.
- Načrtovani odvzem jelenov starostnega razreda 5–9 let se ne sme presežati, lahko pa se ga nadomesti z odvzemom mladih 2-4 letnih ali starih jelenov 10+.
- Načrtovani odvzem jelenov starostnega razreda 10+ se lahko nadomesti z odvzemom mladih 2-4 letnih jelenov.
- Pri košutah je dovoljeno odstopanje do +- 15 %, pri teletih in enoletnih osebkih pa do +-30 % od načrtovanega števila odvzema.
- V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem do 10 živali, dopustna toleranca +-15 % ali +- 30 % pomeni dve (2; +- 15 %) oz. tri (3; +- 30 %) živali, pri načrtovanem odvzemu 11 ali več živali pa zaokrožitev na najbližjo celo vrednost.
- Odstrel košut 2+ mora v smislu vezave odstrela dosežati vsaj 100 % odstrela jelenov 2+.

Režim lova v robnem populacijskem območju

- Upravljalci lovišč - LD robnega populacijskega območja morajo skupaj realizirati z razdelitvijo ukrepov po loviščih določen odvzem po višini in strukturi v okviru navzdol dopustnih odstopanj (do -15 %), kot so določena za osrednje populacijsko območje.
- Za upravljalce lovišč je zavezujoča skupna kvota odvzema za posamezno lovišče določena v letnem načrtu lovišča, ustrezno strukturo odvzema pa se zagotavlja tako, da so upravljalci lovišč, ki uplenijo osebek jelena starejšega od dveh let dolžni pokriti spolno strukturo odvzema. Če uplenijo jelena starejšega od dveh let so dolžni upleniti tri (3) osebkne netrofejne jelenjadi, preden smejo loviti drugega jelena 2+, neglede na časovno razsežnost, lahko tudi v več letih. Pri tem so jeleni starejši od dveh let jeleni kategorij jeleni 2-4, jeleni 5-9 in jeleni 10+. Netrofejna jelenjad so teleta obeh spolov, junice in košute 2+.
- Tudi v primeru, ko je osnovni načrt kvote jelenjadi v robnem delu LUO v celoti izpolnjen, je odvzem netrofejne jelenjadi in šilarjev (M 1+) po LD navzgor povsem sproščen.
- Tudi v primeru, ko je osnovni načrt odvzema jelenov 2+ v robnem delu LUO v celoti izpolnjen, je dovoljen dodaten odstrel jelena 2+ lovski družini, ki je predhodno že izpolnila pogoje za lov nanj (pokritje dolga iz preteklih let in pokritje kvote 3 kosov netrofejne jelenjadi tekočega leta, pri čemer mora biti ena od živali košuta 2+).

- **Kot pogoj za odstrel prvega jelena 2+ v letu 2020 so na podlagi pretekle večletne (ne)realizacije naslednje LD dolžne realizirati predhodno še odvzem netrofejne jelenjadi:**
 - LD Ivančna gorica (1 osebek),
 - LD Laze (1 osebek),
 - LD Pugled (1 osebek),
 - LD Šmartno pri Litiji (1 osebek).
- IO OZUL-a LUO oz. njegovi predstavniki so dolžni po posameznih loviščih spremljati potek odvzema po spolni in starostni strukturi in zagotoviti, da je načrt odvzema jelenjadi za robno območje realiziran v okviru dopustnih odstopanj. Zato morajo vsi upravljavci lovišč takoj po uplenitvi, oz. najkasneje v 48 urah obvezno vsak odvzem jelenjadi javiti tajniku OZUL na elektronski naslov ZldZasavje@gmail.com. Ko je izvršenega 70 % odvzema jelenov starejših od dveh let, naj IO OZUL in ZGS skupaj izvedeta preliminarni pregled odvzema jelenjadi in določita nadaljnja navodila LD robnega območja, če za to obstaja potreba.
- Če je načrt odvzema na nivoju robnega populacijskega območja ustrezno realiziran (v okviru dopustnih odstopanj) se šteje, da je ustrezno realiziran tudi na nivoju lovišč.

Režim lova v območju skupin jelenjadi

- Odvzem jelenjadi po številu, spolni in starostni strukturi v območju »skupin jelenjadi« ni posebej načrtovan ter je povsem neomejen.
- Ustrezno strukturo odvzema v celotnem območju »skupin jelenjadi« se dosega zgolj tako, da mora upravljavec lovišča, ki upleni jelena 2+, pred uplenitvijo naslednjega upleniti tudi dve (2) netrofejni živali, v kombinaciji en (1) ali dva (2) ženska osebka starejša od enega leta (junica ali košuta 2+) ali v kombinaciji en osebek prejšnjih navedenih kategorij in eno tele (ne glede na spol) ali lanščak-šilar. Pokrivanje jelena 2+ je možno neglede na časovno razsežnost, lahko tudi v več letih.
- **Kot pogoj za odstrel jelena 2+ v letu 2020 so na podlagi pretekle (ne)realizacije naslednje LD dolžne realizirati predhodno še odvzem netrofejne jelenjadi:**
 - LD Čemšenik (2 osebka),
 - LD Mlinše (2 osebka).

Preglednica 4.2.2: Analiza odvzema jelenjadi

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	% skupaj	
Teleta M	22	27	31	29	37	146	41,8	19,2	
Lanščaki	8	8	11	16	15	58	16,6	7,6	
Jeleni 2-4	16	12	21	25	21	95	27,2	12,5	
Jeleni 5-9	10	10	8	9	10	47	13,5	6,2	
Jeleni 10 +		1	1	1		3	0,9	0,4	
Skupaj JELENI	56	58	72	80	83	349	100,0	45,9	
Teleta Ž	25	25	34	40	42	166	40,4	21,8	
Junice	12	13	15	17	17	74	18,0	9,7	
Košute 2+	29	29	33	43	37	171	41,6	22,5	
Skupaj KOŠUTE	66	67	82	100	96	411	100,0	54,1	
SKUPAJ odstrel in izgube	122	125	154	180	179	760		100,0	

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	140	150	160	183	180	813
Odstrel in izgube / načrt	87,1	83,3	96,3	98,4	99,4	93,5
Delež JELENOV	45,9	46,4	46,8	44,4	46,4	45,9
Delež trofejnih jelenov 2+ in več	21,3	18,4	19,5	19,4	17,3	19,1
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede	54,9	58,4	59,1	56,7	62,0	58,4

Izgube

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	4	5	3	5	4	21	46,7
Naravne izgube	10	8	3	2	1	24	53,3
Skupaj izgube	14	13	6	7	5	45	100,0
% izgub	11,5	10,4	3,9	3,9	2,8	5,9	
Odstrel	108	112	148	173	174	715	

Vzroki izgub

Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	3	5	2	1	1	12	26,7
2 bolezen	7	3	1	1		12	26,7
3 krivolov		3	1	1	1	6	13,3
4 cesta	4	2	2	4	2	14	31,1
10 drugo					1	1	2,2

Telesne mase (biološka telesna masa)

Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019
Teleta M	38,8	41,9	42,5	41,8	39,2
Indeks	100,0	108,0	109,5	107,7	101,0
Lanščaki	64,7	59,7	72,0	67,9	70,0
Indeks	100,0	92,3	111,3	104,9	108,2
Teleta Ž	41,3	40,2	40,8	37,0	38,3
Indeks	100,0	97,3	98,8	89,6	92,7
Junice	57,0	60,8	60,1	59,5	63,0
Indeks	100,0	106,7	105,4	104,4	110,5
Teleta M + Ž	40,1	41,1	41,6	39,0	38,7
Indeks	100,0	102,4	103,7	97,2	96,5
Masa trofej jelenov (gr)					
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019
Jeleni 2-4	2084	3000	2429	1692	2375
indeks	100,0	144,0	116,6	81,2	114,0
Jeleni 5-9	3230	4144	4542	4076	4656
indeks	100,0	128,3	140,6	126,2	144,1
Jeleni 10+		7800	2175	3500	
indeks					

4.3 Damjak (Dama dama)

Prostorski okvir obravnave

Damjaki so v LUO kot samostojna »populacija/skupina« prisotni v lovišču Dol pri Hrastniku. V lovišču Radeče so občasno prisotni kot robni del samostojne populacije, ki ima sicer svoje osrednje življenjsko območje v lovišču Boštanj v sosednjem Posavskem LUO. Drugod v LUO se damjaki pojavljajo kot pobegli osebki iz obor. Ker se le ti lahko pojavijo kjerkoli v LUO, moramo to vrsto obravnavati v celem območju.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem damjaka je bil v preteklem letu 18 živali, kar pomeni 82 % realizacijo načrta. Delež moških osebkov v odvzemu je bil 44 %. Telet obeh spolov je bilo v odvzemu 17 %, enoletnih živali (junice in šilarji) 33 % in starejših živali (jeleni 2+, košute 2+) 50 %. V izgube smo evidentirali 2 živali, 1 zaradi naleta z vozilom, pri eni pa je bil registriran drug vzrok smrtnosti. Damjaki so bili odvzeti iz narave v loviščih Dol pri Hrastniku (13), Hrastnik (1), Radeče (1), Šentvid pri Stični (1), Dole pri Litiji (1) in Litija (1). Damjaki uplenjeni izven lovišč Dol pri Hrastniku, Hrastnik in Radeče so damjaki pobegli iz obor.

V zadnjih petih letih je bilo v Zasavskem LUO iz narave odvzetih skupaj 111 damjakov. Delež moških osebkov v odvzemu je 48 %, po starosti pa telet obeh spolov 36 %, enoletnih živali obeh spolov 27 % in starejših osebkov 37 %. Od skupnega odvzema so bile ugotovljene izgube 10 živali. Od tega jih je bilo šest povoženih na cesti, ena je poginila zaradi bolezni, ena žival zaradi drugega vzroka, pri eni živali pa vzrok pogina ni bil ugotovljiv. Do odklona od načrtovane strukture odvzema je prišlo zaradi relativno visokega deleža damjakov pobeglih iz obor v odvzemu. Trendov gibanja telesnih mas in mas rogovja na podlagi razpoložljivih podatkov ni mogoče ugotoviti, zato ta dva kazalnika ne pomagata k ustvarjanju slike o gibanju populacije.

Ocena stanja populacije

V začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja se je na osnovi iz obore pobeglih osebkov v lovišču Dol pri Hrastniku izoblikovala dokaj stabilna skupina damjakov, ki se je v prostoru pred leti nekoliko razpršila. Ima značaj lokalnega pojavljanja, s stabilno socialno strukturo. Ti damjaki se stalno zadržujejo v lovišču Dol pri Hrastniku in v sosednjem Savinjsko-Kozjanskem LUO, v lovišču Rečica pri Laškem. Pred leti, ko se je lov nanje intenziviral, so se začeli umikati tudi v lovišče Hrastnik, po intenzivnem lovu pa se v zadnjih dveh-treh letih tam pojavljajo zgolj občasno in posamič. Populacija za svoje okolje ni problematična oz. je z njim usklajena. Škod od damjaka skoraj ne beležimo, ima pa nekoliko negativen vpliv na lokalno gostoto srnjadi. Druga skupina damjakov se občasno zadržuje v lovišču Radeče, kamor prihaja iz sosednjega Posavskega območja. Dotok teh živali je negotov in močno odvisen od stanja v jedru populacije. Poleg teh dveh skupin se damjaki občasno pojavljajo po vsem območju kot pobegli osebki iz obor. Dokaj zanesljivo in načrtno upravljamo le s populacijo v lovišču Dol pri Hrastniku, ki pa zaradi močnega posega z odvzemu v preteklih letih ne kaže trenda rasti ter je številčno in strukturno stabilna. V tej skupini damjakov starejših-zrelih jelenov ni zaznati, saj bi se pojavljali tudi v odvzemu, kar govori o prid tezi, da je skupina močnejše lovljena.

Prilagojeni cilji

Gostote damjaka se v območju, glede na obstoječe stanje, ne smejo povečati, niti vrsta prostorsko širiti v LUO.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **odvzem 15 damjakov** s podrobnejšim razdelilnikom le **za lovišči Dol pri Hrastniku in Radeče**, medtem ko za lovišče **Hrastnik** odvzema damjaka od letošnjega leta zaradi zgolj posamičnega pojavljanja več ne načrtujemo. V ostalih loviščih je načrtovan odvzem vseh damjakov, ki so prosto živeča divjad. Načrtovano spolno razmerje je 40 % moških in 60 % ženskih osebkov, odvzem po starostnih razredih pa 33 % telet, 20 % enoletnih in 47 % starejših osebkov. Podrobnejša struktura načrtovanega odvzema je sledeča:

Preglednica 4.3.1: Načrt odvzema damjaka

Starostni razred/spol	Moški	Ženski
Teleta	2 (13 %)	3 (20 %)
Enoletni	1 (7 %)	2 (13 %)
2+ in starejši	3 (20 %)	4 (27 %)
Skupaj	15	

Dopustna odstopanja realizacije po loviščih

Pri izvedbi odvzema se kot dopustno odstopanje od načrta šteje realizacija do – 3 osebke na lovišče. Odvzem navzgor ni omejen. Pri realizaciji načrta v povprečju zadnjih pet let mora biti odvzem košut 2+ enak ali večji odvzemu jelenov 2+. Tekoče letno je treba zagotoviti, da je v odvzemu skupaj vsaj 30 % junic ali košut.

Posamezni osebki, ki se priložnostno pojavijo v območjih izven prostorskih okvirov načrtovanja niso predmet upravljanja z vrsto in jih je kot take v teh loviščih treba odstreliti skladno z lovno dobo in drugimi določili predmetne zakonodaje. V primerih prisotnosti damjakov zaradi pobega iz obor naj LD podajo na ZGS, MKGP ali lovsko inšpekcijo vlogo za odstrel izven zakonsko predpisane lovne dobe.

Za reševanje problemov, ki so posledica uhajanja divjadi iz obor za rejo divjadi, naj se upošteva naslednje ukrepe: Če lastnik obore ugotovi pobeg živali, je dolžan o tem takoj obvestiti upravljavce lovišč, lovsko inšpekcijo in ZGS, ki ukrepajo skladno s 50. členom ZDLov-1A. Lastnik oziroma imetnik obore mora pobeglo divjadi ujeti v osmih dneh od dneva, ko je bil pobeg ugotovljen, sicer se pobegle živali štejejo za prostoživečo divjad. O nadaljnjem ravnanju s pobeglo divjadjo odloča ZGS. V dogovoru z lastniki živali, pristojnim upravljavcem lovišča in lovsko inšpekcijo je treba opredeliti možnosti privabljanja pobeglih živali nazaj v oboro za vsak konkreten primer posebej. Upravljavci obor so odgovorni za škode, ki jih vrsta povzroča na gozdnih in kmetijskih zemljiščih. Glede na konfiguracijo terena, tehnične možnosti odlova, vrsto in strukturo pobegle divjadi ter ostale dejavnike se določi način rešitve problema.

Pri gradnjah in obratovanju obor je treba upoštevati zakonske predpise s področja lovstva (50 čl. ZDLov-1) in gradnje objektov (Zakon o graditvi objektov, Ur. l. RS, št. 110/2002). Reja divjadi v oborah se izvaja v skladu s predpisi o živinoreji in veterini. Dovoljenja za obratovanje morajo biti skladna s Pravilnikom o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov... (Ur. l. RS, št. 114/03). Sestavni del dokumentacije je tudi soglasje ZGS za poseg v gozdni prostor.

Preglednica 4.3.2: Analiza odvzema damjaka

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj	
Teleta M	8	3	4	2	1	18	34,0	16,2	
Lanščaki	4	3	7	1	3	18	34,0	16,2	
Jeleni 2-4	4	2	2	3	3	14	26,4	12,6	
Jeleni 5-8		2			1	3	5,7	2,7	
Jeleni 9 +						0	0,0	0,0	
Skupaj JELENI	16	10	13	6	8	53	100,0	47,7	
Teleta Ž	6	3	6	5	2	22	37,9	19,8	
Junice	3	2	3	1	3	12	20,7	10,8	
Košute 2+	5	5	4	5	5	24	41,4	21,6	
Skupaj KOŠUTE	14	10	13	11	10	58	100,0	52,3	
SKUPAJ odstrel in izgube	30	20	26	17	18	111		100,0	
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom									
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj			
Načrt - skupaj	19	19	21	25	22	106			
Odstrel in izgube / načrt	157,9	105,3	123,8	68,0	81,8	101,0			
Delež JELENOV	53,3	50,0	50,0	35,3	44,4	47,7			
Delež trofejnih jelenov 2+ in več	13,3	20,0	7,7	17,6	22,2	15,3			
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede	70,0	55,0	76,9	52,9	50,0	63,1			
Izgube									
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%		
Nenaravne izgube	1	1	1	2	2	7	70,0		
Naravne izgube	1		1	1		3	30,0		
Skupaj izgube	2	1	2	3	2	10	100,0		
% izgub	6,7	5,0	7,7	17,6	11,1	9,0			
Odstrel	28	19	24	14	16	101			
Vzroki izgub									
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%		
1 neznan			1	1		2	20,0		
2 bolezen	1					1	10,0		
3 cesta	1	1	1	2	1	6	60,0		
10 drugo					1	1	10,0		
Telesne mase (biološka telesna masa)									
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019				
Teleta M	16,4	19,7	18,2	22,0	19,0				
Indeks	100,0	120,1	111,0	134,1	115,9				
Lanščaki	34,0	32,3	34,8	35,0	38,0				
Indeks	100,0	95,0	102,4	102,9	111,8				
Teleta Ž	15,9	18,5	13,3	16,6	19,0				
Indeks	100,0	116,4	83,6	104,4	119,5				
Junice	28,3	32,0	32,8	29,0	36,0				
Indeks	100,0	113,1	115,9	102,5	127,2				
Teleta M + Ž	16,2	19,1	15,3	18,1	19,0				
Indeks	100,0	118,0	94,3	112,1	117,4				
Masa trofej jelenov (gr)									
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019				
Jeleni 2-4	827	1800	1700	2300	3500				
indeks	100,0	217,7	205,6	278,1	423,2				
Jeleni 5-8		1420							
indeks									
Jeleni 9+									
indeks									

4.4 Muflon (*Ovis ammon musimon*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave muflona je Zasavsko lovsko upravljavsko območje. Znotraj območja se mufloni pojavljajo v treh kolonijah/skupinah, ki jih opredelimo s skupinami lovišč in sicer:

- Lovišči Trbovlje in Hrastnik;
- Lovišče Dol pri Hrastniku ter
- Lovišča Dobovec, Podkum in Radeče.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem muflonov je bil v preteklem letu 125 živali, kar pomeni 107 % realizacijo načrta. Delež moških osebkov v odvzemu je 47 %. Jagnjet obeh spolov je bilo v odvzemu 37 %, enoletnih živali 21 % in starejših 42 %. Glede na odvzem predstavljajo ugotovljene izgube 2 %, kar je precej pod povprečjem zadnjih petih let, oz. najmanj v petletju. Kot izgube so bile evidentirane 3 živali. Ena žival je bila povožena na cesti, ena na železnici, za eno pa je vzrok pogina neznan. Spolna struktura odvzema je bila rahlo pomaknjena v večji odvzem ženskih osebkov, kar je ugodno. Odvzem je bil pri vseh kategorijah, razen pri ovcah 1+, realiziran povsem v načrtovanem obsegu z dopustnimi odstopanji. Ugotavljamo, da je bil načrt odvzema na nivoju območja po količini in strukturi ustrezno in zelo dobro realiziran.

V zadnjem petletnem obdobju znaša realizacija glede na načrt 98 %. Delež moških osebkov v odvzemu je dobrih 47 %. Jagnjet je bilo v odvzemu 38 %, enoletnih živali 22 % in starejših 40 %. Ugotovljenih izgub v obravnavanem obdobju je bilo 29 živali ali dobrih 5 % odvzema. Upravljanje s populacijo muflonov v zadnjih petih letih preprečuje večje širjenje (zgolj posamezne živali) populacije v prostoru izven naštetih kolonij, poseganje z odstrelom je spolno in strukturno uravnoteženo in vrsta ne povzroča omembe vrednih škod v okolju, zato ga ocenjujemo kot stabilnega in uspešnega.

Ocena stanja populacije

Iz treh izpustov oz. naselitev so se razvile današnje skupine muflonov, ki jih opredelimo z lovišči, v katerih so prisotne. Skupine so torej v loviščih Trbovlje – Hrastnik, Hrastnik, Dol pri Hrastniku in Podkum – Dobovec – Radeče. Muflon se je kljub neavtohtonosti dokaj dobro prilagodil na to življenjsko okolje. Zaradi podobnih življenjskih zahtev ima le nekoliko negativen vpliv na populacijo gamsa. V populaciji je manj starejših osebkov, kar je za populacijo, katere rast navzgor je omejena z lovom, pričakovano. Spolna struktura populacije ni problematična. V obdobju po letu 2005 se predvsem v populaciji južno od Save občasno pojavljajo jesenski mladiči. Ta pojav nastaja kot posledica izgube mladičev pri ovcah po obilnih snežnih padavinah v pozno zimskem oz. spomladanskem času. Realizacija odvzema v zadnjih 15 letih kaže na relativno stabilno populacijo, z nihanji odvzema med 46 in 110 osebki. Zdravstveno stanje muflonov ni problematično. Populacija je trenutno z okoljem usklajena, zgolj lokalno se pojavljajo manjše težave do ostalih souporabnikov prostora.

Prilagojeni cilji

Velikost populacije muflona se ne sme povečati in vrsta prostorsko širiti v LUO, lokalno je, kjer se pojavljajo težave, zaželeno znižanje številčnosti.

Ukrepi in usmeritve

Za leto 2020 načrtujemo **odvzem 121 muflonov** iz narave. Spolna struktura načrtovanega odvzema je v razmerju 48 % moških in 52 % ženskih osebkov. Starostna struktura načrtovanega odvzema je v razmerju 34 % jagnjet, 25 % enoletnih in 41 % starejših. Podrobnejša struktura načrtovanega odvzema, ki je tudi posledica usklajevanja strukture odvzema med skupinami muflonov in med lovišči, je sledeča:

Preglednica 4.4.1: Načrt odvzema muflonov

Starostni razred/spol	Moški	Ženski
I. Jagnjeta	19 (16 %)	21 (17 %)
II. Ovni in ovce 1+	15 (12 %)	16 (13 %)
III. Ovni in ovce 2+	24 (20 %)	26 (22 %)
Skupaj	121	

Dovoljena odstopanja realizacije po loviščih

Dopustna odstopanja realizacije od načrtovanega odvzema je za muflona po višini do +- 15 % od načrtovanega skupnega števila odvzema. Odvzem v III. razredu (2+) pri vsakem od obeh spolov se lahko prekorači le do 10 % oz. 1 žival, v ostalih razredih presejanje ni omejeno. Neizvršeni odvzem v III. starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v I. in II. starostnem razredu. Dopustno odstopanje v spolni strukturi je praviloma do 5 % od realizirane strukture v odstotkih (npr.: 44 : 56 %). Izjemoma je presejanje načrta odvzema za lovišča lahko večje, če to ne pomeni presejanja načrtovanega odvzema po višini in strukturi znotraj skupine lovišč navedenih v podglavju o prostorskem okviru obravnave muflona.

Drugo

Navedeno strukturo odstrela se izvaja izključno v loviščih Dobovec, Dol pri Hrastniku, Hrastnik, Podkum, Radeče in Trbovlje. Načrt odvzema se razdeli po loviščih in kolonijah. **Pri realizaciji odvzema naj bodo še posebej dosledni (tu je v okviru določil tudi zaželeno presejanje načrta odvzema) v loviščih Dol pri Hrastniku, Hrastnik in Radeče, kjer se mufloni zaradi sezonskih migracij občasno pojavljajo v večjih skupinah in lahko povzročajo težave v okolju.** V vseh ostalih loviščih so upravljavci lovišč dolžni izvesti popoln odstrel muflonov, ne glede na spolno in starostno kategorijo, upoštevati je treba zgolj lovno dobo in lovsko-etična načela (odstrel jagnjeta pred odstrelom ovce).

Preglednica 4.4.2: Analiza odvzema muflonov

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Jagnjeta M	18	17	19	15	19	88	37,1	17,6
Enoletni	9	10	12	13	15	59	24,9	11,8
Ovni 2+	10	13	21	21	25	90	38,0	18,0
Skupaj OVNI	37	40	52	49	59	237	100,0	47,5
Jagnjeta Ž	18	17	22	17	28	102	38,9	20,4
Enoletne	11	7	6	14	11	49	18,7	9,8
Ovce 2+	16	21	20	27	27	111	42,4	22,2
Skupaj OVCE	45	45	48	58	66	262	100,0	52,5
SKUPAJ odstrel in izgube	82	85	100	107	125	499		100,0
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj		
Načrt - skupaj	97	90	96	111	117	511		
Odstrel in izgube / načrt	84,5	94,4	104,2	96,4	106,8	97,7		
Delež OVNOV	45,1	47,1	52,0	45,8	47,2	47,5		
Delež ovnov 2+	12,2	15,3	21,0	19,6	20,0	18,0		
Delež mladih (mladiči, enoletni) obeh spolov	68,3	60,0	59,0	55,1	58,4	59,7		
Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
Nenaravne izgube	3	3	4	5	2	17	58,6	
Naravne izgube	0	3	3	5	1	12	41,4	
Skupaj izgube	3	6	7	10	3	29	100,0	
% izgub	3,7	7,1	7,0	9,3	2,4	5,8		
Odstrel	79	79	93	97	122	470		
Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
1 neznan		2		3	1	6	20,7	
2 bolezen		1	3	2		6	20,7	
4 cesta				1	1	2	6,9	
5 železnica	1	2	1	4	1	9	31,0	
7 psi	2	1	2			5	17,2	
Telesne mase (biološka telesna masa)								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019			
Jagnjeta M	12,1	12,7	11,4	11,3	11,2			
Indeks	100,0	105,0	94,2	93,4	92,6			
Enoletni ovni	20,2	20,0	20,0	20,4	18,1			
Indeks	100,0	99,0	99,0	101,1	89,6			
Jagnjeta Ž	9,9	10,1	9,7	10,3	9,6			
Indeks	100,0	102,0	98,0	104,0	97,0			
Enoletne ovce	17,1	15,0	15,6	14,9	14,8			
Indeks	100,0	87,7	91,2	87,1	86,5			
Jagnjeta M + Ž	11,0	11,4	10,5	10,8	10,2			
Indeks	100,0	103,6	95,3	97,9	93,2			

4.5 Gams (*Rupicapra rupicapra*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave gamsa je Zasavsko LUO. Zaradi prostorske ločenosti posameznih skupin gamsov načrtovani odvzem razdelimo na 6 skupin lovišč:

1. lovišči Čemšenik in Zagorje;
2. lovišči Šentlambert in Izlake;
3. lovišče Dol pri Hrastniku;
4. lovišči Litija in Polšnik ter
5. lovišča Dobovec, Podkum in Radeče.

V drugih loviščih načrtovan odvzem se obravnava znotraj le teh.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem gamsa je bil v preteklem letu 38 živali, kar pomeni 93 % realizacijo načrta. Delež moških osebkov v odvzemu je bil 53 %. Gamsov v prvem starostnem razredu je bilo v odvzemu 71 %, v drugem starostnem razredu 21 % in v tretjem starostnem razredu 8 %. Beležimo izgubo dveh živali, obe zaradi trka z vozilom. Načrt je bil na nivoju LUO v skupni količini realiziran v skladu z dopustnimi odstopanji. Po starostnih razredih je bil odvzem iz narave ustrezno realiziran.

V zadnjem petletnem obdobju znaša realizacija glede na načrt 99 %. Delež moških osebkov v odvzemu je v tem obdobju 53 %. V odvzemu je iz prvega starostnega razreda 72 %, iz drugega starostnega razreda 13 % in iz tretjega starostnega razreda 15 % gamsov. Ugotovljenih izgub v obravnavanem obdobju je bilo 8 živali ali 4 % odvzema. Upravljanje s populacijo je glede na postavljene cilje ustrezno, potrebno pozornost je treba nameniti zgolj poseganju v srednji starostni razred in jo po potrebi posebej omejiti. Zaradi neproblematičnosti populacije z vidika vpliva na njeno okolje tudi slabša realizacija načrta ni problematična, če le se zagotovi odvzem v spolnem razmerju čim bliže $M : \bar{Z} = 1 : 1$ in ne presega načrtovanega odvzema v srednjem starostnem razredu. Posebej je treba poudariti, da je izvedba natančnega načrta v loviščih z načrtom odvzema 1 – 5 živali po ustrezni strukturi zelo zahtevno. Pri izvedbi ne dovoljuje nobene napake, kar je bistveno različno od lovišč, kjer v načrtu odvzem npr. nekaj deset gamsov. Zaradi tega lahko pride do realizacije načrta pod 100 % oz. realizacije z določenimi napakami v strukturi. Odvzem je treba načrtovati v smislu dopustne kvote oz. ga določiti v višini, ki populacije ne ogroža. Telesne mase moških mladičev v petletnem obdobju padajo, pri ostalih kategorijah nepojasnjeno letno varirajo. Ker gre za odvzem zgolj nekaj živali v posamezni spolni in starostni kategoriji je kazalnik telesnih mas težko uporabiti kot relevanten pokazatelj dogajanja v populaciji.

Ocena stanja populacije

Gams kot avtohtona živalska vrsta živi na LUO v več skupinah, večinoma kot redka do zmerno pogosta vrsta, s stabilnim do rastočim trendom razvoja in krajevno omejenim razporedom v prostoru. Posamezne skupine, ki tvorijo razpršeno populacijo so med sabo povezane s posameznimi prehajajočimi osebki. Ti so za razvoj populacije ključnega pomena. Posamezne manjše skupine gamsov naseljujejo predvsem habitate na strmih pobočjih levega in desnega brega reke Save in nekatera druga skalovita pobočja v zgoraj navedenih loviščih. V zadnjih nekaj letih so jih lovci opazili tudi v severnem predelu lovišča Višnja Gora. Najšibkejše povezave med skupinami so verjetno prek reke Save. Zaradi relativno nizkega poseganja v populacijo predvidevamo, da je njena spolna in starostna struktura blizu naravni. Zdravstvenih težav in pojava tradicionalnih gamsjih bolezni (gamsje garje, kužna gamsja slepota) v populaciji ne zaznavamo. Ker je poselitev zelo razpršena, je razvoj obsežnejših obolenj zelo malo verjeten tudi v primeru, če bi bil lov minimalen. Populacija je z okoljem usklajena in je v celoti gledano stabilna, v nekaterih skupinah (npr. Čemšenik - Zagorje) pa narašča. Skupine gamsov so relativno velike, tako da se struktura načrtovanega odvzema lahko odkloni od strukture za skupine gamsov k strukturi za povečevanje številčnosti v populacijah.

Prilagojeni cilji

Gostoto gamsa se mora vsaj ohraniti, številčnost se lahko celo nekoliko poveča. Območje poseljenosti se lahko tudi poveča. Gamsa naj se ohrani v vseh habitatih, ki si jih sam izbere kot svoj življenjski prostor.

Cilj upravljanja z gamsom je tudi skladnost z določili Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«) ter prilogo V, kjer je gams na območju članic EU naveden med zavarovane živalske vrste z možnostjo upravljanja ob izpolnjenih pogojih. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **odvzem 44 gamsov** iz narave. Načrtovana spolna struktura odvzema je v razmerju 45 % moških in 55 % ženskih osebkov. Starostna struktura načrtovanega odvzema je v razmerju 47 % iz prvega, 30 % iz drugega in 23 % iz tretjega starostnega razreda.

Razdelilnik odvzema po loviščih se naredi samo za lovišča: Čemšenik, Dobovec, Dol pri Hrastniku, Izlake, Podkum, Polšnik, Radeče, Šentlambert in Zagorje.

V vseh ostalih loviščih, kjer načrt za gamsa ni predmet razdelilnika, je lov na to vrsto dovoljen v višini 1 živali, struktura ni posebej predpisana, lovi naj se skladno z lovno dobo in lovsko-etičnimi načeli (mladič pred vodečo kozo). LD, ki upravljajo s temi lovišči, lova gamsa svojim članicam in članom ne smejo omejevati z internimi predpisi, določili in sklepi.

Podrobnejša struktura načrtovanega odvzema, ki je tudi posledica delitve odvzema na skupine lovišč in lovišča, je sledeča:

Preglednica 4.5.1: Načrt odvzema gamsov

Starostni razred/spol	Moški	Ženski
I. 0+, 1+, 2+	10 (22 %)	11 (25 %)
II. M 3+ do 7+, Ž 3+ do 10+	6 (14 %)	7 (16 %)
III. M 8+, Ž 11+	4 (9 %)	6 (14 %)
Skupaj	44	

Dovoljena odstopanja realizacije po loviščih

Za lovišča, ki imajo načrt odvzema od vključno 4 do vključno 10 osebkov gamsa, je dopustno odstopanje od - 2 osebka do + 1 osebek. V teh loviščih se II. starostni razred pri obeh spolih lahko preseže za največ 1 osebek. Razlika v spolnem razmerju lahko pri realizaciji odstopa za največ za 1 osebek.

Za lovišča, kjer načrt odvzema za posamezno lovišče ne presega 3 osebke, načrta odvzema ni treba obvezno dosegati, lahko pa se ga presega za 1 osebek neglede na starostni razred.

Za lovišča, ki v načrtu nimajo gamsov, je lov omejen na 1 žival/lovišče, brez strukturnih omejitev. LD, ki upravljajo s temi lovišči, lova gamsa svojim članicam in članom ne smejo omejevati z internimi predpisi, določili in sklepi organov LD.

Neizvršeni odvzem v II. starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v I. in III. starostnem razredu. Odvzem v III. starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v I. starostnem razredu. Izjemoma je preseganje načrta odvzema za lovišča lahko večje, če to ne pomeni preseganja načrtovanega odvzema po višini in strukturi znotraj skupine lovišč navedenih v podpoglavju o prostorskem okviru obravnave gamsa.

Preglednica 4.5.2: Analiza odvzema gamsov

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	3	8	12	6	9	38	36,2	19,3
Kozli 1+	8	3	2	6	3	22	21,0	11,2
Kozli 2+	2	3	3	4	2	14	13,3	7,1
I. starostni razred	13	14	17	16	14	74	70,5	37,6
Kozli 3+ do 7+	2	2	2	2	5	13	12,4	6,6
Kozli 8+ in več	5	3	4	5	1	18	17,1	9,1
Skupaj KOZLI	20	19	23	23	20	105	100,0	53,3
Mladiči Ž	6	12	9	5	4	36	39,1	18,3
Koze 1+	4	4	5	4	9	26	28,3	13,2
Koze 2+	2	1		2		5	5,4	2,5
I. starostni razred	12	17	14	11	13	67	72,8	34,0
Koze 3+ do 10+	3	1	2	3	3	12	13,0	6,1
Koze 11+ in več	2	3	3	3	2	13	14,1	6,6
Skupaj KOZE	17	21	19	17	18	92	100,0	46,7
SKUPAJ odstrel in izgube	37	40	42	40	38	197		100,0
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj		
Načrt - skupaj	35	38	41	44	41	199		
Odstrel in izgube / načrt	105,7	105,3	102,4	90,9	92,7	99,0		
Delež KOZLOV	54,1	47,5	54,8	57,5	52,6	53,3		
Delež kozlov 2+ in več	24,3	20,0	21,4	27,5	21,1	22,8		
Delež koz 2+ in več	18,9	12,5	11,9	20,0	13,2	15,2		
Delež mladih (mladiči, 1+) ne glede na spol	56,8	67,5	66,7	52,5	65,8	61,9		
Izgube								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
Nenaravne izgube		3	1	1	2	7	87,5	
Naravne izgube				1		1	12,5	
Skupaj izgube	1	2	0	3	2	8	100,0	
% izgub	2,7	5,0	0,0	7,5	5,3	4,1		
Odstrel	36	38	42	37	36	189		
Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
1 neznan				1		1	12,5	
3 krivolov						0	0,0	
4 cesta		3	1	1	2	7	87,5	
Telesne mase (biološka telesna masa)								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019			
Mladiči M	7,5	8,7	7,9	7,2	8,3			
Indeks	100,0	116,0	105,3	96,0	110,7			
Kozli 1+	14,6	14,5	13,0	14,1	10,8			
Indeks	100,0	99,3	89,0	96,6	74,0			
Mladiči Ž	9,7	9,6	6,7	9,5	9,1			
Indeks	100,0	99,0	69,1	97,9	93,8			
Koze 1+	14,1	13,9	12,2	12,6	13,3			
Indeks	100,0	98,6	86,5	89,4	94,3			
Mladiči M + Ž	9,0	9,2	7,4	8,2	8,5			
Indeks	100,0	103,0	82,4	92,0	95,3			

4.6 Divji prašič (*Sus scrofa*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave divjega prašiča je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem divjih prašičev je bil v preteklem letu 769 živali, kar predstavlja 124 % realizacijo načrta. Delež moških osebkov v odvzemu je bil skupaj 50,2 %, v starostnem razredu mladičev (ozimci) 66 %, v razredu enoletnih osebkov (lanščaki) 29 % in v razredu starejših osebkov (2+; merjasci) 5 %. Delež ženskih osebkov v odvzemu je bil skupaj 49,8 %, v starostnem razredu mladičev (ozimke) 58 %, v razredu enoletnih osebkov (lanščakinje) 28 % in v razredu starejših osebkov (2+; svinje) 14 %. Ozimci so v skupnem odvzemu predstavljali 60 % odvzema, enoletni osebki 31 % in starejši osebki 9 %. Ugotovljenih izgub je bilo 36 živali, to predstavlja 4,7 % odvzema, kar je ~ 1 % nad petletnim povprečjem. Od tega je bilo kar 27 živali (75 % vseh izgub) poveženih na prometnicah, od tega kar 17 na železnici (8 v enem samem dogodku). Skupna realizacija odvzema po višini je precej nad načrtovano, kar je, tudi glede na razmeroma dobre pogoje za lov, odlično. Glede na dopustna odstopanja, ki so določena glede na načrtovan odvzem po loviščih, in je po višini dovoljeno neomejeno preseganje načrta ugotavljamo, da je odvzem po višini odlično realiziran. Pri presoji strukture odvzema moramo biti najbolj pozorni na uresničitev minimalnega deleža odvzema rodne delo populacije, kamor za ta namen štejemo svinje in lanščakinje. Delež teh je bil v odvzemu v preteklem letu skoraj 21 %, kar je povsem v skladu z načrtovanim. Realizacija načrta odvzema reproduktivnega razreda je bila presežena za 16 %.

Odvzem se je v preteklih petih letih gibal med 434 živali leta 2016 (minimum) in 769 živali leta 2019 (maksimum) z vmesnimi nihanji. Povprečen odvzem je bil v tem obdobju 569 živali. Delež moških osebkov v odvzemu znaša slabih 49 %. V odvzemu po starostni strukturi je delež mladičev 61 %, enoletnih 29 % in starejših 10 %. Delež rodne delo populacije v odvzemu (svinje in lanščakinje) je v tem obdobju dobrih 22 %. Najpogostejše so izgube v prometu (cesta in železnica), 74 % vseh izgub. Naravnih izgub je le 22 %.

Pretekli načrti vsebujejo tudi določilo, da bo ustrezna višina odvzema dosežena, če bodo doseženi z načrtom določeni cilji zmanjševanja populacije. Za preteklih 5 let lahko rečemo, da cilji niso bili v celoti doseženi, zmanjšanje populacije je sicer v posameznih letih nakazano a ni znatno, vendar se z lovskim upravljanjem preprečuje njeno nadaljnje povečevanje.

Ocena stanja populacije

Divji prašič se pojavlja v vseh loviščih LUO. Najbolj pogost je v loviščih Laze, Kresnice, Litija in Pugled na desnem bregu reke Save ter Dol pri Hrastniku na levem bregu Save. Prehrambni in bivalni pogoji za divjega prašiča so zelo ugodni. Generalno je v populaciji veliko mladih živali, odraslih (zrelih) merjascev je (pre)malo. Delež mladih se spreminja tudi v odvisnosti od prehranskih razmer. Kadar je bogat gozdni obrod in s tem obilo hrane, je večji prirastek na samico in s tem tudi večji delež mladičev v populaciji ter obratno. Taka struktura populacije je posledica visoke natalitete (značilnost vrste in danosti okolja) in močnega poseganja z lovom. V robnih območjih populacije zaradi tega številčnost močno niha. Prašič je tako v nekaterih loviščih stalno prisoten, tu je odvzem relativno enostavno in zanesljivo načrtovati, v drugih pa je le prehodni, načrtovanje ni realizacija načrtov pa sta močno otežena. V teh, prehodnih območjih, je lov nanje otežen tudi zaradi njihove izrazite nočne aktivnosti. Zdravstveno stanje populacije ni problematično.

V letu 2013 smo beležili relativno dober gozdni obrod, ki je poleg ugodnih vremenskih razmer v letu 2014 prispeval k visokemu prirastku populacije. Gozdni obrod je bil relativno dober spet leta 2016, čemur je v letu 2017 spet sledil velik odvzem divjih prašičev (kaže na visoko gostoto populacije v tem letu). Na visok odvzem so vplivale tudi relativno ugodne razmere za lov (vreme, skromen gozdni obrod) v letu 2017. V letu 2018 se je ponovil bogat gozdni obrod, zato je bil v letu 2019 ponovno večji prirastek in posledično odvzem populacije divjih prašičev. Glede na pretekla izkušnje o rasti populacije, ki so se zgodile v letih po gozdnem obrodu lahko ugotovimo, da so npr. v vmesnih letih (npr. 2015 in 2016) poseganja v populacijo preskromna in v naravi ohranjena prevelika populacija divjih prašičev, kar je v nasprotju z zastavljenimi cilji.

Ker cilji trajnejšega znižanja populacije še vedno niso doseženi, je treba še naprej vztrajati na relativno visokih posegih v populacijo, tudi in še zlasti zaradi groženj s pojavom afriške prašičje kuge (APK) v Sloveniji.

Prilagojeni cilji

Gostoto divjih prašičev v območju je treba zmanjšati do te mere, da bo povprečni letni odvzem za zadnjih pet let med 300 in 500 prašičev in da bodo skupne škode od divjega prašiča močnejše upadle.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **odvzem 640 divjih prašičev** iz narave. Podrobna razdelitev načrta odvzema na starostne in spolne kategorije je izvedena v skladu z navodilom MKGP (dokument št. 341-1/2016/1 z dne 22. 2. 2016), ki določa, da se načrtuje le skupno kvoto in enotno minimalno kvoto svinj in lanščakinj. Podrobnejša struktura načrtovanega odvzema je sledeča:

Preglednica 4.6.1: Načrt odvzema divjih prašičev

Starostni razred	Načrt odvzema
Ozimci obeh spolov, lanščaki in merjasci 2+	500 (78 %)
Svinje 2+ in lanščakinje	min. 140 (22 %)
Skupaj	640

Dovoljena odstopanja realizacije po loviščih

Po višini je dovoljeno neomejeno preseganje načrta. Odstopanje realizacije navzdol od načrtovane kvote je dovoljeno (1) do 30 %, če je načrt odvzema za lovišče 21 ali več osebkov, (2) do 50 %, če je načrt odvzema za lovišče 6 – 20 osebkov in (3) do 100 %, če je načrt odvzema za lovišče 5 ali manj osebkov. Ustrezna struktura odvzema je zagotovljena, če je v odvzemu vsaj min. s tem načrtom določen % svinj in lanščakinj skupaj. Za odvzem, ki presega 100 % realizacijo načrta, načrtovan delež ni obvezen, je pa zaželen čim večji delež teh dveh kategorij v odvzemu. Če je na nivoju LUO dosežena 100 % realizacija načrtovanega odvzema lanščakinj in svinj, zagotavljanje min. načrtovanega deleža lanščakinj in svinj v odvzemu na nivoju posameznega lovišča ni potrebno, razen kjer je zaradi velike številčnosti ali neuskkljenosti z okoljem to nujno, kar velja za lovišča Pugled, Laze, Kresnice, Litija in Dol pri Hrastniku.

Kakršne koli administrativne omejitve lova divjega prašiča (individualnega ali skupinskega), ki jih oz. bi jih izvajali upravljavci lovišč so v nasprotju s tem načrtom in pomenijo njegovo kršitev. Notranji režimi lova, kot ga vodijo lovske družine, morajo biti takšni, da bodo zagotavljali doseg načrta po količini in kvaliteti/strukturi, oz. da bodo zagotavljali doseganje v tem načrtu navedenih ciljev upravljanja. Upravljavci lovišč so dolžni organizirati lov na divje prašiče celo leto tako, da povečajo odstrel divjih prašičev na območjih, krajih ali v neposredni bližini (kmetijske površine, bližina kmetijskih gospodarstev...), kjer ti povzročajo škodo, priporočamo da celo stimulirajo odstrel divjih prašičev na čakanje (predvsem od spomladi do pričetka jesenskih skupinskih lovov) v okoljih, kjer le ti povzročajo škodo.

Upravljavci lovišč so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povožene divjadi v preiskavo, v skladu s programom Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR).

V primeru pojava APK so LD dolžne izvajati določila predpisov, ki jih izdajo pristojni državni organi! Upravljavci lovišč so dolžni upoštevati »Obvezno navodilo o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev«, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določilih tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina, npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz - cesta, povoz - železnica, zveri, poškodba) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**. Upravljavci lovišč naj svoje lovke in lovce tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovke/ci – lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi s kontaminirano opremo, obleko ter mesnimi izdelki.

Skladno z odločbo MKGP št. 341-104/2019/5, izdano 18. 2. 2020 se **LD Pugled na območju Sneberskega polja/proda (glej karto spodaj) dovoli:**

- Odstrel svinj 2+ tudi v času delnega lovopusta, med 1. 2. in 30. 6.;
- Odstrel vseh kategorij divjih prašičev brez strukture;
- Dovoljenje velja do 30. 6. 2021;
- LD Pugled **mora voditi ustrezne evidence** skladne z odločbo in o izvršenem odstrelu divjih prašičev za leto 2020 poročati MKGP do 15. 1. 2021.

Preglednica 4.6.2: Analiza odvzema divjih prašičev

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	130	137	220	163	253	903	65,4	31,8
Lanščaki	71	61	81	87	113	413	29,9	14,5
Merjasci 2+	9	10	16	10	20	65	4,7	2,3
Skupaj PRAŠIČI	210	208	317	260	386	1381	100,0	48,6
Mladiči Ž	119	134	199	155	223	830	56,8	29,2
Lanščakinje	80	55	101	81	105	422	28,9	14,9
Svinje 2+	34	37	42	40	55	208	14,2	7,3
Skupaj SVINJE	233	226	342	276	383	1460	100,0	51,4
SKUPAJ odstrel in izgube	443	434	659	536	769	2841		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	640	600	600	564	620	3024
Odstrel in izgube / načrt	69,2	72,3	109,8	95,0	124,0	93,9
Delež PRAŠIČEV	47,4	47,9	48,1	48,5	50,2	48,6
Delež mladičev ne glede na spol	56,2	62,4	63,6	59,3	61,9	61,0
Delež lanščakov ne glede na spol	34,1	26,7	27,6	31,3	28,3	29,4
Delež večletnih - 2+ ne glede na spol	9,7	10,8	8,8	9,3	9,8	9,6
Delež svinj in lanščakinj	25,7	21,2	21,7	22,6	20,8	22,2

Izgube in odvzem

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	14	7	21	7	29	78	78,0
Naravne izgube	2	3	6	4	7	22	22,0
Skupaj izgube	16	10	27	11	36	100	100,0
% izgub	3,6	2,3	4,1	2,1	4,7	3,5	
Odstrel	427	424	632	525	733	2763	

Vzroki izgub

vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	1	2	4	2	7	16	16,0
2 bolezen		1	2	2		5	5,0
3 krivolov		1		1		2	2,0
4 cesta	7	5	11	4	10	37	37,0
5 železnica	7	1	10	2	17	37	37,0
6 zveri	1					1	1,0
10 drugo					2	2	2,0

Telesne mase (biološka telesna masa)

Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019
Mladiči M	26,6	27,0	26,6	25,8	24,2
Indeks	100,0	101,5	100,0	97,0	91,0
Lanščaki	47,6	56,3	58,4	50,6	60,9
Indeks	100,0	118,3	122,7	106,3	127,9
Mladiči Ž	26,1	24,8	24,3	26,8	24,1
Indeks	100,0	95,0	93,1	102,7	92,3
Lanščakinje	45,4	49,5	48,9	45,5	51,2
Indeks	100,0	109,0	107,7	100,2	112,8
Mladiči M + Ž	26,4	25,9	25,5	26,3	24,2
Indeks	100,0	98,3	96,8	99,7	91,6

4.7 Lisica (*Vulpes vulpes*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave lisice je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem lisic je bil v preteklem letu 823 živali, kar pomeni 137 % realizacijo načrta. Od tega je bilo 48 % lisjakov in 52 % lisic. Ugotovljene izgube so glede na odvzem znašale 7,5 %, kar je precej pod petletnim povprečjem (9,3 %). Glavni vzrok izgub je povoz (73 %). V zadnjem petletnem obdobju znaša realizacija glede na načrt 116 %. Spolna struktura odvzema v tem obdobju je 49 % lisjakov in 51 % lisic. Ugotovljenih izgub v obravnavanem obdobju je bilo 311 živali ali dobrih 9 % odvzema. Vzrok največ izgubam so bili povoz (73 %), neznan vzrok (13 %) in bolezen (garje; 10 %). Glede na zastavljene cilje, je upravljanje s to vrsto ustrezno.

Ocena stanja populacije

Lisica je prisotna v celotnem LUO, v vseh loviščih. Številčnost njene populacije zaznamujejo nihanja, ki nastajajo predvsem kot posledica naravnih dejavnikov, npr. garij in razpoložljivosti hrane, manj pa samega odstrela. Odkar poteka oralna imunizacija lisic proti steklini, ki jo izvaja Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, ima populacija stalno relativno visoko gostoto. S svojo prisotnostjo v okolju lisice vplivajo na stanje male divjadi in (mladičev) srnjadi. V preteklosti, ko je bila populacija izpostavljena steklini, je njena gostota ciklično upadla na desetino, kar je ponudilo okno priložnosti za razvoj populacij njenih plenskih vrst, izmed vrst divjadi predvsem poljskega zajca. Z lovom je zaželeno populacijo čim bolj zmanjševati, da je njen vpliv na druge vrste čim manjši.

Prilagojeni cilji

Gostoto lisic se mora zmanjšati, zlasti v loviščih kjer je ugotovljen plenilski pritisk na malo divjad in mladiče srnjadi. Odvzem naj dosega vsaj 0,7 lisice/100 ha lovne površine posameznega lovišča v LUO.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **odvzem 710 lisic** iz narave.

Dopustno odstopanje realizacije od načrtovanega odvzema je navzdol do 30 % in navzgor do 100 %. Za lovišča, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 živali, se pri realizaciji kot dopustno odstopanje navzdol od načrta šteje 3 živali, navzgor pa 10. V posameznih loviščih je preseganje načrta lahko tudi večje, če s tem ni presežen dopustni odvzem za območje. Kakršne koli administrativne omejitve lova na lisico (individualnega ali skupinskega), ki jih oz. bi jih izvajali upravljavci lovišč s sklepi organov LD so v nasprotju s tem načrtom in pomenijo njegovo kršitev.

Upravljalci lovišč morajo zagotoviti tudi izvajanja ukrepov preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce oziroma poslati določene vzorce uplenjenih, poginulih ali povoženih lisic v preiskavo, v skladu s programom Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR).

Preglednica 4.7: Analiza odvzema lisic

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Samci	335	298	358	258	395	1.644	49,2
Samice	307	327	348	290	428	1.700	50,8
Skupaj odstrel in izgube	642	625	706	548	823	3.344	100,0
Načrt - skupaj	550	580	580	580	600	2.890	
Odstrel in izgube / načrt	116,7	107,8	121,7	94,5	137,2	115,7	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	33	41	37	37	48	196	63,0
Naravne izgube	10	31	45	15	14	115	37,0
Skupaj izgube	43	72	82	52	62	311	100,0
% izgub	6,7	11,5	11,6	9,5	7,5	9,3	
Odstrel	599	553	624	496	761	3.033	
Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	1	9	9	5	8	32	10,3
2 bolezen	1	2	7	10	6	26	8,4
4 cesta	29	41	36	37	45	188	60,5
5 železnica	3		1			4	1,3
7 psi	1					1	0,3
9 garje	8	20	29			57	18,3
10 drugo					2	2	0,6

4.8 Jazbec (*Meles meles*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave jazbece je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem jazbece je bil v preteklem letu 103 živali, kar pomeni 121 % realizacijo načrta. V odvzemu je 54 % moških osebkov. Ugotovljene izgube so glede na celoten odvzem znašale 19 %, kar je pod nivojem petletnega povprečja (24 %). 80 % izgub je nastalo zaradi povoza.

V zadnjem petletnem obdobju znaša odvzem 459 živali, kar je 101 % načrta. Ugotovljenih izgub v obravnavanem obdobju je bilo 110 živali ali 24 % odvzema (povoz 90 %, neznan vzrok 6,4 %, ostalo 3,6 %). Glede na cilje je upravljanje s to vrsto ustrezno.

Ocena stanja populacije

Velikost populacije jazbece v območju niha. Živali so razpršene, a dokaj pogosto prisotne v vsem območju. Večjih bolezenskih izbruhov nismo evidentirali. Izrazitih negativnih vplivov populacije na okolje ne beležimo. Populacija je usklajena z okoljem. Glede na nizko koncentracijo odvzema (manj kot eno žival na 1000 ha lovne površine) predvidevamo, da sta starostna in spolna struktura populacije blizu naravni. Načrtovanje odvzema je namenjeno predvsem izvajanju ustreznih ukrepov na lokalnem nivoju za preprečevanja škode.

Prilagojeni cilji

Gostoto jazbecev se mora ohraniti. Lokalno, kjer nastajajo škode, jo je treba po potrebi zmanjšati.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **odvzem 97 jazbecev** iz narave.

Dopustno odstopanje realizacije od načrtovanega odvzema je navzdol do 50 % in navzgor do 100 %. Za lovišča, ki imajo načrt odvzema 10 jazbecev ali manj, je dopustno odstopanje realizacije od načrta navzdol do 5 jazbecev, navzgor pa do 100 % ali do 3 jazbece, kar je več. V posameznih loviščih lahko tudi več, če s tem ni presežen dopustni odvzem za območje.

Priporočamo, da upravljavci lovišč bolj intenzivno izvajajo lov na jazbece tam, kjer želijo močnejše populacije male poljske divjadi in lokalno manjšo škodo v kmetijstvu.

Preglednica 4.8: Analiza odvzema jazbecev

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Samci	49	54	57	50	56	266	57,5
Samice	41	32	45	32	47	197	42,5
Skupaj odstrel in izgube	90	86	102	82	103	463	100,0
Načrt - skupaj	90	98	91	95	85	459	
Odstrel in izgube / načrt	100,0	87,8	112,1	86,3	121,2	100,9	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	23	23	22	15	17	100	90,9
Naravne izgube	2	2	1	2	3	10	9,1
Skupaj izgube	25	25	23	17	20	110	100,0
% izgub	27,8	29,1	22,5	20,7	19,4	23,8	
Odstrel	65	61	79	65	83	353	
Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	1	2		2	2	7	6,4
2 bolezen			1		1	2	1,8
4 cesta	22	23	21	15	16	97	88,2
5 železnica	1				1	2	1,8
9 garje	1					1	0,9

4.9 Kuna belica (*Martes foina*) in kuna zlatica (*Martes martes*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave kune zlatice in kune belice je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem kune zlatice je bil v preteklem letu 11 živali ali 73 % načrta, kuna belice pa 43 živali ali 72 % načrta, kar je glede na predpisane tolerance ustrezno. Pri obeh vrstah skupaj so upravljavci lovišč zabeležili 18 živali kot izgube ali 33 % odvzema, kar je v povprečju zadnjih petih let.

V zadnjem petletnem obdobju znaša odvzem 58 kun zlatic (61 % načrta) in 236 kun belic (74 % načrta). Izgub je pri obeh vrstah 94 živali ali 32 % odvzema.

Ocena stanja populacije

Vrsti sta prisotni na celotnem LUO, v vseh loviščih. Večjih bolezenskih izbruhov nismo zaznali, zato sklepamo, da je zdravstveno stanje ugodno. Kuna zlatica, kot manj prilagodljiva vrsta od obeh, je manj pogosta. Kuna belica se dobro prilagaja na okolje in dosega večje gostote. Obe vrsti sta razpršeno do krajevno prisotni. Za kuno belico je značilno, da se zadržuje tudi v bližini in v naseljih. Spolna in starostna struktura je zaradi majhnega poseganja v populacijo zelo blizu naravni. Populaciji sta v celoti gledano usklajeni z okoljem. Nobene od obravnavanih vrst z lovom ne ogrožamo, niti na dogajanje v populacijah posebej ne vplivamo. Poseganje v populacijo z odstrelom je v glavnem odvisno od interesa lovcev za lov teh vrst.

Prilagojeni cilji

Gostoto obeh kun v prosti naravi se mora ohraniti. Gostoto kune belice v bližini naselij je zaželeno zmanjšati.

Cilj upravljanja s kuno zlatico je tudi skladnost z določili Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«) ter prilogo V, kjer je kuna zlatica na območju članic EU navedena med zavarovane živalske vrste z možnostjo upravljanja ob izpolnjenih pogojih. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **odvzem 15 kun zlatic in 56 kun belic** iz narave. **Ne glede na nizek načrt za LUO ter neglede na razdelilnik po loviščih, se kuno zlatico lahko lovi v vseh loviščih v LUO.**

Dopustno odstopanje realizacije od načrtovanega odvzema (velja za obe vrsti) je navzdol do 50 % in navzgor do 100 %. Za lovišča, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 kun (velja za vsako vrsto posebej) ali manj, je dopustno odstopanje realizacije od načrta navzdol do 5 kun, navzgor pa do 100 % ali do 3 kune, kar je več. V posameznih loviščih lahko tudi več, če s tem ni presežen dopustni odvzem za območje.

Lov kun belic naj se izvaja čim bližje naseljem, tako da se njihovo gostoto v in ob naseljih čim bolj zmanjša.

Preglednica 4.9: Analiza odvzema kune belice in zlatice

Odstrel in izgube							
	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Kuna belica – skupaj odstrel in izgube	48	49	55	41	43	236	
Načrt - skupaj	70	70	61	60	60	321	
Odstrel in izgube / načrt	68,6	70,0	90,2	68,3	71,7	73,5	
Kuna zlatica – skupaj odstrel in izgube	15	12	11	9	11	58	
načrt – skupaj	20	20	20	20	15	95	
Odstrel in izgube / načrt	75,0	60,0	55,0	45,0	73,3	61,1	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	13	23	25	14	17	92	97,9
Naravne izgube				1	1	2	2,1
Skupaj izgube	13	23	25	15	18	94	100,0
% izgub	20,6	37,7	37,9	30,0	33,3	32,0	
Odstrel	50	38	41	35	36	200	
Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan				1		1	1,1
2 bolezen					1	1	1,1
4 cesta	13	23	25	14	17	92	97,9

4.10 Navadni polh (*Glis glis*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave polha je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V preteklem letu kljub gozdnemu obrodu in številčnemu prirastku polhov v LUO nismo zabeležili nobenega odvzema navadnih polhov iz narave.

V preteklih petih letih smo skupaj evidentirali odvzem 323 polhov iz narave.

Ocena stanja populacije

Vrsta je prisotna v celotnem območju, najbolj ji ustrezajo listnati in mešani gozdovi. Vrsta je pogosta s krajevnimi gostitvami. Gostota populacije je močno (izključno) odvisna od trenutne (letne) ponudbe hrane v okolju in s tem od gozdnega obroda. Značilna so izrazita letna nihanja, ki so posledica izredne potencialne natalitete polha, ki se izkaže ob ustrezni ponudbi hrane. Prirastka populacije polhov vnaprej ni mogoče napovedati in načrtovati, saj je to odvisno od letnega obroda gozdnega drevja in grmovja. Zagotovilo, da ne bo prišlo do pretiranega lova, s katerim bi ogrozili populacijo, dajeta formalna ureditev lova (kratka lovna doba, administrativni postopki) in sam način izvajanja lova oz. njegova uspešnost.

Prilagojeni cilj

Gostota populacije polha se mora ohraniti.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 **številčno ne omejujemo odvzema polhov iz narave. Navadnega polha se lahko lovi v vseh loviščih v LUO.**

Višina in struktura načrtovanega odvzema nista predpisani. Višina odvzema naj bo prilagojena prirastku populacije, ki je posledica virov hrane v naravnem okolju. Upravljalci lovišč naj usmerjajo lov polha tako, da ta ne bo imel negativnih posledic na populacijo polha, populacije drugih prosto živečih vrst divjadi in na njihovo okolje. **Dosledno morajo zainteresiranim (tudi članom LD) izdajati polharske dovolilnice, v okviru lovsko čuvajske službe pa nadzirati izvajanje lova. Zahtevati morajo poročila o odvzemu osebkov navadnega polha iz narave in voditi predpisane evidence.**

Vsakdo, ki prejme polharsko dovolilnico jo je dolžan ustrezno izpolniti in jo po končanem lovu vrniti upravljavcu lovišča.

Preglednica 4.10: Analiza odvzema polha

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	73	250	0	0	0	323	
Načrt - skupaj	neomej.	neomej.	neomej.	neomej.	neomej.	neomej.	
Odstrel in izgube / načrt	-	-	-	-	-	-	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	0,0
Naravne izgube	12	0	0	0	0	12	100,0
Skupaj izgube	12	0	0	0	0	12	100,0
% izgub	0	0	0	0	0	4	
Odstrel	61	250	0	0	0	311	
Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	%
2 bolezen	12					12	100,0

4.11 Pižmovka (*Ondatra zibethicus*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave pižmovke je Zasavsko lovsko upravljavsko območje. Ožje se pižmovka pojavlja ob večjih vodotokih, predvsem Ljubljanici in Savi.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V preteklem letu nismo evidentirali odvzema pižmovk iz narave.

V zadnjem petletnem obdobju prav tako nismo evidentirali odvzema pižmovk.

Ocena stanja populacije

Pižmovka je tujerodna vrsta, katere prisotnost v prosti naravi ni zaželena. V Zasavskem LUO se pojavlja primarno še v lovišču Pugled, ki meji z Ljubljanskim barjem in ob reki Savi. Številčno stanje populacije niha. Poseganje z lovom je ne ogroža oz. nanjo nima znatnega vpliva, tudi interes za lov pižmovk je neznaten. Vrsta se pojavlja ob mirnejših vodotokih. Ima veliko potencialno nataliteto. V primeru gostejše naseljenosti lahko povzroči znatno škodo v kmetijstvu, ki pa je zaenkrat ne beležimo. Izrazitih naravnih sovražnikov, ki bi uravnavali velikost populacije ni. Zaseda isti življenjski prostor kot nutrija. Medsebojna interakcija nam ni poznana, na podlagi podatkov o odstrelu in trenutne razširjenosti obeh vrst pa sklepamo, da povečana gostota nutrij zmanjšuje gostoto pižmovk. Struktura populacije je (majhno/nikakršno poseganje z lovom) predvidoma povsem naravna. Zdravstvenih težav v populaciji ne beležimo. Trenutno je populacija usklajena z okoljem.

Prilagojeni cilji

Cilj upravljanja s populacijo pižmovke kot alohtone vrste je preprečiti njeno širjenje v prostoru in njeno številčnost zadržati na najnižjem možnem nivoju.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **neomejen odzem pižmovk iz narave. Pižmovko se lahko lovi v vseh loviščih v LUO.**

Upravljalci lovišč naj sistematično (časovno in krajevno) spremljajo dele lovišča, kjer obstaja možnost, da se pižmovka pojavi. V območju naj se spremlja dogajanje v okolju in se natančno preveri vsako situacijo, v kateri se bo pojavil sum na prisotnost pižmovke. V primeru pojava pižmovke naj upravljalci lovišč nemudoma ukrepajo v skladu s cilji upravljanja s populacijo pižmovke, zapisanimi v tem načrtu – torej pižmovko odstranijo iz narave.

Preglednica 4.11: Analiza odvzema pižmovk

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Skupaj odstrel in izgube	0	0	0	0	0	0
Načrt - skupaj	10	10	neom.	neom.	neom.	0
Odstrel in izgube / načrt	0	0	0	-	-	#DEL/0!

4.12 Poljski zajec (*Lepus europaeus*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave poljskega zajca je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem poljskega zajca je bil v preteklem letu 58 živali, kar pomeni 73 % realizacijo načrta in realizacijo v okviru dovoljenih odstopanj. Ugotovljene izgube so glede na odvzem 15,5 %, kar je pod nivojem petletnega povprečja. 9 živali v odvzemu predstavljajo izgube, 8 jih je posledica povoza na prometnicah, 1 pa kot pokosa. V zadnjem petletnem obdobju znaša realizacija glede na načrt 75 %. Ugotovljenih izgub v obravnavanem obdobju je bilo 58 živali ali 17 % odvzema (od tega povoz 95 %). Glede na zastavljene cilje je bilo upravljanje v tem obdobju ustrezno, vpliv lova na populacijo je neznaten. Ker realizacija načrta ni obvezna je pričakovan odstotek realizacije pod 100 %.

Ocena stanja populacije

Poljski zajec je prisoten v vsem območju. Pojavlja se redko do zmerno, krajevno pa lahko tudi pogosto. Populacija zajca v zadnjem obdobju stagnira ali se rahlo krepi, kar se iz podatkov o odvzemu sicer ne vidi, gre za ocene upravljavcev lovišč. Njena rast je odvisna predvsem od razmer v okolju (načinov kmetovanja, delež kmetijskih površin, uporabe fitofarmaceutskih sredstev) in stanja plenilskih vrst, predvsem lisice, obeh kun in zavarovanih ujed. Večjih bolezenskih izbruhov v populaciji nismo zaznali. Zaradi relativno majhnega poseganja v populacijo in slučajnega izbora osebkov za odstrel, je struktura populacije povsem blizu naravni.

Prilagojeni cilji

Gostota poljskih zajcev se na nivoju LUO lahko poveča. Le lokalno, kjer nastajajo škode, naj se jo močnejše uravnava z lovom oz. zmanjša.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **odvzem 75 poljskih zajcev** iz narave.

Načrtovani odvzem je dovoljeno presegati do 30 %, višine načrta odvzema pa ni treba dosegati. Tiste LD, ki imajo z razdelilnikom načrtovane za odvzem do vključno tri (3) zajce, je dovoljeno načrt presegati za 1 zajca.

Za realizacijo odvzema po loviščih je po 1. 11. tekočega leta navzgor dovoljeno dodatno odstopanje v višini števila živali do realizacije načrta na nivoju LUO v okviru dopustnih odstopanj. Dovoljeno dodatno odstopanje se ugotovi prvi dan v tednu za tekoči teden.

Na isti površini lovišča se lov vrši praviloma samo enkrat letno ali pa se v smislu kolobarjenja lov lahko izvaja na isti površini tudi večkrat, vendar največ do 1/3 lovne površine lovišča v posameznem letu. Lov zajcev v bližini intenzivnih nasadov oz. povsod tam, kjer poljski zajci lahko povzročijo škodo ima prednost pred lovom v ostalem delu lovišča. Na teh površinah se lov lahko ponavlja.

Preglednica 4.12: Analiza odvzema poljskih zajcev

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	75	71	72	71	58	347	
Načrt - skupaj	100	100	90	90	80	460	
Odstrel in izgube / načrt	75,0	71,0	80,0	78,9	72,5	75,4	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	15	10	12	11	9	57	98,3
Naravne izgube	1					1	1,7
Skupaj izgube	16	10	12	11	9	58	100,0
% izgub	21,3	14,1	16,7	15,5	15,5	16,7	
Odstrel	59	61	60	60	49	289	
Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	1					1	1,7
2 bolezen						0	0,0
4 cesta	14	10	12	11	8	55	94,8
8 kosilnica	1				1	2	3,4

4.13 Fazan (*Phasianus colchicus*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave fazana je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V preteklem letu je bil načrtovano vlaganje v naravo 80 fazanov, načrt odvzema iz narave pa do 40 fazanov. Vloženih/dodanih je bilo 70 ptic, uplenjenih pa 31 ali 78 % načrtovane višine, 15 v lovišču Moravče in 16 v lovišču Trbovlje.

V preteklih petih letih je bilo v območju iz narave odvzetih 170 fazanov, kar predstavlja 53 % realizacijo načrta. To je glede na dopustna odstopanja in izvedena vlaganja ustrezna realizacija. Izgube niso bile evidentirane.

Ocena stanja populacije

Fazana je najti v območju predvsem v loviščih, kjer imajo večji delež nižinskega sveta, oz. tam kjer ga umetno vlagajo/dodajajo. Populacija fazanov v tem okolju brez umetnega dodajanja po vsej verjetnosti ni sposobna dolgoročno preživeti. Možnosti za preživetje se mu povečajo tudi ob intenzivnem odvzemu njegovih naravnih plenilcev, predvsem lisice in kun. Spolna in starostna struktura ter zdravstveno stanje populacije niso problematični. Populacije je usklajena z okoljem.

Prilagojeni cilji

Cilj upravljanja s populacijo fazana je zagotovitev minimalne gostote populacije ter njegova trajnostna gospodarska raba z lovom, tudi na podlagi vlaganj fazanov iz umetne vzreje.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo odvzem iz narave **samo v lovišču Trbovlje in sicer do 25 fazanov ali največ 50 % vlaganj**, če bodo vlaganja manjša od 50 osebkov.

Načrtovani odvzem je dovoljeno presehati za do 30 %, višine načrta odvzema pa ni treba dosegati.

Pred vlaganjem fazanov v naravo je treba zagotoviti izvajanje ustreznih biotehničnih in biomeliorativnih ukrepov (snovanje in vzdrževanje remiz, gozdnega roba, grmišč in krmnih njiv, zimskega krmjenja male divjadi in intenzivnega lova plenilskih vrst divjadi), sicer le-to ni dovoljeno.

Preglednica 4.13: Analiza odvzema fazanov

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	66	30	32	11	31	170
Načrt - skupaj	115	92	50	25	40	322
Odstrel in izgube / načrt	57,4	32,6	64,0	44,0	77,5	52,8

4.13 Raca mlakarica (*Anas platyrhynchos*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave rase mlakarice je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem je bil v preteklem letu 70 živali, kar pomeni 64 % realizacijo načrta. Izgube predstavljajo 3 živali, vse povoz na cesti.

V zadnjem petletnem obdobju znaša realizacija glede na načrt 81 %. Izgube so neznatne in so bile evidentirane le v letih 2015 in 2019, skupaj 6 živali ali 1 % odvzema. Upravljanje s populacijo rase mlakarice je bilo v preteklosti glede na zastavljene cilje povsem ustrezno, poseganje v populacijo je odvisno od interesa in možnosti za lov. Realizacija načrtovanega odvzema je v okviru dopustnih odstopanj.

Ocena stanja populacije

Raca mlakarica je prisotna v zasavskem območju ob vseh večjih vodotokih, najštevilčnejša pa je na reki Savi, kjer ima tudi najugodnejše pogoje za svoj razvoj. Razvoj populacije je ugoden. Življenjski prostor si deli s kormoranom, sivo čapljo in drugimi obvodnimi pticami, ki niso lovne ali pa so lovne le pod posebnimi pogoji (npr. kormoran z odločbo ARSO). Razvoj populacije bo lahko tudi v prihodnje zelo ugoden, če se ne bodo pojavile vrste nevarne bolezni, kot je aviarna influenza. Zaradi relativno majhnega poseganja v populacijo in slučajnega izbora osebkov za odstrel, je struktura populacije blizu naravni. Zdravstvenih težav v populaciji in škod v kmetijstvu ne beležimo. Populacija je usklajena z okoljem.

Prilagojeni cilji

Gostoto rac mlakaric je treba v LUO ohraniti, tudi za trajnostno rabo z lovom.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **odvzem 100 mlakaric** iz narave.

Načrtovani odvzem rase mlakarice je dovoljeno preseirati do 30 %, višine načrta odvzema pa ni treba dosegati. Za realizacijo odvzema po loviščih je od 1. 11. tekočega leta naprej dovoljeno dodatno odstopanje v višini števila živali do realizacije načrta na nivoju LUO v okviru dopustnih odstopanj. Dovoljeno dodatno odstopanje se ugotovi prvi dan v tednu za tekoči teden. Lov na mlakarico, do tri (3) ptice, je dovoljen tudi LD, katere nimajo z razdelilnikom dodeljene kvote za odvzem.

Upravljalci lovišč naj se zaradi zmanjševanja vznemirjanja divjadi drugih prosto živečih vrst živali s hrupom in lovom dogovorijo, da bodo individualen lov na vodno in obvodno divjad usklajeno med sosednjimi upravljavci lovišč ali v celotnem LUO izvajali le v nekaterih (npr. sredo in sobota) dnevih v tednu.

Dodajanje rac na naravne vodotoke praviloma ni dovoljeno. Izjeme se določi s tem načrtom v poglavju 4.17. Lov na raco mlakarico na posebnih varstvenih območjih mora biti skladen z naravovarstvenimi usmeritvami, ki veljajo za to območje.

Upravljalci lovišč so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce, oziroma poslati določene vzorce uplenjenih, poginulih ali povoženih rac v preiskavo, v skladu s programom Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR).

Preglednica 4.14: Analiza odvzema rase mlakarice

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	109	99	101	96	70	475	
Načrt - skupaj	120	120	120	120	110	590	
Odstrel in izgube / načrt	90,8	82,5	84,2	80,0	63,6	80,5	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube					3	3	0,0
Naravne izgube	3					3	100,0
Skupaj izgube	3	0	0	0	3	6	100,0
% izgub	2,8	0,0	0,0	0,0	4,3	1,3	
Odstrel	106	99	101	96	67	469	
Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
2 bolezni	3					3	100,0
4 cesta					3	3	100,0

4.14 Sraka (*Pica pica*), šoja (*Garrulus glandarius*) in siva vrana (*Corvus cornix*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave srake, šoje in sive vrane je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V preteklem letu je bil evidentiran odvzem iz narave 38 srak, 83 šoj in 463 sivih vran. Načrt je bil pri vseh treh vrstah izveden v okviru dopustnih odstopanj. Registrirani sta bili dve izgubi dveh ptic, 1 srake in 1 sive vrane.

V preteklem petletnem obdobju je bilo iz lovišč odvzeto 189 srak, 425 šoj in 2.390 sivih vran. Načrti odvzema so bili v vseh letih realizirani v skladu z dopustnimi odstopanji. Upravljanje s populacijama srake in šoje je bilo v zadnjem obdobju glede na zastavljene cilje ugodno, upravljanje populacije sive vrane pa ne docela. Upravljanje s srako in šoj je namenjeno predvsem zagotavljanju lova z namenom preprečevanja škode v lokalnih okoljih v času lovne dobe. Podobno velja tudi za sivo vrano, vendar tu še poskušamo slediti cilju, da bi z intenzivnejšim lovom in z zmanjševanjem populacije tudi generalno omilili njen vpliv na okolje. Večjo težavo pri slednjem predstavlja (tudi) zakonodaja, ki ne omogoča kontrole podatkov o (dejanskem) odvzemu.

Ocena stanja populacij

Omenjene vrste so prisotne na celotnem LUO. Populaciji srak in šoj sta razpršeni po vsem območju, populacija sivih vran pa se v nekaterih ravninskih predelih združuje v večje jate, ki so močno vezane na urbaniziran del prostora. Za te predele je značilna intenzivna kmetijska proizvodnja, med drugim tudi integrirana pridelava zelenjave, kjer sive vrane lahko povzročajo znatno škodo. V preteklosti so sive vrane škodo največkrat povzročale v loviščih Pugled, Laze, Kresnice, Litija, Šmartno pri Litiji, Šentvid pri Stični in Ivančna Gorica. Škoda se je v teh loviščih pogosto pojavljala tudi v spomladanskem času (na pravkar posajeni koruzi, solati...), izven lovne dobe. Za vse tri vrste je značilno, da nimajo izrazitega naravnega sovražnika, ki bi uravnaval njihovo številčnost. V primeru več razpoložljive hrane (odprta smetišča, neurejeno ravnanje z odpadki v naseljih) se njihove populacije koncentrirajo in se virom hrane primerno povečajo. Predvsem siva vrana lahko izrazito negativno vpliva tudi na razvoj populacij drugih manjših ptic v istem naravnem okolju. Spolna in starostna struktura populacij sta zelo blizu naravni. Poseganje vanje je relativno majhno, izbor osebkov za odstrel pa povsem slučajnost. Zdravstvenih težav v populacijah ne beležimo.

Prilagojeni cilji

Gostoto populacije srake in šoje na nivoju območja se ohrani. Lokalno, kjer nastajajo škode od teh dveh vrst, se gostoto zniža. Gostoto populacije sive vrane je treba še naprej (z)nižati.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 načrtujemo **odvzem 40 srak, 90 šoj in 470 sivih vran** iz narave.

Načrtovani odvzem srake in šoje je dovoljeno presegati do 30 %, višine načrta odvzema pa ni treba dosegati. Za lovišča, ki imajo načrt odvzema 10 srak ali šoj ali manj, je dopustno preseganje načrta navzgor do 3 srake ali šoje. V primeru izvajanja odvrtačnega odstrela odvzem srak in šoj navzgor ni omejen. Lov na omenjeni vrsti divjadi, do tri (3) ptice, je dovoljen tudi LD, katere nimajo z razdelilnikom dodeljene kvote za odvzem.

Za sivo vrano je dovoljeno odstopanje realizacije od načrta po višini navzdol do 30 %, navzgor pa do 100 %. Za lovišča, ki imajo načrt odvzema 10 sivih vran ali manj, je dopustno odstopanje realizacije od načrta navzdol do 3, navzgor pa do 10 sivih vran. Da upravljavec lovišča napravi v lovišču vse, kar je v njegovi moči, da prepreči nastanek škode od sive vrane, mora načrt odvzema sive vrane realizirati vsaj 100 % in loviti vrane na območjih nastajanja škod. V primeru izvajanja odvrtačnega odstrela, odvzem sivih vran navzgor ni omejen.

Upravljavci lovišč naj z opazovanji spremljajo stanje populacij in naj si prizadevajo za preprečevanje škode od srak, šoj in sivih vran na kmetijskih površinah in v sadovnjakih. V ta namen naj izvajajo ustrezne posege v populacije, odganjanje z lovom t.j. odvrtačni odstrel, uporabijo zvočna in vizualna plašila, uporabijo fizične ovire za preprečevanje dostopa (mreže), uporabijo odvrtačne kemične snovi in smiselno upoštevajo določila »Akcijskega načrta za reševanje problemov, povezanih s sivo vrano v Sloveniji«.

Odvračalni odstrel naj se izvaja v času lovne dobe na lovni površini z namenom odvrtačanja sivih vran. V primeru nastajanja škode na nelovni površini (in da ustreznega odvrtačnega odstrela ni mogoče izvajati na bližnji lovni površini) ali v času izven lovne dobe lahko upravljavec lovišča na podlagi 42. člena Zakona o divjadi in lovstvu zahteva izredni poseg v populacijo, ki ga dovoli minister pristojen za lovstvo, t.j. minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ali lovski inšpektor. Priporočamo, da se upravljavci lovišč, ki želijo izvajati tovrstne ukrepe, povežejo in enotno v okviru OZUL z eno vlogo zaprosijo MKGP za izdajo dovoljenja za lovišča in na lokacijah, ki jih vnaprej opredelijo v vlogi.

Izvajalec odstrela naj le tega izvaja prikrito, tako da se bodo sive vrane čim prej naučile, da je ta lokacija zanje nevarna in se je bodo začele izogibati. Pri očitni izvedbi odvrtačnega odstrela bodo vrane nevarnost lokacije verjetno povezale s prisotnostjo lovca. V času največje možnosti za nastanek škode (v času začetne rasti koruze in v času zorenja poljščin) naj lovske družine organizirajo dežurstva, tako da bodo odvrtačni odstrel na kritičnih lokacijah izvajali stalno.

Skladno z odločbo MKGP št. 341-104/2019/5, izdano 18. 2. 2020 se LD Pugled na območju Sneberskega polja/proda (glej karto spodaj) dovoli:

- Odstrel sivih vran tudi v času delnega lovopusta, med 1. 3. in 31. 7.;
- Odločba velja do 31. 7. 2021;
- LD Pugled **mora voditi ustrezne evidence** skladne z odločbo in o izvršenem odstrelu sivih vran za leto 2020 poročati MKGP do 15. 1. 2021.

Preglednica 4.15: Analiza odvzema srak, šoj in sivih vran

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
Sraka – odstrel in izgube	34	38	41	38	38	189	
Načrt - skupaj	50	50	50	50	40	240	
Odstrel in izgube / načrt	68,0	76,0	82,0	76,0	95,0	78,8	
Šoja – odstrel in izgube	87	84	86	85	83	425	
Načrt - skupaj	100	100	90	100	90	480	
Odstrel in izgube / načrt	87,0	84,0	95,6	85,0	92,2	88,5	
Siva vrana – odstrel in izgube	504	476	483	464	463	2390	
Načrt - skupaj	500	500	500	500	490	2490	
Odstrel in izgube / načrt	100,8	95,2	96,6	92,8	94,5	96,0	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	1	1	33,3
Naravne izgube	0	1	0	0	1	2	66,7
Skupaj izgube	0	1	0	0	2	3	100,0
% izgub	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	0,1	
Odstrel	625	597	610	587	582	3001	
Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
2 bolezen		1			1	2	66,7
4 cesta					1	1	33,3
5 železnica						0	0
6 zveri in ujede						0	0
7 psi						0	0
8 kosilnica						0	0
9 garje						0	0

4.15 Nutrija (*Myocastor coypus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Prostorski okvir obravnave nutrije je Zasavsko lovsko upravljavsko območje. Ožje se nutrija pojavlja ob večjih vodotokih.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V preteklem letu je bilo iz narave odvzetih 10 nutrij, vse z odstrelom. Izgub ne beležimo.

V zadnjem petletnem obdobju odvzem nutrije iz narave kaže vrh v letih 2014 in 2015, od tedaj dalje se odvzem znižuje. Skupaj je bilo v tem obdobju iz narave odvzetih 95 nutrij. Izguba 1 živali je bila evidentirana le v letu 2017. Škod od nutrije v Zasavskem LUO (še) ne beležimo, v sosednjem Notranjskem LUO na območju Ljubljanskega barja so se že pojavile. Upravljanje s populacijo lahko glede na cilje ocenimo kot zadovoljivo.

Ocena stanja populacije

Nutrija se v zasavskem LUO kot tujerodna vrsta pojavlja predvsem v lovišču Pugled, ki meji z Ljubljanskim barjem in ob reki Savi do Litije (lovišča Laze, Kresnice, Vače in Litija), v letu 2019 beležimo pojav nutrij tudi dolvodno po reki savi, v loviščih Dol pri Hrastniku in Radeče. Večjo gostoto populacije beležimo v skrajno zahodnem delu LUO, ki sega v mesto Ljubljana in s tem večje območje nelovnih površin. Potencialno se lahko pojavi ob vseh mirnejših vodotokih. Številčno stanje populacije niha, dolgoročno pa počasi narašča. Spolna in starostna struktura populacije sta zaradi relativno nizkega poseganja v populacijo blizu naravne. Poseganje z lovom v sedanjem obsegu je ne ogroža in tudi ne vpliva posebej na dinamiko populacije. V primeru večje številčnosti kot je sedanja lahko povzroči znatno škodo v kmetijstvu, ki je pa zaenkrat še ne beležimo. Izrazitih naravnih sovražnikov, ki bi uravnavali velikost populacije nutrija v LUO nima.

Prilagojeni cilji

Gostoto populacije nutrije je treba zmanjšati, dolgoročno pa jo kot alohtono in invazivno vrsto, v kolikor je le mogoče, popolnoma izločiti iz narave.

Ukrepi in usmeritve

Nutrijo označujemo kot neavtohtono in invazivno vrsto, zato za njo ne opravljamo nikakršnih del v okolju. **V letu 2020 izjemoma odstrela številčno tudi ne načrtujemo več - je številčno neomejen, v smislu popolne redukcije vrste** v vseh loviščih v LUO. Dovoljen je lov tudi s pastmi (dvigalko).

Obveza upravljavcev lovišč je, da so ob opažanjih dolžni dosegati čim večji odstrel z namenom odstranitve populacije iz naravnega okolja.

Preglednica 4.16: Analiza odvzema nutrij

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	32	19	15	19	10	95	
Načrt - skupaj	35	35	32	30	neom.	132	
Odstrel in izgube / načrt	91,4	54,3	46,9	63,3	/	72,0	
Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	%
Nenaravne izgube			1			1	100,0
Naravne izgube						0	0,0
Skupaj izgube	0	0	1	0	0	1	100,0
% izgub	0	0	7	0	0	1	
Odstrel	35	32	19	14	10	94	
Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	%
4 cesta			1			1	100,0

4.16 Šakal (*Canis aureus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Prostorski okvir obravnave šakala je Zasavsko lovsko upravljavsko območje.

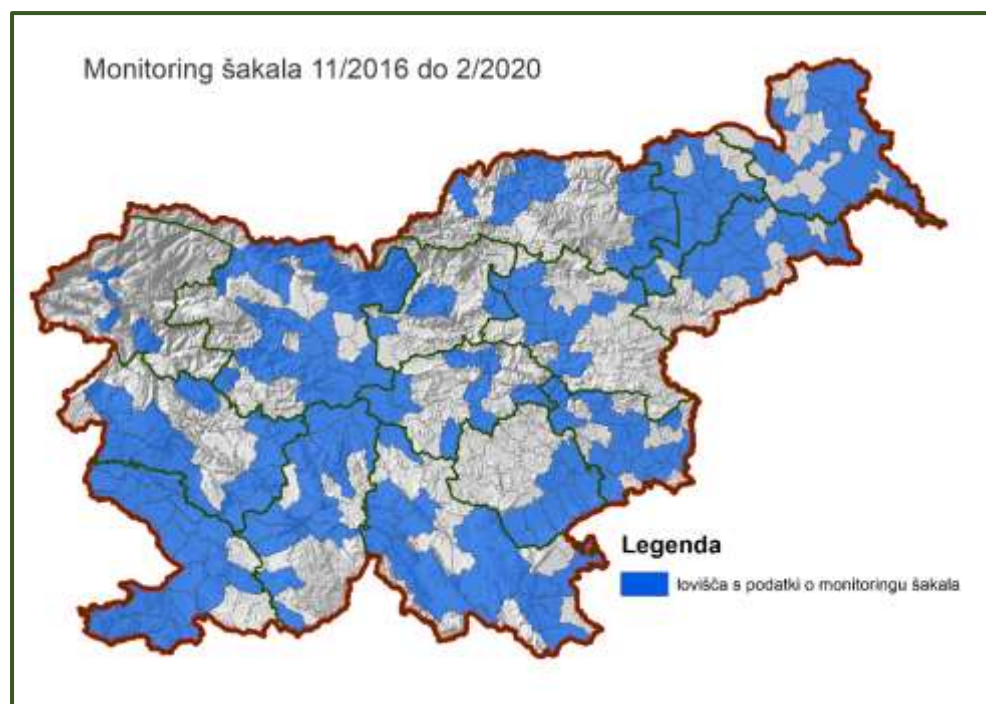
Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Šakal je bil med divjad uvrščen z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS št. 81/2014). V Uradnem listu RS je bila objavljena dne 14. 11. 2014, veljati je začela 29. 11. 2014. Upravljanje te vrste divjadi se s tem dnem šele začne. Načrtno upravljanje vrste (brez poseganja z odstrelom v populacijo) se je začelo z letom 2015. **Odvzem iz narave je kot povoz ene živali (samec) zabeležen v letu 2018 v lovišču Radeče in ene živali (samica) v letu 2019 v lovišču Izlake.**

Ocena stanja populacije

Vrsta se v Sloveniji pojavlja od leta 1953, po letu 2000 pa so se pojavile prve teritorialne družine. Do sedaj zbrane podatke povzemamo po Končnem poročilu projekta CRP »Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste Zlati šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji (Potočnik in sod., 2018; dalje CRP)«, dopolnjeno z aktualnimi podatki monitoringa šakala po metodologiji CRP (za obdobje 11/2016 do 2/2020). Zbrani podatki kažejo, da je postal šakal razmeroma pogosta vrsta na območju Primorske in širše okolice Krasa, reproduktivne populacije pa so vzpostavljene ali se vzpostavljajo tudi v večjem delu nižin v severovzhodni in jugovzhodni Sloveniji, vzdolž meje s Hrvaško in Madžarsko, vse pogosteje pa tudi drugje po Sloveniji. Za populacije šakalov na teh območjih je še vedno značilno, da so praviloma sestavljene iz manjšega števila teritorialnih družin oziroma skupin. Od tu se posamezne živali odseljujejo v ostala območja v Sloveniji, kjer se večinoma pojavljajo samotarske teritorialne ali pa klateške živali. Zbrani podatki in rezultati monitoringa jasno kažejo, da se šakal v Sloveniji v zadnjih 20-ih letih prostorsko in številčno hitro širi. Širjenje in populacijska rast je še posebej intenzivna v zadnjih desetih letih, ko je vrsta z reproduktivnimi pari poselila znaten del zanjo primerne prostora. Na osnovi populacijske dinamike, prostorskega pojavljanja in širjenja lahko tudi v Sloveniji šakala opredelimo kot vrsto z ugodnim populacijskim statusom. Podatki o populacijski dinamiki kažejo, da je populacija vitalna in sposobna dolgoročnega obstoja ter ekspanzije predvsem v njej najbolj primerem življenjskem prostoru, tj. v agrarni krajini in krajini z intenzivnejšim vplivom človeka. Tudi v slovenskem prostoru je glede na dosedanje trende pri nas in v sosednjih/bližnjih državah pričakovana nadaljnja izrazita populacijska rast tako prostorsko kakor tudi številčno. S povečevanjem števila živečih šakalov pri nas se bo njihov vpliv na zoocenozo (zaradi plenjenja več vrst prostoživečih živali) in na število konfliktnih situacij med ljudmi in prostoživečimi živalmi (npr. zaradi plenjenja drobnice) povečeval.

Podatkov o škodah ali o odvzemu šakala iz narave v Zasavskem LUO do leta 2018 nimamo. Upravljavci lovišč Pugled, Laze in Kresnice so najprej neformalno ustno poročali, da znake šakala občasno opažajo v loviščih oz. je šlo tudi za posamična direktna videnja »čudnih – lisici podobnih« živali. V sklopu CRP projekta »Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste zlati šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji, ki je potekal do jeseni 2019 in ki ga je vzpostavil nosilec projekta (BF, Oddelek za biologijo) na spletni strani Lovske zveze Slovenije pa je bilo **v letih od novembra 2016, 2017, 2018, 2019 in do februarja 2020 sistematično zabeleženih 59 znakov prisotnosti šakala** na skrajnem jugovzhodnem delu (lovišči Radeče, Polšnik in Gabrovka), skrajnem zahodnem delu (lovišči Pugled in Laze) in tudi delu LUO na levem bregu reke Save (lovišča Mlinše, Izlake, Zagorje), od tega **samo v letu 2019 28 znakov prisotnosti** v loviščih Izlake, Mlinše, Polšnik, Radeče, Šentvid pri Stični in Zagorje. Skladno z dinamiko rasti populacije šakala v celotnem slovenskem prostoru pričakujemo njegovo nadaljnjo številčno krepitev in razširitev prostorske pojavnosti tudi v Zasavskem LUO.

Prilagojeni cilj

Cilj upravljanja s šakalom naj bo skladen z določili Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«) ter prilogo V, kjer je šakal na območju članic EU naveden med zavarovane živalske vrste z možnostjo upravljanja ob izpolnjenih pogojih. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov. Skladno s tem je cilj upravljanja s šakalom na nivoju Slovenije ohranjanje obstoječe številčnosti in območja razširjenosti.

Podrejeno cilju, ki nam ga pri upravljanju šakala v Sloveniji nalaga habitatna direktiva pri upravljanju šakala zasledujemo cilj zmanjšanja vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste (plenske vrste, npr. srna n drugi manjši sesalci, ki so tudi divjad) in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih. V ta namen želimo omejiti nadaljnje naraščanje številčnosti in prostorsko širjenje šakala.

Ukrepi in usmeritve

Upravljanje temelji na dveh temeljnih ukrepih: 1. monitoring stanja populacije, 2. odvzem osebkov.

1. **MONITORING populacije:**

Nadaljevanje monitoringa stanja populacije, ki je bil vzpostavljen v okviru CRP. Cilj monitoringa je predvsem oceniti število stalno prisotnih – teritorialnih družin in prostorsko razširjenost na območju LUO.

LD mora v dogovoru z OZUL, bodisi individualno bodisi skupaj, voditi monitoring populacije šakala, tako da lovske družine ugotovijo, javijo in beležijo (po dogovoru lahko to naredi tudi OZUL) v spletno aplikacijo LZS »monitoring šakala« podatke o monitoringu šakala po navodilih strokovne skupine, ki je sodelovala pri navedenem CRP projektu:

- lokacije in čas smrti posameznih osebkov;
- lokacije in čas opažanj znakov prisotnosti šakalov s strani lovcev-strokovnjakov;
- lokacije in čas oglašanja šakalov s strani lovcev;
- lokacije in čas opažanj znakov prisotnosti šakalov s strani drugih subjektov-nestrokovnjakov;
- lokacije in čas oglašanja šakalov s strani drugih subjektov.

Upravljalci lovišč - LD naj še naprej sodelujejo tudi pri drugih monitoringih šakala, ki se jih oz. se jih bo izvajalo v okviru raziskovalne dejavnosti v RS.

2. **ODVZEM osebkov:**

Odvzem načrtujemo z namenom omejevanja rasti populacije in nadaljnega prostorskega širjenja, zmanjšanja vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih ter s tem povezanih konfliktov.

V letu 2020 se sam odstrel ne sme izvajati do 30. aprila, skladno z določili »Uredbe o spremembi in dopolnitvah Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 62/19), ko se šakal z dotičnim datumom izbriše s priloge 1, poglavja A, kot zavarovana živalska vrsta. **S 1. majem se skladno z določili »Uredbe o spremembi in dopolnitvah določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 81/14) šakal lahko lovi od 1. julija do 15. marca** (naslednjega leta).

Režim načrtovanja in realizacije odvzema šakala v letu 2020:

- **Kvota odvzema šakala za leto 2020 v Zasavskem LUO znaša 5 živali** ter v osnovi temelji na ugotovitvah končnega poročila CRP projekta »Zagotovimo.si hrano za jutri/Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste zlata šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji (V1-1626)«. V odvzem štejeta odstrel in vse ugotovljene izgube.
- **Minimalno 4 šakale** lahko lovijo LD, ki so sodelovale od 2017 do 2019 pri sistematičnem monitoringu v LUO, to so: **Gabrovka, Izlake, Laze, Mlinše, Polšnik, Pugled, Radeče, Šentvid pri Stični in Zagorje.**
- **Maksimalno 1 šakala** lahko lovijo vse ostale LD v LUO.
- **Po 1. 11. 2020 se nerealizirani del kvote sprosti za vse LD v LUO.**
- Lovi se po sistemu »kronološko zaporednega odvzema« do predpisane kvote, **vendar ne več kot 2 šakala na začetnih 1000 ha lovne površine lovišča.**
- **Načrtovane kvote 5 živali ni treba dosegati in se je tudi ne sme presegati.** Preseganje načrtovanega odvzema, ki bi nastalo kot posledica evidentiranih izgub po izpolnitvi načrtovanega odvzema ali drugih objektivnih razlogov, ne šteje kot kršitev določil načrta.
- **Vsak odvzem šakala mora LD najkasneje v 48 urah javiti tajniku OZUL na elektronski naslov ZldZasavje@gmail.com,** tajnik OZUL javi informacijo naprej tudi ZGS, odgovornemu načrtovalcu.
- **Lovska družina skrbi za evidence in materialne dokaze o odvzemu šakala.** Evidence zajemajo kronološki vpis v evidenčno knjigo male divjadi z vpisom razloga smrti osebka, spol živali, bruto telesno maso in druge podatke, kot veljajo za vpis v to knjigo, v opombe je zaželeno zapisati starost (mladič oz. do enega leta stara žival ali odrasel osebek).
- **Lovska družina, kjer nastane odvzem, je dolžna zagotoviti materialni dokaz odvzema,** bodisi s fotografijo z vsebovanim datumom mrtve živali ali zapisnikom veterinarsko higienske službe v primeru izgube ali z očiščeno lobanjo šakala, ki jih dostavi na kategorizacijo odstrela in izgub v LUO.

Izplačevanje odškodnin za nastalo škodo od šakala, ki jo povzroči šakal do 30. 4. 2020 bo v tem prehodnem obdobju potekal po ustaljenem postopku za zavarovane živalske vrste. **Po 1. 5. 2020** bo le-to prevzela Republika Slovenija v skladu z »Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu« (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer **v prehodnem obdobju treh let,** ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu.

4.17 Načrt dodajanja divjadi

V letu 2020 načrtujemo z namenom zagotavljanja minimalne gostote populacije dodati omenjeno vrsto iz umetne vzreje, kot je navedeno v preglednici 4.17. Dodajanje neposredno pred lovom je prepovedano. Načrtujemo dodajanje največ 70 fazanov v lovišči Trbovlje in Zagorje. V lovišču Zagorje se lov na fazana ne bo izvajal.

Preglednica 4.17: Vlaganje divjadi

Lovišče	Vrsta divjadi	Število
Trbovlje	Fazan	50
Zagorje	Fazan	20
	Skupaj	70

Veljajo tudi vse ostale usmeritve, kot jih določa območni načrt za GGO Ljubljana – lovskoupravljavski del za Zasavsko LUO za obdobje 2011-2020.

5 EVIDENCE

Izhodišča za izdelavo letnega načrta območja v letu 2021:

Pridobivanje podatkov za leto 2021 bo predvidoma podobno kot v letošnjem letu. Njihovo zbiranje bo predvidoma v skladu s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10) in Pravilnikom o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju (Uradni list RS, št. 120/05 in 29/15) ter morebitnimi spremembami in dopolnili pravnih aktov:

Pregled odstrela in izgub divjadi v loviščih za obdobje od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 pred komisijo za LUO mora biti opravljen najkasneje do 31. 1. 2021. To je tudi skrajni rok, do katerega so upravljavci lovišč dolžni komisiji dostaviti materialne dokaze o opravljenem odstrelu in evidentiranih izgubah. Komisiji se ob pregledu predloži dokaze za vsak odstreljen ali izgubljen osebek kot navaja zgoraj navedeni pravilnik v petem členu.

Komisiji se ob pregledu predloži za vsak odstreljen ali izgubljen osebek:

- za srnjad, jelenjad in damjaka: trofeja in levi del spodnje čeljusti za enoletne in starejše samce ter levi del spodnje čeljusti za mladiče obeh spolov in samice 1+ in 2+;
- za divjega prašiča: za oba spola in vse starostne kategorije cele spodnje čeljusti, odrezane na desni strani za čekani in na levi strani za zadnjim izraščnim meljakom (pred t.i. »ušesom čeljusti«);
- za gamsa: trofeja pri obeh spolih;
- za muflona: trofeja in levi del spodnje čeljusti za jagnjeta obeh spolov (0+), za enoletne (1+) in večletne samcih (2+) ter levi del spodnje čeljusti za samice 1+ in 2+;
- za malo divjad: evidenčno knjigo odvzema male divjadi;
- za šakala: poleg evidenčne knjige še fotografija z datumom odvzema ali lobanja šakala ali zapisnik veterinarsko-higienske službe (v primeru izgube).

Trofeje in čeljusti morajo biti za komisijski pregled temeljito očiščene in premazane z vodikovim prekisom, na obeh mora biti številčna oznaka, ki se ujema s kronološkim zapisom iz evidenčne knjige. Komisijski pregled neustrezno pripravljenih trofej in/ali čeljusti lahko komisija zavrne. Čeljusti je komisija po končanem pregledu dolžna trajno uničiti. Kot trajno uničenje čeljusti šteje tudi njihova izročitev lovskemu inšpektorju ali raziskovalnim institucijam, in sicer z namenom kontrole ali raziskav divjadi. Morebitno neustrezno pripravo trofej in/ali čeljusti ter nepredložitev trofej in čeljusti v oceno je komisija dolžna prijaviti lovskemu inšpektorju.

Zaradi napačne interpretacije predvsem sedmega odstavka 5. člena zgoraj navedenega Pravilnika v imenu Komisije za pregled odstrela in izgub divjadi v Zasavskem LUO navajamo dodatna pojasnila o dokazih predloženih v skladu s tem odstavkom.

- Kot odstrel opravljen z lovskim gostom se upošteva tisti odstrel, kjer je uplenitelj lovec, ki ni član lovske družine, ki upravlja z loviščem. To mora biti razvidno tudi iz evidenc.
- V sedmem členu je eksplicitno navedeno, da je komisiji tudi v primeru, ko trofejo odnese lovski gost potrebno predložiti spodnjo levo čeljust.
- V posebnih primerih, ko spodnje leve čeljusti ni mogoče dobiti zaradi poškodovanja, uničenja, odtujitve ali drugih razlogov LAHKO (ni pa nujno) komisija glede na okoliščine primera prizna tudi druge ustrezne materialne dokaze.
- Drugi ustrezni materialni dokazi, ki jih komisija lahko upošteva so (1) fotografija z datumom, (2) trofejni list in izjava preparatorja, če je **trofeja oddana v preparacijo**, (3) fotografije(a) z datumom iz katerih je razvidno, da čeljusti ni bilo mogoče dobiti v primeru poškodovanja oz. uničenja živali in (4) čeljusti **pri povozu** in (5) ustrezen zapisnik podpisan s strani povzročitelja **pri pokosu**, na katerem je s parcelno številko in katastrsko občino navedena lokacija pokosa, prijavitelj oz. tisti, ki je žival(i) pokosil pa z imenom in priimkom ter naslovom.

Pri navadnem jelenju se po okularni metodi oceni tudi starost košut 2+ na starostne razrede kot pri jelenih (2 do 4 letne, 5 – 9 letne in 10+)

Evidenčna knjiga:

Evidenčne knjige je potrebno voditi tako, da je vanje kronološko vpisan vsak odzvem divjadi iz lovišča, poleg odstrela tudi vse izgube (naravne in nenaravne). Izgube posameznih vrst je potrebno ločiti po vzrokih, pri »veliki« divjadi še po spolno-starostnih kategorijah, pri ostalih vrstah le s skupnim številom.

Vse rubrike kjer obstajajo podatki morajo biti izpolnjene. Pri ustreljenih poljskih zajcih je treba zabeležiti ali je bila žival stara ali mlada.

Letni načrti lovišč in lovišč s posebnim namenom:

Do 10. 2. 2021 morajo upravljavci lovišč posredovati ZGS letne načrte lovišč za leto 2020 dokončno izpolnjene z realizacijo in preliminarne načrte lovišč za leto 2021 v elektronski obliki. Letne načrte lovišč izpolnjene z realizacijo v pisni obliki (original, žigosan in podpisan od LD, OZUL in ZGS) so upravljavci lovišč dolžni hraniti v svojem arhivu še vsaj 5 let.

Načrt sestavi:

Marko Jonozovič, univ. dipl. inž. gozd.

Višji sodelavec I

mag. Viktor Miklavčič, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja OE Ljubljana

6 PRILOGE

Seznam krmišč za parkljasto divjad in male zveri v letu 2020

Zap. št.	Lovišče	K.O.	Parc. št.	Krajeno ime	Divjad	Vrsta krmišča	SŽP
1	Čemšenik	Čemšenik	856/49	Čemšeniška planina	divji prašič	privabljalno	
2	Čemšenik	Čemšenik	902	Čemšeniška planina 2	divji prašič	privabljalno	
3	Čemšenik	Hrastnik pri Trojanah	587/8	Polšina	divji prašič	privabljalno	
4	Čemšenik	Hrastnik pri Trojanah	155	Zlokarje	divji prašič	privabljalno	
5	Dobovec	Dobovec	551	Prusnik 1	navadni jelen	zimsko	
6	Dobovec	Dobovec	719/2	Skrijarska dolina	navadni jelen	zimsko	
7	Dobovec	Dobovec	507/24	Žvrlinca	navadni jelen	zimsko	
8	Dobovec	Dobovec	804/5	Zabrezje	divji prašič	privabljalno	
9	Dobovec	Podkraj	483/7	Na Purgerjevi	divji prašič	privabljalno	
10	Dobovec	Podkraj	126/1	Valj pri mlaki	divji prašič	privabljalno	
11	Dobovec	Podkraj	190/20	Pri Venet	divji prašič	privabljalno	
12	Dol pri Hrastniku	Gore	417/1	Lešek	muf lon	zimsko	
13	Dol pri Hrastniku	Gore	425/3; 455/1	Liska	muf lon	zimsko	
14	Dol pri Hrastniku	Gore	117	Pobolšaj	muf lon	privabljalno	
15	Dol pri Hrastniku	Gore	1143/1	Doberšek-Kovk	divji prašič	privabljalno	
16	Dol pri Hrastniku	Gore	21	Kopitnik	divji prašič	privabljalno	
17	Dol pri Hrastniku	Šavna peč	344	Šavna peč	muf lon	zimsko	
18	Dol pri Hrastniku	Širje	580/25	Suhadol-Brodnik	divji prašič	privabljalno	
19	Dol pri Hrastniku	Turje	1295/1; 1294	Stari žleb	muf lon	zimsko	
20	Dol pri Hrastniku	Turje	1423	Borovke	muf lon	zimsko	
21	Dol pri Hrastniku	Turje	977	Stari žleb-Košič	divji prašič	privabljalno	
22	Dole pri Litiji	Dole pri Litiji	1080/5	Kržetov laz	navadni jelen	zimsko	
23	Dole pri Litiji	Dole pri Litiji	829	Župnijijsko-kovačev gozd	divji prašič	privabljalno	
24	Dole pri Litiji	Dole pri Litiji	1903/6	Radgonica-Jatna	divji prašič	privabljalno	
25	Dole pri Litiji	Prelesje	646	Bobneči vrh	divji prašič	privabljalno	
26	Dole pri Litiji	Velika goba	926/1	Volčja češnja	divji prašič	privabljalno	
27	Gabrovka	Moravče	2454	Pusti Cerovec	navadni jelen	privabljalno	
28	Gabrovka	Moravče	2259	Kusovka	navadni jelen	privabljalno	
29	Gabrovka	Moravče	2440/1	Lipjak	n.jelen, d.prašič	privabljalno	
30	Gabrovka	Moravče	2437	Stegujak	n.jelen, d.prašič	privabljalno	
31	Gabrovka	Okrog	1022/1; 1024	Tičnica	n.jelen, d.prašič	privabljalno	
32	Gabrovka	Okrog	83/2	Okrog	divji prašič	privabljalno	
33	Gabrovka	Pečice, V. goba	254/56; 1924	Jevševec	navadni jelen	privabljalno	
34	Gabrovka	Velika goba	1810	Gradišca	divji prašič	privabljalno	
35	Gabrovka	Vodice	64/1	Urbanova dolina	navadni jelen	privabljalno	
36	Gabrovka	Tihaboj	593/3	Sviba	divji prašič	privabljalno	
37	Hrastnik	Boben	833/30; 1041/4	Lošč	muf lon	zimsko	
38	Hrastnik	Boben	833/16	Laznik	divji prašič	privabljalno	
39	Hrastnik	Čeče	408/3	Na jezerih	divji prašič	privabljalno	
40	Hrastnik	Dol pri Hrastniku	1296	Blate	muf lon	zimsko	
41	Hrastnik	Dol pri Hrastniku	1288	Blate-avt.kr.	divji prašič	privabljalno	
42	Hrastnik	Hrastnik	745/1	Galetovo	muf lon	zimsko	
43	Hrastnik	Hrastnik	688; 691	Visoko	muf lon	zimsko	
44	Hrastnik	Hrastnik	743	Višta vrh	muf lon	zimsko	
45	Hrastnik	Hrastnik	769/3	Galetovo-hiša	muf lon	privabljalno	
46	Hrastnik	Hrastnik	745/1	Račkova dolina	muf lon	privabljalno	
47	Hrastnik	Marno	288/4	Ostri vrh	muf lon	zimsko	
48	Hrastnik	Marno	315/6	Dolska reber	muf lon	zimsko	
49	Hrastnik	Marno	213/3	Morave	divji prašič	privabljalno	
50	Hrastnik	Ojstro	480	Žreblov hrib	divji prašič	privabljalno	
51	Hrastnik	Rečica	92/1	Breze	divji prašič	privabljalno	
52	Hrastnik	Rečica	124	Veligovškovo	divji prašič	privabljalno	

Zap. št.	Lovišče	K.O.	Parc. št.	Krajevno ime	Divjad	Vrsta krmišča	SŽP
53	Ivančna Gorica	Češnjice	346	Pasje gorice	divji prašič	privabljalno	
54	Ivančna Gorica	Dobrava	623/6	Veliki Boršt-Herkules	divji prašič	privabljalno	
55	Ivančna Gorica	Draga	447/2	Polževo-Marela	divji prašič	privabljalno	
56	Ivančna Gorica	Metnaj	1072/1	Osredok-Herkules	divji prašič	privabljalno	
57	Ivančna Gorica	Metnaj	492	Mala Goričica-mrhovišče	male zveri	privabljalno	DA
58	Ivančna Gorica	Stična	1365	Veliki Boršt-Mrzle doline	divji prašič	privabljalno	
59	Ivančna Gorica	Stična	1416	Veliki Boršt-Široko bukovje	divji prašič	privabljalno	
60	Ivančna Gorica	Stična	1459/1	Veliki Boršt-Nograd	divji prašič	privabljalno	
61	Ivančna Gorica	Velike Pece	742/1	Bojansko-Doline	divji prašič	privabljalno	
62	Ivančna Gorica	Velike Pece	458	Bojansko-Zelena reber	divji prašič	privabljalno	
63	Ivančna Gorica	Velike Pece	458	Bojansko-mrhovišče	male zveri	privabljalno	DA
64	Izlake	Kolovrat	504/1	Reber	divji prašič	privabljalno	
65	Izlake	Loke pri Zagorju	687	Apnenca	divji prašič	privabljalno	
66	Izlake	Ržiše	87	Luže	divji prašič	privabljalno	
67	Izlake	Šemnk	314	Črvinc	divji prašič	privabljalno	
68	Izlake	Šemnk	287/3	Planina	divji prašič	privabljalno	
69	Izlake	Zabava	218/10	Bantau hrib	divji prašič	privabljalno	
70	Kresnice	Kresniški vrh	133	Pod miško	divji prašič	privabljalno	
71	Kresnice	Kresniški vrh	1445	Prjasc	divji prašič	privabljalno	
72	Kresnice	Kresniški vrh	571	Robidnik	divji prašič	privabljalno	
73	Kresnice	Kresniški vrh	1286	Štefulovo	divji prašič	privabljalno	
74	Kresnice	Kresniški vrh	922	Končarjevo	divji prašič	privabljalno	
75	Kresnice	Kresniški vrh	129	Krmelovo	divji prašič	privabljalno	
76	Kresnice	Kresniški vrh	870	Lomnik	divji prašič	privabljalno	
77	Kresnice	Račica	1877/2	Pod koritom	divji prašič	privabljalno	
78	Kresnice	Račica	1889	Pudgarjevo	divji prašič	privabljalno	
79	Kresnice	Senožeti	362	Nad kočo	divji prašič	privabljalno	
80	Kresnice	Senožeti	11	Bukve	divji prašič	privabljalno	
81	Kresnice	Štanga	309/1	Polžar	divji prašič	privabljalno	
82	Kresnice	Velika vas	1019	Močilnikar	divji prašič	privabljalno	
83	Kresnice	Velika vas	1203	Reber	divji prašič	privabljalno	
84	Kresnice	Velika vas	1256	Grabnarjevo	divji prašič	privabljalno	
85	Kresnice	Volavlje	1965	Pintarjevo	divji prašič	privabljalno	
86	Kresnice	Volavlje	2071	Gašperjeve njive	divji prašič	privabljalno	
87	Laze	Laze	23; 33/1	Slapnica	divji prašič	privabljalno	
88	Laze	Podgora	367	Spodnji Brošt	divji prašič	privabljalno	
89	Laze	Vinje	55	Judež	divji prašič	privabljalno	
90	Laze	Vinje	287	Pod znamenjem Sleme	divji prašič	privabljalno	
91	Laze	Volavlje	3558	Anžur	divji prašič	privabljalno	
92	Laze	Volavlje	568/1	Borovnačar	divji prašič	privabljalno	
93	Laze	Volavlje	3309/2	Lazar	divji prašič	privabljalno	
94	Laze	Volavlje	3747/1	Mali Sovc	divji prašič	privabljalno	
95	Laze	Volavlje	2230	Nad Tončkom	divji prašič	privabljalno	
96	Laze	Volavlje	2666	Pri Romišk	divji prašič	privabljalno	
97	Laze	Volavlje	2235	Seten brdo	divji prašič	privabljalno	
98	Laze	Volavlje	3164	Skakavnik	divji prašič	privabljalno	
99	Laze	Volavlje	3726	Sovc	divji prašič	privabljalno	
100	Laze	Volavlje	3617/1	Svisle	divji prašič	privabljalno	
101	Laze	Volavlje	3331	Vrhovc	divji prašič	privabljalno	
102	Laze	Volavlje	777	Zahujka	divji prašič	privabljalno	
103	Laze	Volavlje	2439	Kosivna ravan	d.prašič, m. zveri	privabljalno	DA
104	Laze	Volavlje	3650/2	Gobnik	d.prašič, m. zveri	privabljalno	DA

Zap. št.	Lovišče	K.O.	Parc. št.	Krajeno ime	Divjad	Vrsta krmišča	SŽP
105	Litija	Jablanica	403	Gradišče	divji prašič	privabljalno	
106	Litija	Konj	1098/106	Grčanov hrib	divji prašič	privabljalno	
107	Litija	Konj	1079/1	Maljek	divji prašič	privabljalno	
108	Litija	Konj	209	Ponoviče	divji prašič	privabljalno	
109	Litija	Konj	663/1	Svibno	divji prašič	privabljalno	
110	Litija	Litija	851/1	Veliki vrh	divji prašič	privabljalno	
111	Litija	Sava pri Litiji	1224	Široka set	divji prašič	privabljalno	
112	Litija	Šentlambert	2452	Tirna	divji prašič	privabljalno	
113	Litija	Štanga	233	Širmanski hrib	divji prašič	privabljalno	
114	Mlinše	Kandrše	316	Beli Hrib	divji prašič	privabljalno	
115	Mlinše	Kandrše	593/2	Gabela	divji prašič	privabljalno	
116	Mlinše	Kolovrat	309	Markovec	divji prašič	privabljalno	
117	Mlinše	Kolovrat	285	Planjava 1	divji prašič	privabljalno	
118	Mlinše	Zabava	363	Zakotje	divji prašič	privabljalno	
119	Mlinše	Zabava	755	Zali dol	divji prašič	privabljalno	
120	Moravče	Blagovica	1606/1	Primčeva poseka	divji prašič	privabljalno	
121	Moravče	Moravče	624	Pod Miklavžem	divji prašič	privabljalno	
122	Moravče	Negastrn	569	Pšenk	divji prašič	privabljalno	
123	Moravče	Peče	215/4	Petrovniki	divji prašič	privabljalno	
124	Moravče	Trojica	80	Pod Jevšovcem	divji prašič	privabljalno	
125	Moravče	Trojica	139	Trojica	divji prašič	privabljalno	
126	Moravče	Velika vas	5	Miklavž	divji prašič	privabljalno	
127	Moravče	Vrhpolje	974	Nad Trdinami	divji prašič	privabljalno	
128	Moravče	Vrhpolje	869	Pod studenci	divji prašič	privabljalno	
129	Moravče	Vrhpolje	918	Studenci	divji prašič	privabljalno	
130	Moravče	Vrhpolje	1215/8	Murovica	divji prašič	privabljalno	
131	Moravče	Zgornje Koseze	165	Planjava	divji prašič	privabljalno	
132	Moravče	Zgornje Koseze	151	Roja	divji prašič	privabljalno	
133	Podkum	Rodež	843/1	Boriškova reber	navadni jelen	zimsko	
134	Podkum	Rodež	1009/3	Orlek	navadni jelen	zimsko	
135	Podkum	Podkum	928/1	Dolšakov hrib	muflon	zimsko	
136	Podkum	Podkum	585	Zaravne	muflon	privabljalno	
137	Podkum	Podkum	156/1	Knice	divji prašič	privabljalno	
138	Podkum	Podkum	34	Lipa	divji prašič	privabljalno	
139	Podkum	Podkum	1207	Solzice	divji prašič, muflon	privabljalno	
140	Podkum	Podkum	1081/2	Špitalski hrib	divji prašič, muflon	privabljalno	
141	Polšnik	Konjšica	536	Gora	navadni jelen	zimsko	
142	Polšnik	Konjšica	312	Lipe	navadni jelen	zimsko	
143	Polšnik	Konjšica	1638/2	Stajca1	navadni jelen	privabljalno	
144	Polšnik	Polšnik	2285/1	Matizelj	divji prašič	privabljalno	
145	Polšnik	Polšnik	2083/1	Stomar 1	divji prašič	privabljalno	
146	Polšnik	Polšnik	2285/1	Dolgo brdo	divji prašič	privabljalno	
147	Polšnik	Polšnik	2183/1	Izarca	divji prašič	privabljalno	
148	Polšnik	Polšnik	2406	Mrežnik	divji prašič	privabljalno	
149	Polšnik	Polšnik	2068	Pri Cvetkotu	divji prašič	privabljalno	
150	Polšnik	Polšnik	1998	Pri lkc	divji prašič	privabljalno	
151	Polšnik	Konjšica	1735; 1736	Sopota	d.prašič, m.zveri	privabljalno	DA
152	Pugled	Dobrunje	1792; 1794	Pokurniki	d.prašič, m.zveri	privabljalno	DA
153	Pugled	Javor	1159/4	Visoko J	navadni jelen	privabljalno	
154	Pugled	Javor	1767/21	Lom 1	divji prašič	privabljalno	
155	Pugled	Javor	356/7	Tomaže 1	divji prašič	privabljalno	
156	Pugled	Javor	869	Dolenčev graben	male zveri	privabljalno	DA
157	Pugled	Lipoglav	2052/6	Lom 2	male zveri	privabljalno	DA
158	Pugled	Lipoglav	1405	Škrjančev laz	divji prašič	privabljalno	
159	Pugled	Lipoglav	1686/10	Lipoglav	divji prašič	privabljalno	
160	Pugled	Podmolnik	315	Povšarjev graben	divji prašič	privabljalno	
161	Pugled	Podmolnik	883	Molnik	divji prašič	privabljalno	
162	Pugled	Rudnik	538	Preska	divji prašič	privabljalno	
163	Pugled	Sostro	937	Razori	divji prašič	privabljalno	

Zap. št.	Lovišče	K.O.	Parc. št.	Krajeno ime	Divjad	Vrsta krmišča	SŽP
164	Pugled	Volavlje	3543/1	Lazar	divji prašič	privabljalno	
165	Pugled	Volavlje	3492	Tomaže 2	divji prašič	privabljalno	
166	Radeče	Dobovec	1165/1	Sitni kal	divji prašič	privabljalno	
167	Radeče	Hotemež	991	Pri kontejnerju	male zveri	privabljalno	DA
168	Radeče	Hotemež	1021	Jazbečev hrib	divji prašič	privabljalno	
169	Radeče	Hotemež	1065/2	Budna vas-štirna	divji prašič	privabljalno	
170	Radeče	Njivice	100	Vranski hrib	male zveri	privabljalno	DA
171	Radeče	Svibno	309	Volčji dol	muflon	zimsko	
172	Radeče	Svibno	208/4	Nebeška gora	divji prašič	privabljalno	
173	Radeče	Svibno	1520/1	Žebnik-Troštu	divji prašič	privabljalno	
174	Radeče	Svibno	931/1	Na krmišču-Svibno	divji prašič	privabljalno	
175	Radeče	Svibno	1454/6	Jatna -spodnja	divji prašič	privabljalno	
176	Radeče	Svibno	722/1	Vetrni vrh	divji prašič	privabljalno	
177	Radeče	Vrhovo	483/6	Novi grad	divji prašič	privabljalno	
178	Šentlambert	Sava pri Litiji	485/1	Roje	divji prašič	privabljalno	
179	Šentlambert	Šentlambert	1810	Kolk	divji prašič	privabljalno	
180	Šentlambert	Šentlambert	1019	Na lazih	divji prašič	privabljalno	
181	Šentlambert	Šentlambert	97	Tesna	divji prašič	privabljalno	
182	Šentlambert	Šentlambert	2471	Draga	divji prašič	privabljalno	
183	Šentlambert	Šentlambert	1881	Vrhe	divji prašič	privabljalno	
184	Šentvid pri Stični	Bukovica	989/1	Pri zibki	divji prašič	privabljalno	
185	Šentvid pri Stični	Bukovica	946/9	Pri klavirju	divji prašič	privabljalno	
186	Šentvid pri Stični	Češnjice	370/3	Pasje gorice	divji prašič	privabljalno	
187	Šentvid pri Stični	Dob	1253	V Sadu	divji prašič	privabljalno	
188	Šentvid pri Stični	Velike pece	395	Pr Ciganih	navadni jelen	privabljalno	
189	Šentvid pri Stični	Velike pece	458	Bojansko	divji prašič	privabljalno	
190	Šentvid pri Stični	Velike pece	426	Pr mrič	divji prašič	privabljalno	
191	Šentvid pri Stični	Velike pece	731	Vodice	divji prašič	privabljalno	
192	Šentvid pri Stični	Vintarjevec	1904	Pri tahitri	divji prašič	privabljalno	
193	Šmartno pri Litiji	Gozd Reka	602/3	Trebeljevska hosta	divji prašič	privabljalno	
194	Šmartno pri Litiji	Gozd Reka	1027	Sovc	divji prašič	privabljalno	
195	Šmartno pri Litiji	Ježni vrh	449	Ježni vrh	divji prašič	privabljalno	
196	Šmartno pri Litiji	Liberga	246/1	Hruševje	divji prašič	privabljalno	
197	Šmartno pri Litiji	Liberga	246/1	Polhovec	divji prašič	privabljalno	
198	Šmartno pri Litiji	Metnaj	1386	Debeno	divji prašič	privabljalno	
199	Šmartno pri Litiji	Moravče	2440/1	Slepšak	male zveri	privabljalno	DA
200	Šmartno pri Litiji	Šmartno	845/1	Kepovna	divji prašič	privabljalno	
201	Šmartno pri Litiji	Šmartno	1357	Pasje ulice	divji prašič	privabljalno	
202	Šmartno pri Litiji	Štanga	1062	Draga	divji prašič	privabljalno	
203	Šmartno pri Litiji	Vintarjevec	1154/3	Dodobovec II	divji prašič	privabljalno	
204	Šmartno pri Litiji	Vintarjevec	340	Koška Draga	divji prašič	privabljalno	
205	Trbovlje	Knezdol	572/3	Knezdol	divji prašič	privabljalno	
206	Trbovlje	Knezdol	297/7	Knezdol	divji prašič	privabljalno	
207	Trbovlje	Miklavž	615/3	Štarkeljevo zadaj	divji prašič	privabljalno	
208	Trbovlje	Trbovlje	1542/1	Retje	muflon	zimsko	
209	Trbovlje	Trbovlje	1321/2; 1316/1; 1442/16	Mala bukova gora	muflon	zimsko	
210	Trbovlje	Trbovlje	1671/1	Retje	male zveri	privabljalno	DA
211	Vače	Sava pri Litiji	498	Vovše	divji prašič	privabljalno	
212	Vače	Vače	816	Pšenk	divji prašič	privabljalno	
213	Vače	Vače	2179	Mala Sela	divji prašič	privabljalno	
214	Vače	Vače	1654	Bitiče	divji prašič	privabljalno	
215	Vače	Vače	2101/1	Slivna	divji prašič	privabljalno	
216	Vače	Vače	1210	Slemšek	divji prašič	privabljalno	
217	Višnja Gora	Blečji vrh	746	Kojček	divji prašič	privabljalno	
218	Višnja Gora	Blečji vrh	435	Ebrova dolina	divji prašič	privabljalno	
219	Višnja Gora	Blečji vrh	698	Kozbec	divji prašič	privabljalno	
220	Višnja Gora	Blečji vrh	326/1	Bukovje	divji prašič	privabljalno	
221	Višnja Gora	Blečji vrh	1142	Debeli hrib	divji prašič	privabljalno	
222	Višnja Gora	Dobrava	444	Nad Trstenikom	divji prašič	privabljalno	
223	Višnja Gora	Leskovec	175/12	Močile 1	divji prašič	privabljalno	

Zap. št.	Lovišče	K.O.	Parc. št.	Krajevno ime	Divjad	Vrsta krmišča	SŽP
224	Višnja Gora	Kriška vas	1001	Zavrtče Jaklič Silvo	d.prašič, m.zveri	privabljalno	DA
225	Višnja Gora	Volavlje	1334/2	Kozja mica	divji prašič	privabljalno	
226	Višnja Gora	Trebeljevo	449/12	Rajnice	divji prašič	privabljalno	
227	Zagorje	Kotredež	325	Gmajna	divji prašič	privabljalno	
228	Zagorje	Kotredež	990	Lošč	divji prašič	privabljalno	
229	Zagorje	Kotredež	945	Sopota	divji prašič	privabljalno	
230	Zagorje	Ržiše	90/1	Gamberk	divji prašič	privabljalno	

**Dokumenti v zvezi s sprejemanjem Letnega načrta za XIII. Zasavsko
lovsko upravljavsko območje za leto 2020**

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Ljubljana

Šifra: 3401 – 1/2020-1
Datum: 25. 2. 2020

VABILO

V skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl.US, 17/08, 46/14 – ZON-C in 31/18), Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/2010) in sklepom Sveta ZGS OE Ljubljana, vas vabimo na usklajevalni sestanek za oblikovanje osnutka letnega načrta območja za Zasavsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.

Usklajevanje bo v torek 3. marca 2020 ob 17. uri v mali sejni sobi občine Litija, Jerebova ulica 14, Litija.

Usklajevanje je namenjeno pogovorom in zbližanju stališč ključnih deležnikov v postopku načrtovanja upravljanja z divjadjo v Zasavskem LUO za leto 2020. Prosimo, da se zaradi bolj operativnega dela na sestanku le-tega udeležijo do 4 zastopniki OZUL in KGZS.

Vljudno vabljeni!

Pripravil:
Marko JONOZOVIČ, univ. dipl. inž. gozda
Višji sodelavec I

mag. Viktor MIKLAVČIČ
Vodja Območne enote Ljubljana

Gradivo:

- (Pred)osnutek »Letnega načrta za Zasavsko LUO za leto 2020«

Vabljeni:

- OZUL Zasavskega LUO, Ljubljanska cesta 10, Litija; zldzasavje@gmail.com, pavcnik.tomaz@gmail.com
- Kmetijsko gozdarska zbornica, OE Ljubljana, Gospodinjska cesta 6, Ljubljana; janez.beja@gmail.com, joze.benec@lj.kgzs.si
- Predstavnik ZRSVN, OE Ljubljana, g. Boštjan Kepic, bostjan.kepic@zrsvn.si
- IRSKGLR, lovška inšpekcija, g. Jernej Marolt, jernei.marolt@gov.si

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Ljubljana

ZAPISNIK

Šifra: 3401 – 1/2020-2

Datum: 4. 3. 2020

Dogodek: Predhodno usklajevanje za pripravo osnutka letnega načrta za Zasavsko LUO z Območnim združenjem upravljavcev lovišč Zasavje in lastniki zemljišč

Kraj in čas dogodka: Sejna soba občine Litija, Jerebova ulica 14, Litija 3. 3. 2020 ob 17.00.

Vabljeni:

- IO OZUL za Zasavsko LUO (do največ štirje predstavniki),
- lastniki kmetijskih in gozdnih zemljišč vabljeni prek KGZS (do največ štirje predstavniki),
- ZRSVN OE Ljubljana, g. Boštjan Kepic,
- IRSKGLR, pristojni lovski inšpektor, g. mag. Jernej Marolt,
- ZGS, OE Ljubljana, g. Marko Jonozovič.

Prisotni:

- IO OZUL Zasavje: T. Pavčnik, T. Trotovšek, D. Izlakar, I. Malešič
- KGZS OE LJ in Zavod LJ: J. Beja, J. Benec, I. Cimerman
- ZGS: M. Jonozovič.

Odsotni:

- IRSKGLR: opravičil se je lovski inšpektor mag. J. Marolt
- ZRSVN

Usklajevanje vsebin letnega načrta območja za Zasavsko LUO je vodil **Marko Jonozovič**. Glede na posredovan (pred)osnutek je bilo dogovorjeno/usklajeno:

Vrsta divjadi	Predlog LD	Predlog ZGS	Usklajeno med deležniki
Srnjad	2188	2236	2236
Jelenjad	195	197	197 ali 200
Damjak	15	15	15
Muflon	125	121	121
Gams	45	44	44
Divji prašič	576	620	620 do 650
Lisica	595	720	720
Jazbec	97	97	97
Kuna zlatica	16	15	15
Kuna belica	56	56	56
Pižmovka	1	Neomejeno	Neomejeno
Nutrija	8	Neomejeno	Neomejeno
Poljski zajec	88	75	75
Fazan	25	25 oz. 50 % vložka	25 oz. 50 % vložka
Mlakarica	105	100	100
Sraka	45	40	40
Šoja	94	90	90
Siva vrana	429	470	470
Nav. polh	30	Neomejeno	Neomejeno
Šakal	4	Loven od 1.7.	Loven od 1.7., kvota po CRP

Tržaška cesta 2, 1000 LJUBLJANA
Tel.: +386 (0)1 24-10-607, +386 (0)1 24-10-624, www.zgs.si, e-pošta: marko.jonozovic@zgs.si

Ob izpostavitvi problematike upravljanja z divjadjo in usklajevanja odnosov divjad – življenjsko okolje (škode od nekaterih vrst na določenih delih območja Zasavskega LUO) so bile načrtovane kvote divjadi po vrstah v strpni in konstruktivni razpravi usklajene, odprte pa so še pri treh živalskih vrstah:

- **Nav. jelen**, možnost variant 197 ali 200 živali, po naknadnem pogovoru načrtovalca z LD Polšnik;
- **D. prašič**, možnost variant 620 do 650 živali, po naknadnem pogovoru načrtovalca z LD, ki imajo večji odvzem in škode v zadnjih letih (Laze, Pugled, Litija, Kresnice, Dol pri Hrastniku);
- **Šakal**, kvota je odvisna od naknadnih podatkov monitoringa in uskladitev načrtovanih kvot v okviru Službe za lovsko načrtovanje na ZGS.

Usklajevanje je bilo končano ob 20.30 uri.

Zapisal:

Marko JONOZOVIČ, univ. dipl. inž. gozd.
Višji sodelavec I

mag. Viktor MIKLAVČIČ
Vodja Območne enote Ljubljana

V vednost (po E-pošti):

- OZUL za Zasavsko LUO, zidzasavje@gmail.com
- KGZS, OE Ljubljana, g. Janez Beja, janez.beja@gmail.com
- KGZS, Zavod Ljubljana, g. Jože Benec, joze.benec@lj.kgzs.si
- ZRSVN, OE Ljubljana, g. Boštjan Kepic, bostjan.kepic@zrsvn.si
- IRSKGLR, lovska inšpekcija, g. mag. Jernej Marolt, jerne.j.marolt@gov.si
- Arhiv ZGS, OE LJ

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Ljubljana

Šifra: 3401 – 1/2020-3
Datum: 10. 3. 2020

IZVLEČEK

Iz zapisnika redne seje Strokovnega sveta ZGS OE Ljubljana,
ki je bila dne 10. 3. 2020 ob 7.30 uri

Strokovni svet ZGS OE Ljubljana je na svoji redni seji dne 10. 3. 2020 obravnaval predlog osnutka letnega načrta območja za XIII. Zasavsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020. Na seji so bili prisotni člani Strokovnega sveta ZGS, OE Ljubljana: mag. Viktor Miklavčič (predsednik), Andrej Jeklar (član), Andrej Kermavnar (član), Barbara Slabanja (članica) in Marko Jonozovič (član). Poročevalec o predmetni zadevi je bil Marko Jonozovič, višji sodelavec I na Odseku za načrtovanje razvoja gozdov.

Strokovni svet po razpravi ni oblikoval dodatnih predlogov za dopolnitve osnutka načrta in je soglasno sprejel sklep:

Določi se osnutek letnega lovsko upravljavskega načrta za XIII. Zasavsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020, kot je bil predložen s strani strokovne službe ZGS, OE Ljubljana.

Predsednik Strokovnega sveta ZGS, OE Ljubljana
mag. Viktor MIKLAVČIČ

Tržaška cesta 2, 1000 LJUBLJANA
Tel.: +386 (0)1 24-10-624, www.zgs.si, e-pošta: OELjubljana@zgs.si

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Ljubljana

Šifra: 3401 – 1/2020-4

Datum: 11. 3. 2020

VABILO

V skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl.US, 17/08, 46/14 – ZON-C in 31/18) in Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/2010) vas vabimo na **javno predstavitev osnutka letnega načrta za Zasavsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.**

Javna predstavitev bo v četrtek, 19. marca 2020 ob 17. uri v veliki sejni sobi občine Litija, Jerebova ulica 14, Litija.

Javna predstavitev je namenjena podajanju pripomb predstavnikov organizacij, ki jih navaja zgoraj omenjeni pravilnik. Pripombe se zapiše v zapisnik javne predstavitve in se jih smiselno upošteva pri oblikovanju predloga načrta. Morebitno neupoštevanje konkretnih pripomb na LN se pripombodajalcu pisno pojasni. Zaželeno je sodelovanje tudi ostale zainteresirane javnosti (člani vabljenih organizacij, npr. OZUL za Zasavsko LUO ali Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije). **Svoje člane so o poteku javne predstavitve dolžne obvestiti organizacije prejemnice tega vabila.**

Vsebino osnutka načrta si lahko ogledate na spletnih straneh Zavoda za gozdove Slovenije na naslovu <http://www.zgs.si/?id=595> pod številko in imenom Zasavskega LUO (XIII. Zasavsko).

Vljudno vabljeni!

Pripravil:
Marko JONOZOVIČ, univ. dipl. inž. gozd.
Višji sodelavec I

Vodja Območne enote Ljubljana
mag. Viktor MIKLAVČIČ

Vabljeni: - glej zadaj!

Vabljeni po pošti:

OBMOČNO ZDRUŽENJE UPRAVLJAVCEV LOVIŠČ ZA ZASAVSKO LUO, Ljubljanska cesta 10, 1270 LITLIJA
 KGZS, OE LJUBLJANA, Gospodinjaska cesta 6, 1000 LJUBLJANA
 KGZS, OE LJUBLJANA, Izpostava Zagorje ob Savi, Cesta 9. Avgusta 78A, 1410 ZAGORJE OB SAVI
 KGZS, OE LJUBLJANA, Izpostava Trbovlje, Cesta 9. Avgusta 78A, 1411 ZAGORJE OB SAVI
 KGZS, OE LJUBLJANA, Izpostava Ljubljana Moste Bežigrad, Tomačevo 16, 1000 LJUBLJANA
 KGZS, OE LJUBLJANA, Izpostava Litija, Valazarjev trg 3, 1270 LITLIJA
 KGZS, OE LJUBLJANA, Izpostava Kamnik, Trg Talcev 1, 1241 KAMNIK
 KGZS, OE LJUBLJANA, Izpostava Grosuplje, Cesta na Krko 1b, 1290 GROSUPLJE
 KGZS, OE LJUBLJANA, Izpostava Domžale, Šarfovičeva cesta 21A, Vir, 1230 DOMŽALE
 ZRSVN, OE LJUBLJANA, Cankarjeva 10, 1000 LJUBLJANA
 MESTNA OBČINA LJUBLJANA, Mestna uprava, Zamikova 3, 1000 LJUBLJANA
 OBČINA HRASTNIK, Pot Vidka Pavliča 5, 1430 HRASTNIK
 OBČINA IVANČNA GORICA, Sokolska ulica 8, 1295 IVANČNA GORICA
 OBČINA LITLIJA, Jerebova ulica 14, 1270 LITLIJA
 OBČINA MORAVČE, Trg svobode 4, 1251 MORAVČE
 OBČINA RADEČE, Ul. Milana Majcna 7, 1433 RADEČE
 OBČINA ŠMARTNO PRI LITLI, Tomazinova ul. 2, 1275 ŠMARTNO PRI LITLI
 OBČINA TRBOVLJE, Leninov trg 4, 1420 TRBOVLJE
 OBČINA ZAGORJE, Cesta 9. Avgusta 5, 1410 ZAGORJE OB SAVI
 SVET ZGS, OE LJUBLJANA, g. Žagar Andrej, Ljubljanska c. 72, 1230 DOMŽALE
 SVET ZGS, OE LJUBLJANA, g. Tomaž Pavčnik, Log 1, 1430 HRASTNIK
 SVET ZGS, OE LJUBLJANA, g. Štunf Branko, Špruha 19, 1236 TRZIN
 SVET ZGS, OE LJUBLJANA, g. Leon Merjasec, Spodnje Pimiče 60a, 1215 MEDVODE
 SVET ZGS, OE LJUBLJANA, g. Kepic Boštjan, Cankarjeva 10, 1000 LJUBLJANA
 SVET ZGS, OE LJUBLJANA, g. Černe Franc, Gozd Reka 1, 1275 ŠMARTNO PRI LITLI
 SVET ZGS, OE LJUBLJANA, g. Beja Janez, Konjšica 29, 1272 POLŠNIK
 SVET ZGS, OE LJUBLJANA, g. Matjaž Juvančič, Zgornji Hotič 2a, 1270 LITLIJA
 SVET ZGS, OE LJUBLJANA, g. Janez Per, Slovenska 3, 1234 MENGEŠ
 MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO, Sektor za lovstvo, Dunajska cesta 22, 1000
 INŠPEKTORAT ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO, g. mag. Jerej Marolt, Grajska ulica
 KMETIJSKO SVETOVALNA SLUŽBA, Valazarjev trg 3, 1270 LITLIJA
 SLOVENSKI DRŽAVNI GOZDOVI - SIDG, Špruha 19, 1236 TRZIN
 SINDIKAT KMETOV SLOVENIJE, Gospodinjaska ulica 6, 1000 LJUBLJANA
 ZADRUŽNA ZVEZA SLOVENIJE, Miklošičeva cesta 4/I, 1000 LJUBLJANA
 ZVEZA LASTNIKOV GOZDOV SLOVENIJE, Slovenska vas 5, 8232 ŠENTRUPERT
 ZVEZA ZADRUG LJUBLJANA, Ižanska cesta 303, 1000 LJUBLJANA
 DRUŠTVO LASTNIKOV GOZDOV SOPOTA - LAŠKO, Titova 10, 1433 RADEČE
 DRUŠTVO REJCEV DROBNICE Litija - Šmartno pri Litiji "Pastirci", Valazarjev trg 3, 1270 LITLIJA
 ZRSVN, OE CELJE, Vodnikova ulica 3, 3000 CELJE
 DRUŠTVO ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE, Tržaška 2, 1000 LJUBLJANA
 DRUŠTVO ZA OSVOBODITEV ŽIVALI IN NJIHOVE PRAVICE, Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 PONIKVA
 DRUŠTVO ZA ZAŠČITO ŽIVALI, p.p. 4733, 1001 LJUBLJANA

Vabljeni po elektronski pošti:

Zavod za gozdove Slovenije, g. Miha Marenče, vodja Sektorja, Centralna enota
 Zavod za gozdove Slovenije, g. dr. Matija Stergar, vodja Službe, Centralna enota
 Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Brežice
 Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Celje
 Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Kočevje
 Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Kranj
 Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Nazarje
 Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Novo Mesto
 Zavod za gozdove Slovenije, Krajevna enota Domžale
 Zavod za gozdove Slovenije, Krajevna enota Litija
 Zavod za gozdove Slovenije, Krajevna enota Zagorje
 Zavod za gozdove Slovenije, Krajevna enota Škofljica
 Zavod za gozdove Slovenije, Krajevna enota Radeče - Mokronog

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Ljubljana

Šifra: 3401 – 1/2020-5

Datum: 13. 3. 2020

PREKLIC VABILA

Glede na zdravstveno – varnostno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12. 3. 2020 **preključujemo vabilo na javno predstavitev** osnutka letnega načrta za Zasavsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020, ki je bila sklicana za **četrtrek, 19. marca 2020 ob 17. uri v veliki sejni sobi občine Litija**.

Namesto javne predstavitve **zbiramo pisne pripombe na osnutek Letnega načrta za Zasavsko LUO do vključno petka 20. 3. 2020**.

Pisne pripombe lahko posredujete (upošteva se datum dospelosti 20. 3. 2020):

- Po pošti na naslov: Zavod za gozdove Slovenije, OE Ljubljana, Tržaška c. 2, 1000 Ljubljana ali
- Po E-pošti na naslov: marko.jonozovic@zgs.si

O osnutku LN za Zasavsko LUO lahko dobite tudi **dodatna ustna pojasnila** in sicer:

- **V sredo 18. 3. 2020 od 10.00 – 14.00 ure** in v **četrtrek 19. 3. 2020 od 9.00 – 13.00 ure**
- **Marko Jonozovič, GSM: 041/789-275**

Pojasnilo:

Do faze javne predstavitve so bile skladno z zakonodajo in utečenimi postopki opravljene vse aktivnosti v roku (kategorizacija – ocena odstrela in izgub divjadi za leto 2019 v okviru Komisije za LUO ki jo imenuje resorni minister, oddani podatki-evidence za letni načrt s strani LD, oddani osnutki LN za vsa lovišča s strani LD, opravljena uskladitev osnutka LN za Zasavsko LUO z deložniki, določen osnutek na Strokovnem svetu ZGS, OE Ljubljana).

Na usklajevanju osnutka LN v Litiji dne 3. 3. 2020, kjer so bili navzoči predstavniki OZUL, KGZS in strokovne službe ZGS, OE Lj, so bili usklajeni vsi ukrepi v populacijah divjadi in njenem okolju (glej priložen zapisnik!).

Sedanja oblika podaje pisnih pripomb je skladno z izredno situacijo namenjena predstavnikom organizacij, ki jih navaja Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/2010). Konkretno pripombe se bodo zapisale v zapisnik in se jih bo po strokovni preučitvi smiselno upoštevalo pri oblikovanju predloga načrta. Morebitno neupoštevanje konkretnih pripomb na LN se pripombodajalcu pisno pojasnilo.

Prosimo, da so morebitne pripombe čimbolj konkretne in jasno označene s sklicem na konkretno poglavje načrta.

Vsebine osnutka načrta si lahko ogledate na spletnih straneh Zavoda za gozdove Slovenije na naslovu <http://www.zgs.si/?id=595> pod številko in imenom Zasavskega LUO (XIII. Zasavsko).

Lep pozdrav,

Pripravil:
Marko JONOZOVIČ, univ. dipl. inž. gozd.
Višji sodelavec I

Vodja Območne enote Ljubljana
mag. Viktor MIKLAVČIČ

Priloga:
- Zapisnik uskladitvenega sestanka z dne 3. 3. 2020 v Litiji

Poslati: - glej zadaj!

Tržaška cesta 2, 1000 LJUBLJANA
Tel.: +384 (0)1 24-10-607, +386 (0)1 24-10-624, www.zgs.si, e-pošta: marko.jonozovic@zgs.si

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Ljubljana

ZAPISNIK

Šifra: 3401 – 1/2020-7

Datum: 24. 3. 2020

Dogodek: Javna predstavitev osnutka letnega načrta območja za Zasavko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.

Datum izpeljave dogodka: Od ponedeljka, 16. marca 2020 do petka, 20. marca 2020.

Način izpeljave dogodka: Vabilo na javno predstavitev, ki je bila predvidena za 19. 3. 2020, je bilo vabljenim poslano 11. 3. 2020. Dne 13. 3. 2020 je bil glede na zdravstveno – varnostno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12. 3. 2020 vsem vabljenim posredovan preklic vabila. Namesto javne predstavitve smo zbirali pisne pripombe na osnutek Letnega načrta za Zasavsko LUO do vključno petka 20. 3. 2020, poleg tega pa glede same vsebine načrta nudili tudi dodatna pojasnila po telefonu.

Vabljeni k podaji pripomb: OZUL za Zasavsko LUO, KGZS (OE Ljubljana in izpostave Domžale, Grosuplje, Hrastnik, Litija, Ljubljana Moste-Bežigrad, Kamnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi), ZRSVN (OE Ljubljana in OE Celje), Občine (Hrastnik, Ivančna Gorica, Litija, Mestna občina Ljubljana, Moravče, Radeče, Šmartno pri Litiji, Trbovlje ter Zagorje), MKGP, IRSKGLR, Kmetijsko svetovalna služba, SiDG, Sindikat kmetov Slovenije, Zadrúžna zveza Slovenije, Zveza lastnikov gozdov Slovenije, Zveza zadrug Ljubljana, Društvo lastnikov gozdov Sopot-Laško, Društvo rejcev drobnice Litija – Šmartno pri Litiji »Pastirci«, DOPPS, Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice, Društvo za zaščito živali, člani Sveta ZGS, OE Ljubljana ter Zavod za gozdove Slovenije (Centralna enota, OE Brežice, Celje, Kočevje in Novo mesto ter KE Domžale, Škofljica, Litija, Zagorje in Radeče).

Rezultat izvedbe JP s pisnimi pripombami: Do vključno 23. 3. 2020 (za morebitne pripombe oddane na pošto do vključno 20. 3. 2020 in prejete 23. 3. 2020) smo dne 19. 3. 2020 po E-pošti prejeli le pripombe Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Od sedmih konkretnih pripomb na LN smo jih 6 neposredno upoštevali in dopolnili/spremenili LN za Zasavsko LUO za leto 2020. Ene (1) pripombe nismo upoštevali in podali strokovno obrazložitev zavrnitve.

Zapisal:

Marko JONOZOVIČ, univ. dipl. inž. gozd.

Višji sodelavec I

mag. Viktor MIKLAVČIČ, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja Območne enote

VIKTOR
MIKLAVČIČ

Digitalno podpisal
VIKTOR MIKLAVČIČ
Datum: 2020.03.24
12:31:44 +01'00'

Priloga:

- (Ne)upoštevanje pripomb na LN za Zasavsko LUO za leto 2020

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Ljubljana

Šifra: 3401 – 1/2020-6

Datum: 23. 3. 2020

Zadeva: **(Ne)upoštevanje pripomb na LN za Zasavsko LUO za leto 2020**

Spoštovani!

Glede na zdravstveno – varnostno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12. 3. 2020 smo dne 13. 3. 2020 vsem že vabljenim na javno predstavitev osnutka letnega načrta za Zasavsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020, ki je bila sklicana za četrtek, 19. marca 2020 ob 17. uri v veliki sejni sobi občine Litija, preklicali vabilo. Namesto javne predstavitve smo poslali poziv za zbiranje pisnih pripomb na osnutek Letnega načrta za Zasavsko LUO, ki je potekalo do vključno petka 20. 3. 2020.

Do postavljenega roka smo po E-pošti dne 19. 3. 2020 prejeli samo pripombe Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektorja za lovstvo, št. 3410-3/2020 (priloga tega dopisa).

Odgovor o (ne)upoštevanju pripomb:

1. **Pripombe pod št. 1, 2, 3, 5, 6 in 7 se upoštevajo v celoti** in je tozadevno osnutek LN za Zasavsko LUO v predmetnih poglavjih dopolnjen.

2. **Pripomba pod št. 4 se ne upošteva.**

Obrazložitev:

Pobuda pripombodajalca je pri poglavju »navadni jelen« očitno nastala najverjetneje po rahlem nerazumevanju zapisanih določil pri ukrepih. Strokovna služba ZGS, OE Ljubljana in pristojni OZUL sta se na podlagi določil sprejetega ON za obdobje 2011-2020 odločila za večletno spremljanje realizacije jelenjadi v robnem delu in območju skupin jelenjadi, kjer je številčnost relativno majhna v primerjavi z osrednjim delom populacije in tudi ni polno zgrajena socialna struktura populacije jelenjadi. Ko LD v teh območjih uplenijo jelena 2+ so le-tega v istem ali več letih dolžna pokriti s 3 kosi netrofejne jelenjadi (robno območje) ali 2 kosoma netrofejne jelenjadi (skupine jelenjadi). Zadeva se natančno spremlja na OZUL, kjer tajnik za vsak uplenjen oz. izgubljen kos prejme obvestilo LD na E-pošto v 24 urah. Glede na nerealizirano pokrivanje (v istem letu ali več letih) ta LD nima pravice do odstrela nadaljnjega jelena 2+ do takrat, preden ne pokrije kvote za nazaj. To se vnese vsako leto v Letni načrt za LUO – tudi z navedbo konkretnih LD. Imajo pa te LD pravico do lova vseh ostalih kategorij jelenjadi. Iz tega ne izhaja, da bi morale te LD manko pokrivali z vsemi kosi v naslednjem letu in da bi morali v LN le-tega dodatno pripisati osnovnemu načrtu.

Poleg zapisanega pa smo se na skupnem usklajevalnem sestanku OZUL, KGZS, ZGS (odsotna sta bila vabljeni ZRSVN in IRKGLR) uskladili o načrtovani kvoti odvzema jelenjadi, ki je 200 živali. Navzoči v strpni in konstruktivni razpravi na ostal del določil niso imeli pripomb. Načrt odvzema je za 11 % večji od lanskega načrta in 12 % od lanske realizacije.

Lep pozdrav.

Pripravil:

Marko JONOZOVIČ, univ. dipl. inž. gozd.

Višji sodelavec I

Vodja Območne enote Ljubljana
mag. Viktor MIKLAVČIČ

Priloga:

- Pripombe MKGP, št. 3410-3/2020, prispelle po E-pošti 19. 3. 2020

Poslati:

- Gp.mkgp@gov.si
- dr. Matija Stergar, Služba za lovsko načrtovanje, CE ZGS, matija.stergar@zgs.si

VIKTOR
MIKLAVČIČ
IČ

Digitalno podpisal
VIKTOR
MIKLAVČIČ
Datum:
2020.03.24
10:05:57 +01'00'

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

DIREKTORAT ZA GOZDARSTVO IN LOVSTVO

Sektor za lovstvo

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Ljubljana

T: 01 478 91 44

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

Številka: 3410-3/2020

Datum: 18. 3. 2020

Zadeva: Pripombe na osnutek Letnega načrta za XIII. Zasavsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020

Spoštovani,

na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) smo pregledali osnutek naslovnega načrta (v nadaljevanju: LLUN) in podajamo sledeče pripombe:

1. V poglavju »3.3 Škode od divjadi« predlagamo, da se v delu, ki se nanaša na opravljene ukrepe za preprečevanje škod od divjadi v letu 2019, navede upravljavca lovišča, kateri ni izvedel nujnih načrtovanih ukrepov za preprečevanje škod od in na divjadi. V kolikor je to pomenilo kršitev določil LLUN, je potrebno o tem obvestiti lovsko inšpekcijo.
2. V poglavju »3.3 Škode od divjadi« v podpoglavju »Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letu 2020« naj se v drugem odstavku (drugi stavek odebeljenega teksta) za besedilom: »V letu 2020 predvidevamo sicer nižjo številčnost divjega prašiča« doda besedilo: » v primerjavi z letom 2019«.
3. V poglavju »3.3 Škode od divjadi« na področju »ŠKODA NA PREMOŽENJU« (škoda na nelovni površini) za prvim stavkom dodajte sledečo poved: »Na podlagi sodne prakse Republika Slovenija ne odgovarja za škodo na premičnih stvareh, ki se nahajajo na nelovnih površinah npr. kokoši v kokošnjaku.«.
4. V poglavju »4.2 Navadni jelen« pod točko »Ukrepi in usmeritve« predlagamo, da se osebk netrofejne jelenjadi, katere morajo navedeni upravljavci upleniti zaradi večletne nerealizacije (v robnem populacijskem območju 4 osebki in v območju skupin jelenjadi 4 osebki), dodajo v skupen odvzem jelenjadi v LUO (skupen odvzem v LUO 208 osebkov jelenjadi).
5. V poglavju »4.6 Divji prašič« pod točko »Ukrepi in usmeritve« se za četrtem odstavkom doda sledeče besedilo: »Upravljavci lovišč so dolžni upoštevati Obvezno navodilo o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določitvi tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz cesta, povoz, železnica, zveri, poškodba) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**. Upravljavci lovišč naj lovca tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovci – lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi

Stran 1 od 2

svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi z kontaminirano opremo, obleko, ter mesnimi izdelki.«.

6. V poglavju »4.21 Šakal« pod točko »4.21.4 Prilagojeni cilj« navajate, da je šakal uvrščen na prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS, kar drži, vendar sta na tej prilogi še dve vrsti, ki sta aktualni za ta načrt, in sicer: gams in kuna zlatica, kar pa pri teh dveh vrstah ni omenjeno.
7. V poglavju »4.21 Šakal« na koncu navajate pravno podlago za izplačilo škod, ki je aktualna do 1. 5. 2020. Po tem datumu bo pravna podlaga za izplačilo škod Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu, ki je v postopku sprejema v Državnem zboru. Predlagamo, da se ustrezno popravi zadnji stavek (veljavnost do 1. 5. 2020) in na koncu doda stavek: » Izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo prav tako prevzela država v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer v prehodnem obdobju treh let, ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu.«

Ker javni uslužbenci MKGP zaradi preprečevanja širjenja Koronavirusa COVID-19 delamo od doma, vam posredujemo pripombe v nepodpisanem dokumentu.

Lep pozdrav,

Pripravili:
mag. Urška Srnec
vodja sektorja

Sašo Novinec
višji svetovalec I

dr. Matevž Adamič
višji svetovalec III

Vročiti:

- Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Ljubljana - po e-pošti

V vednost:

- Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota – po e-pošti

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Ljubljana

ZAPISNIK

Šifra: 900 - 1/2020-4

Datum: 31. 3. 2020

Dogodek: 2. dopisna seja Sveta Območne enote Ljubljana v 7. mandatnem obdobju

Kraj: Zavod za gozdove Slovenije, OE Ljubljana, Tržaška c. 2, Ljubljana

Datum izvedbe: od 24. 3. do 31. 3. 2020, seja je potekala po elektronski pošti.

Gradivo posredovano: Janez Beja, France Černe, Matjaž Juvančič, Leon Merjasec, Tomaž Pavčnik, Janez Per, Branko Štunf, Andrej Žagar, Boštjan Kepic

Dnevni red:

1. Seznanitev sveta OE z novim članom sveta, ki menja dosedanjega člana G. Daneva in je v Svet imenovan s področja varstva narave.
2. Obravnava in sprejem poročila o opravljenem delu v območni enoti Ljubljana v letu 2019.
3. Obravnava in sprejem programa dela in finančnega načrta območne enote Ljubljana za leto 2020.
4. Obravnava in določitev letnega načrta lovsko upravljavskega območja za XIII. Zasavsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.

Sejo je vodil g. Beja, podpredsednik Sveta OE Ljubljana. Seja se je začela dne 24. 3. 2020 ob 13.39 uri s pošiljanjem gradiva.

Točka dnevnega reda št. 1:

Gradivo: Spremni obrazec in sklep ZRSV o imenovanju mag. Boštjana Kepica za svetnika v svetu ZGS OE Ljubljana.

Razprave in sklepov ni bilo. Svet se z imenovanjem le seznanil.

Točka dnevnega reda št. 2:

Gradivo: Spremni obrazec in Poročilo o opravljenem delu v območni enoti Ljubljana v letu 2019.

Razprava:

B. Kepic je vprašal koliko sredstev iz naslova gozdnega sklada se je na GGO Ljubljana porabilo v preteklem letu in za katere ukrepe ohranjanja vrst oz. habitatnih tipov Natura 2000.

V Miklavčič (vodja OE) je pojasnil, da je bilo pripravljenih 22 objektov (pogodb z lastniki) za ukrepe »ekocelica brez ukrepanja« in »načrtno puščanje stoječe biomase v gozdu« v skupnem znesku 69.500 €.

J. Beja je opozoril, da so pri točki GOZDNE CESTE v preglednici 14 in 15 napačni seštevki.

A. Kermavnar (vodja odseka za izvedbo ukrepov) je ugotovil, da gre za napako in Svetu poslal pravilne podatke:

Tržaška cesta 2, 1000 LJUBLJANA
Tel.: +386 (0)1 24-10-624, www.zgs.gov.si, e-pošta: OELjubljana@zgs.gov.si

Preglednica 14.: Planirana in porabljena sredstva za vzdrževanje gozdnih cest (v EUR)

Lastništvo gozdov	Vir sredstev	Planirano	Porabljeno
Zasebno	Pristojbina	227.218,04	227.405,17
	Državni proračun	101.810,33	98.286,43
	Občinski proračun	63.677,57	58.575,76
Državno	Pristojbina	23.302,57	22.861,01
	Državni proračun	11.402,08	11.226,92
	Občinski proračun	0	1.777,78
Skupaj	Vsi viri	437.410,59	420.133,07

Preglednica 15.: Prevzete dolžine gozdnih vlak 2019 (v m)

Lastništvo gozdov	Prilavljene in grajene	Rekonstrukcije	Vzpostavitev prevoznosti
Državno	5643	1342	1320
Zasebno	24647	13623	30198
SKUPAJ	30390	14965	31518

F. Černe je zapisal:

Spoštovani, sam se nikakor ne morem strinjati s predlaganimi sklepi št 12,13, in 14 kot je ponujeno v tej dopisni seji saj je preveč nejasnosti še iz preteklega obdobja kajti sredstva ki se zbirajo za vzdrževanje gozdnih cest se dvotretjinsko porabijo v državnih gozdovih ostalo pa v zasebnih, če pa pogledamo lastniško strukturo pa je dejstvo obrnjeno . na področju programa dela OE Ljubljana bi pričakoval več strokovnega svetovanja zasebnim lastnikom gozda in še bi se našla kašna pripomba če bi imeli možnost program javno prediskutirat, tako pa naj bi se kar strinjali z vsem predlaganim, to pa sam ne želim, kajti preveč je ribarjenja v kalnem. Prav tako smo že kar nekaj časa brez predsednika OE Ljubljana pa ni stekel še noben postopek, za izvolitev novega, ali pač ! Torej iz mojega zornega kota videnja nastale situacije v zavodu za gozdove OE Ljubljana, ne morem podpreti predlaganih sklepov, zato glasujem tokrat izjemoma PROTI !!!

B. Štunf je odgovoril:

Spoštovani, g. Černe, od kje vam podatek, da se dve tretjini porabijo v državnih gozdovih? Hvala g. Andreju Kermavrnarju za podroben prikaz porabljenih sredstev po lastništvu in glede na vir prihodka. Menim, da se preveč denarja porabi na GC v zasebnem sektorju, ker se iz gozdnega SKLADA, ki ga plačuje SiDG, ob izvedbi sečenj, kar 90 % v zasebnih gozdovih. Zaradi tega je stanje GC v državnih gozdovih tako slabo in mora družba SiDG veliko sredstev nameniti za sanacije in rekonstrukcije GC pred pravilom.

V. Miklavčič je še pojasnil:

Spoštovani, tudi sami bi raje izvedli redno sejo sveta OE, kot dopisno, a nam razmere tega trenutno ne omogočajo. Na redni seji sveta je bil predviden dnevni red, ki bi vključeval tudi izvolitev predsednika Sveta OE. Dopisna seja je bila razpisana v torek prejšnji teden in ves čas do včeraj do 12.00 (skupaj 6 dni) je bil namenjen diskusiji o predlaganih vsebinah. To je bil čas za izmenjavo vprašanj in pojasnil. Zadevo smo namenoma raztegnili preko vikenda, da bi svetniki lažje organizirali svoje delo.

Osnova za delo ZGS na področju vzdrževanja gozdnih cest sta, poleg Zakona o gozdovih, dva podzakonska predpisa:

1. Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest, vsebina je na povezavi: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED1104>
2. Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove, vsebina je na povezavi: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV5730>

Na podlagi navedenega so vsako leto sklenjene tripartitne pogodbe: MKGP, občina in ZGS. Kot primer sta priloženi pogodbi za občini Litija in Šmartno pri Litiji. Ponekod občine namenijo dodatno tudi lastna sredstva.

Strokovno svetovanje lastnikom gozdov se izvaja na več nivojih. Izvajamo izobraževane za lastnike gozdov v obliki tečajev in delavnic, v letu 2019 skupaj 17 dejavnosti s 351 udeleženci. Svetovanje se izvaja redno tudi ob izvedbi drugih dejavnosti, kot je izbira drevja za posek ali trasiranje vlake. Tipična dejavnost svetovanja lastnikom gozdov je izdelava gozdno gojitvenih načrtov. V letu 2019 je bilo izdelanih in razgrnjenih 168 načrtov za 9.690 ha gozdov. Glede na posestno strukturo to pomeni, da je bilo k sodelovanju neposredno ali posredno vabljenih vsaj 1.000 lastnikov gozdov. Lastniki gozdov imajo možnost kadar koli vprašati gozdarja za nasvet ali zahtevati obnovo gozdnogojitvenega načrta.

Zavračamo vse očitke o ribarjenju v kalnem in podobne posplošene očitke. Vprašanja ali očitki naj bodo konkretni, da jih lahko razjasnimo (kar smo sicer v okviru te seje napravili v dveh primerih). Ugotovljene napake bomo po najboljših močeh odpravili.

Sklep št. 12: Svet ZGS OE Ljubljana sprejme Poročilo o opravljenem delu v območni enoti Ljubljana za leto 2019 z zgoraj navedenimi popravki.

Za sklep je glasovalo 8 svetnikov, 1 je bil proti.

Točka dnevnega reda št. 3:

Gradivo: Spremni obrazec in Predlog programa dela in finančnega načrta območne enote Ljubljana za leto 2020.

Razprave ni bilo.

Sklep št. 13: Svet ZGS OE Ljubljana sprejme Predlog programa dela in finančnega načrta območne enote Ljubljana za leto 2020.

Za sklep je glasovalo 8 svetnikov, 1 je bil proti.

Točka dnevnega reda št. 4:

Gradivo: Spremni obrazec, Predlog letnega načrta lovsko upravljavskega območja za XIII. Zasavsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020, Zapisnik javne predstavitve osnutka in Pojasnilo o upoštevanju pripomb dobljenih na javni predstavitvi.

Razprava:

J. Beja je komentiral, da mu je žal, da predlog MKGP za povečanje načrta odstrela jelenjadi za 8 živali ni bil upoštevan.

Sklep št. 14: Svet ZGS OE Ljubljana določi predlog letnega načrta lovsko upravljavskega območja za XIII. zasavsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020, kot je predlagan.

Za sklep je glasovalo 8 svetnikov, 1 je bil proti.

Seja se je zaključila 31. 3. 2020 ob 12.00.

Zapisal:
mag. Viktor Miklavčič

Janez Beja
Podpredsedaik Sveta OE Ljubljana